

Załącznik Nr 1 do Uchwały Nr XXIV/188/2017
Rady Gminy Dołhobyczów
z dnia 11 października 2017r.

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Dołhobyczów na lata 2016-2023

Dołhobyczów, 2017 r.

ZLECENIODAWCA

Gmina Dołhobyczów
ul. Spółdzielcza 2a
22-540 Dołhobyczów
tel. 084 65 32 524, fax. 084 65 32 524
sekretariat@dolhobyczow.pl
www.dolhobyczow.pl

OPRACOWANIE

Doradztwo i Reklama Sp. z o.o.
ul. Prymasa S. Wyszyńskiego 4
22-400 Zamość
tel./fax 84 627 37 05, 512 138 998
kontakt@doradztwoireklama.pl
www.doradztwoireklama.pl

SPIS TREŚCI

Wstęp	4
1. Powiązania Lokalnego Programu Rewitalizacji z dokumentami strategicznymi i planistycznymi Gminy	6
2. Charakterystyka Gminy	8
3. Diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych oraz skala i charakter potrzeb rewitalizacyjnych	10
3.1. Delimitacja obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji	10
3.2. Metodologia	12
3.3. Sfera społeczna – diagnoza	18
3.3.1. Demografia	19
3.3.2. Pomoc społeczna	30
3.3.3. Bezrobocie	41
3.3.4. Edukacja	54
3.3.5. Bezpieczeństwo publiczne	59
3.3.6. Kultura	65
3.3.7. Uczestnictwo w życiu publicznym	71
3.4. Sfera gospodarcza – diagnoza	77
3.5. Sfera środowiskowa – diagnoza	83
3.6. Sfera przestrzenno-funkcjonalna – diagnoza	89
3.6.1. Mieszkalnictwo	89
3.6.2. Dostęp do podstawowych usług	92
3.6.3. Degradacja budynków na terenie Gminy Dołhobyczów	94
3.6.4. Dostęp do terenów rekreacyjnych	96
3.6.5. Drogi gminne wymagające remontu	98
3.7. Analiza opinii mieszkańców Gminy Dołhobyczów	101
4. Wyznaczanie obszaru zdegradowanego	113
4.1. Procedura wyznaczenia obszaru zdegradowanego	113
4.1.1. Sfera społeczna	113
4.1.2. Sfera gospodarcza, środowiskowa oraz przestrzenno-funkcjonalna	114
4.2. Diagnoza zjawisk społecznych	114

4.3. Diagnoza zjawisk gospodarczych, środowiskowych oraz przestrzenno-funkcjonalnych	118
5. Identyfikacja obszaru zdegradowanego	120
6. Wyznaczenie obszaru rewitalizacji	124
7. Wizja stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji.....	127
8. Cele rewitalizacji oraz odpowiadające zidentyfikowanym potrzebom rewitalizacyjnym kierunki działań.....	129
9. Opis przedsięwzięć rewitalizacyjnych	132
9.1. Podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne	132
9.2. Charakterystyka pozostałych przedsięwzięć rewitalizacyjnych	139
10. Komplementarność działań oraz przedsięwzięć rewitalizacyjnych	145
10.1. Komplementarność przestrzenna	145
10.2. Komplementarność problemowa.....	146
10.3. Komplementarność proceduralno-instytucjonalna	146
10.4. Komplementarność międzyokresowa.....	147
10.5. Komplementarność źródeł finansowania	148
11. Indykatywne ramy finansowe Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Dołhobyczów na lata 2016-2023	150
11.1. Ramy finansowe Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Dołhobyczów na lata 2016-2023	150
11.2. Potencjalne źródła finansowanie przedsięwzięć rewitalizacyjnych	151
12. Mechanizmy włączenia mieszkańców, przedsiębiorców i innych podmiotów i grup aktywnych na terenie gminy w proces rewitalizacji (partycypacja społeczna)	156
13. System realizacji (wdrażania) Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Dołhobyczów na lata 2016-2023	160
14. System monitoringu i oceny skuteczności działań i system wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu programu.	163
15. Zasady aktualizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji	170
16. Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko	171
17. Załączniki.....	172
SPIS MAP	173
SPIS TABEL.....	174
SPIS RYSUNKÓW	177
SPIS WYKRESÓW.....	177

Wstęp

Program rewitalizacji jest podstawowym instrumentem tworzącym zakres i kierunki działań rewitalizacyjnych. Jest to długoterminowy program mający na celu wyprowadzenie obszarów zdegradowanych ze stanu kryzysu oraz stworzenie warunków do ich dalszego rozwoju. Objęcie danego obszaru procesem rewitalizacji, będzie wymagało uzyskania wsparcia poprzez dostępne instrumenty i narzędzia dedykowane rewitalizacji (programy UE oraz krajowe).

Podstawą prawną do sporządzenia Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Dołhobyczów na lata 2016-2023 (zwanego dalej LPR) jest Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2016 r. poz. 446, 1579, 1948). Zasady przygotowania dokumentu określone zostały w wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 wydanych przez Ministerstwo Rozwoju 2 sierpnia 2016 roku. Ponadto procesowi rewitalizacji poświęcona jest Ustawa z dnia 9 października o rewitalizacji (Dz. U. z 2015 r. poz. 1777, z 2016 r. poz. 1020, 1250.).

Zgodnie z zapisami zawartymi w rozdziale 3 pkt. 1) *Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020*: „**Rewitalizacja** – to kompleksowy proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych poprzez działania całościowe (powiązane wzajemnie przedsięwzięcia obejmujące kwestie społeczne oraz gospodarcze lub przestrzenno-funkcjonalne lub techniczne lub środowiskowe), integrujące interwencję na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej gospodarki, skoncentrowane terytorialnie i prowadzone w sposób zaplanowany oraz zintegrowany poprzez programy rewitalizacji.”

Stan kryzysowy - stan spowodowany koncentracją negatywnych zjawisk społecznych (w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym), współwystępujących z negatywnymi zjawiskami w co najmniej jednej z następujących sfer:

- a) gospodarczej (w szczególności w zakresie niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw),

- b) środowiskowej (w szczególności w zakresie przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia, ludzi bądź stanu środowiska),
- c) przestrzenno-funkcjonalnej (w szczególności w zakresie niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, deficytu lub niskiej jakości terenów publicznych),
- d) technicznej (w szczególności w zakresie degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, oraz braku funkcjonowania rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska).

Obszar zdegradowany – obszar, na którym zidentyfikowano stan kryzysowy. Dotyczy to najczęściej obszarów miejskich, ale także wiejskich. Obszar zdegradowany może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic pod warunkiem stwierdzenia sytuacji kryzysowej na każdym z podobszarów.

Obszar rewitalizacji - obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechującego się szczególną koncentracją negatywnych ww. zjawisk, na którym, z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego, zamierza się prowadzić rewitalizację. Obszar rewitalizacji może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic, lecz nie może obejmować terenów większych niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkałych przez więcej niż 30% mieszkańców gminy.” (rozdział 3 pkt. 2), 3), 4) Wytycznych...)

Niniejszy dokument został opracowany na podstawie analizy danych udostępnionych przez Urząd Gminy Dołhobyczów, Urząd Pracy, GOPS, Posterunek Policji i inne podmioty posiadające informacje istotne do przeprowadzenia rzetelnej diagnozy oraz aktywnego udziału różnych grup interesariuszy. Przeprowadzone zostały spotkania diagnostyczno-projektowe oraz konsultacje społeczne w postaci badań ankietowych z różnymi grupami interesariuszy. W wyniku przeprowadzonej analizy wyznaczono obszar zdegradowany oraz obszar rewitalizacji.

1. Powiązania Lokalnego Programu Rewitalizacji z dokumentami strategicznymi i planistycznymi Gminy

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Dołhobyczów na lata 2016-2023 jest spójny z ustaleniami następujących dokumentów strategicznych i planistycznych Gminy Dołhobyczów:

Plan gospodarki niskoemisyjnej Gminy Dołhobyczów (PGN) – jest to dokument o znaczeniu strategicznym, wskazujący działania prowadzące do transformacji wszystkich sektorów gospodarki, której efektami będą: redukcja emisji gazów cieplarnianych, zwiększenie udziału energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych i redukcja zużycia energii finalnej poprzez podniesienie efektywności energetycznej. Celem strategicznym Planu gospodarki niskoemisyjnej Gminy Dołhobyczów jest: Zmniejszenie emisji dwutlenku węgla oraz poprawa efektywności energetycznej celem poprawy jakości powietrza w Gminie Dołhobyczów.

Cele szczegółowe:

- wzrost liczby budynków komunalnych, mieszkalnych, użyteczności publicznej objętych termomodernizacją,
- rozwój i poprawa jakości ciepłownictwa, przede wszystkim źródeł ciepła,
- ograniczenie „niskiej emisji” z mieszkalnictwa,
- wzrost liczby zmodernizowanych systemów grzewczych i wprowadzonych w tym zakresie technologii wykorzystujących odnawialne źródła energii,
- kształtowanie świadomości ekologicznej mieszkańców Gminy,
- ograniczenie zużycia i kosztów energii używanej przez odbiorców,
- wprowadzenie nowoczesnych technologii w budownictwie.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Dołhobyczów na lata 2016-2020 – w Strategii za główny cel strategiczny przyjęto: Zapewnienie mieszkańcom wysokiego poziomu i jakości życia, ochrony zdrowia i bezpieczeństwa oraz równego dostępu do kultury i edukacji.

Cele:

1. Zintegrowana polityka społeczna:

- Zwiększenie wykorzystania środków i zasobów na cele społeczne.
 - Zwiększenie wiedzy o sytuacji społeczno-ekonomicznej.
2. Poprawa poziomu życia mieszkańców:
- Poprawa zdrowia mieszkańców.
 - Przeciwdziałanie patologiom.
 - Wzmocnienie systemu opieki nad rodziną i dzieckiem.
 - Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców.
3. Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego:
- Wysoki poziom kształcenia i bogata edukacja.
 - Aktywizacja osób starszych.
 - Atrakcyjna oferta możliwości spędzania wolnego czasu.
 - Budowanie szerokiego partnerstwa społecznego.
4. Integracja społeczna i zawodowa:
- Integracja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych.
 - Integracja zawodowa osób bezrobotnych
 - Przeciwdziałanie bezdomności (usługi specjalistyczne i mieszkania chronione).
5. Kompleksowa i profesjonalna pomoc w rozwiązywaniu problemów społecznych:
- Profesjonalna pomoc społeczna.
 - Współpraca regionalna w zakresie rozwiązywania problemów społecznych.

Strategia Rozwoju Gminy Dołhobyczów. Celem nadrzędnym Strategii jest: Osiągnięcie trwałego zrównoważonego rozwoju społecznego i gospodarczego. Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Dołhobyczów na lata 2016-2023 wpisuje się w cele Priorytetu I: Zasoby ludzkie:

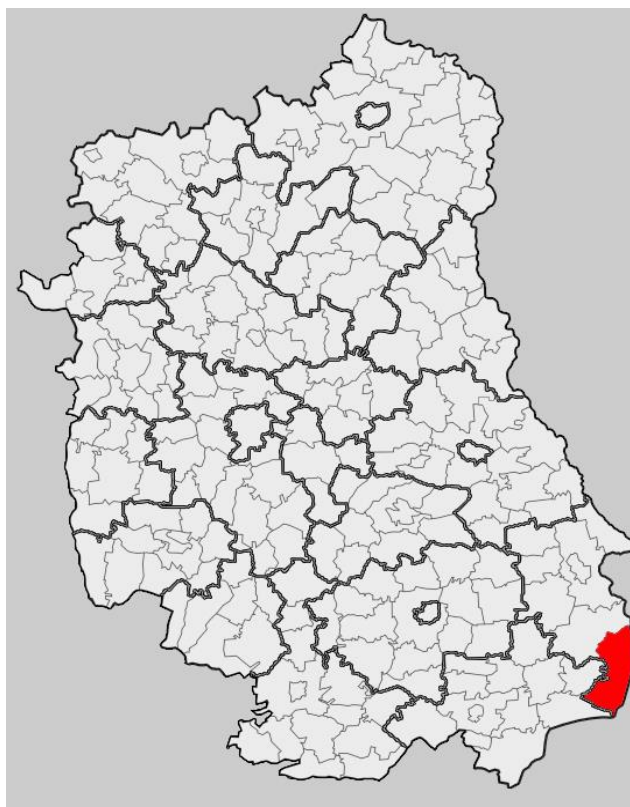
- Cel: Wzmocnienie zasobów ludzkich.
- Cel: Wspieranie integracji społecznej i ograniczenie ubóstwa.
- Cel: Poprawa bezpieczeństwa publicznego.
- Cel: Poprawa obsługi ludności.
- Cel: Wzmacnianie i wykorzystywanie kapitału kulturowego i społecznego.

2. Charakterystyka Gminy

Gmina Dołhobyczów położona jest w południowo-wschodniej części województwa lubelskiego na terenie powiatu hrubieszowskiego i graniczy:

- od północy z gminą Mircze,
- od zachodu z gminą Telatyn,
- od południa z gminą Ulhówek,
- od wschodu z Ukrainą.

Rysunek 1. Położenie Gminy Dołhobyczów na tle województwa lubelskiego i powiatu hrubieszowskiego

Źródło: pl.wikipedia.org

Pod względem fizyczno-geograficznym Gmina leży w obrębie czterech regionów: Kotliny Hrubieszowskiej, Grzędy Sokalskiej, Kotliny Pobuża i Roztocza Wschodniego. Rzeźba terenu na przeważającym obszarze jest urozmaicona, ale nie stwarza żadnych ograniczeń dla rozwoju funkcji rolniczych.

Siedzibą władz gminnych (samorządu terytorialnego) jest miejscowość Dołhobyczów, połączona dogodnymi szlakami komunikacyjnymi z siedzibą powiatu i większymi ośrodkami miejskimi regionu. Dołhobyczów jest oddalony od miasta wojewódzkiego – Lublin - około 160 km, od miasta powiatowego – Hrubieszów około 32 km, od Zamościa około 80 km, od Tomaszowa Lubelskiego około 60 km. Z Ukrainą gmina ma połączenie poprzez pobliskie przejścia graniczne w:

- Hrebennem (powiat Tomaszów Lubelski, gmina Lubycza Królewska) o znaczeniu międzynarodowym – około 73 km,
- Zosinie (powiat hrubieszowski, gmina Horodło) o znaczeniu międzypaństwowym - około 56 km,
- Dołhobyczowie. Drogowe polsko-ukraińskie przejście graniczne Dołhobyczów-Uhrynów funkcjonujące od 26 czerwca 2014 r. jest czwartym przejściem zlokalizowanym w województwie lubelskim na granicy polsko-ukraińskiej. Jest w całości zlokalizowane po polskiej stronie i kontroli granicznych dokonują w tym miejscu zarówno polskie jak i ukraińskie służby graniczne. Przeznaczone jest dla całodobowego, międzynarodowego ruchu osobowego. Pod względem rozwiązań organizacyjnych i architektonicznych przejście Dołhobyczów-Uhrynów jest jednym z najnowocześniejszych przejść na granicy zewnętrznej UE.

Gmina Dołhobyczów zajmuje obszar 213,03 km². Główną rzeką gminy jest Warężanka, dopływ Bugu. Rzeka bierze swój początek z połączenia kilku małych cieków z rejonu Chłopiatyna i Mycowa. Na terenie gminy znajdują się sztuczne zbiorniki wodne. Największe z nich występują w Kościaszynie, Kadłubiskach, Setnikach i Mycowie. Natomiast w lasach gminy znajdują się bagna z okresowymi oczkami wodnymi. Gmina ma charakter rolniczy. Zespół warunków naturalnych jest bardzo korzystny dla produkcji rolniczej.

3. Diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych oraz skala i charakter potrzeb rewitalizacyjnych

3.1. Delimitacja obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

Dokumentem źródłowym dla Lokalnego Programu Rewitalizacji jest gminna strategia rozwiązywania problemów społecznych, której opracowanie należy do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym. Diagnozę gminy opracowano uwzględniając problemy zidentyfikowane w Strategii, analizując wskaźniki odpowiednie do zdiagnozowanych w niej problemów w skali sołectw, a następnie uzupełniając je analizą wskaźników gospodarczych, środowiskowych, infrastrukturalnych lub przestrzennych w tej samej skali.

Przyjęta w niniejszym opracowaniu procedura delimitacji spełnia wymogi Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 oraz wymogi Ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 roku (Dz. U. z 2015 r. poz. 1777, z 2016 r. poz. 1020, 1250.).

Procedura ta składa się z kilku następujących po sobie etapów:

- wyznaczenie jednostek urbanistycznych określonych jako najmniejsze, niepodzielne na kolejnych etapach postępowania obszary gminy, dla których możliwe jest pozyskanie danych dotyczących w szczególności zjawisk społecznych, a także gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych oraz technicznych.
- pozyskanie niezbędnych danych statystycznych oraz przeprowadzenie analizy wskaźnikowej wyznaczonych uprzednio jednostek urbanistycznych. Analiza dotyczyła przede wszystkim sfery społecznej, zebrano również informacje dotyczące negatywnych zjawisk w sferze gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej. Analizę dla sfery społecznej przeprowadzono z wykorzystaniem wskaźnika syntetycznego.

- wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji:
 - Jako obszary zdegradowane uznano te sołectwa, w których stwierdzono gorsze niż średnia w gminie wskaźniki problemów społecznych, współwystępujące z gorszymi wskaźnikami dotyczącymi co najmniej jednego z problemów o charakterze gospodarczym, środowiskowym, infrastrukturalnym lub przestrzennym.
 - Obszar rewitalizacji ustalono wybierając z obszarów zdegradowanych te sołectwa, w których występuje najgorsza sytuacja społeczna, na którą nawarstwia się największa liczba innych zdiagnozowanych problemów, przy czym, z uwagi na wymóg koncentracji przestrzennej, łączna powierzchnia wybranych sołectw nie przekracza 20% powierzchni gminy, a ich ludność nie stanowi więcej niż 30% liczby jej mieszkańców. Wyboru obszaru rewitalizacji dokonano na zebraniu sołtysów i radnych gminy oraz na podstawie wyników konsultacji społecznych przeprowadzonych w formie ankiety.

Cele LPR określone zostały przy udziale sołtysów wsi obszaru, dopuszczając różne ich określenie dla każdego z sołectw, przy czym:

- co najmniej połowa z nich wynika z celów Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, służy ich realizacji,
- wszystkie cele programu odnoszą się do zdiagnozowanych problemów, prowadząc do ich rozwiązania,
- cele programu dla każdego z sołectw wynikają z ustaleń zebrania mieszkańców.

Na podstawie zaakceptowanych celów określono listę projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych, akceptowaną przez społeczność sołectwa i odpowiadającą kryteriom SMART (są szczegółowe, mierzalne, adekwatne do potrzeb, realistyczne i osadzone w czasie). Projekty i przedsięwzięcia zostały opisane i uzasadnione, z wykazaniem oczekiwanych rezultatów i wpływu na redukcję zdiagnozowanych problemów, a także z podaniem przewidywanych źródeł finansowania.

Zasady realizacji LPR zostały opisane z uwzględnieniem udziału sołtysów (lub osób przez nich wskazanych) w procesie koordynacji i społecznego monitorowania wdrażania Programu.

3.2. Metodologia

Jednym z najważniejszych elementów opracowania LPR jest diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych, których analiza pozwoli na szczegółowe określenie miejsc wymagających rewitalizacji na terenie Gminy.

Proces diagnostyczny składał się z czterech etapów - dwa pierwsze miały charakter analizy wskaźnikowej, dwa kolejne dotyczyły wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Wyznaczony w ten sposób obszar zdegradowany stanowi najbardziej problemowy obszar gminy i na nim będzie koncentrowała się interwencja w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Dołhobyczów na lata 2016-2023.

Przed rozpoczęciem diagnozy Gminy, wyznaczone zostały jednostki planistyczne, służące badaniu zróżnicowania wewnątrzgminnego. Dzięki temu diagnoza czynników społecznych, gospodarczych, środowiskowych oraz funkcjonalno-przestrzennych została przeprowadzona w sposób szczegółowy. W przypadku Gminy Dołhobyczów podział nastąpił na podstawie wytyczenia granic poszczególnych sołectw. Podział taki został zastosowany, aby mieć pewność, iż przeprowadzona diagnoza w sposób rzeczywisty doprowadzi do wytyczenia obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji. Wszystkie przedstawione w diagnozie dane, zostały zebrane i opracowane z podziałem na sołectwa. Przestrzenne zróżnicowanie diagnozowanych zjawisk zostało przedstawione za pomocą map z podziałem na sołectwa.

Gmina Dołhobyczów podzielona jest na 26 sołectw, których struktura powierzchniowa oraz demograficzna została przedstawiona w poniższej tabeli:

Tabela 1. Sołectwa w Gminie Dołhobyczów

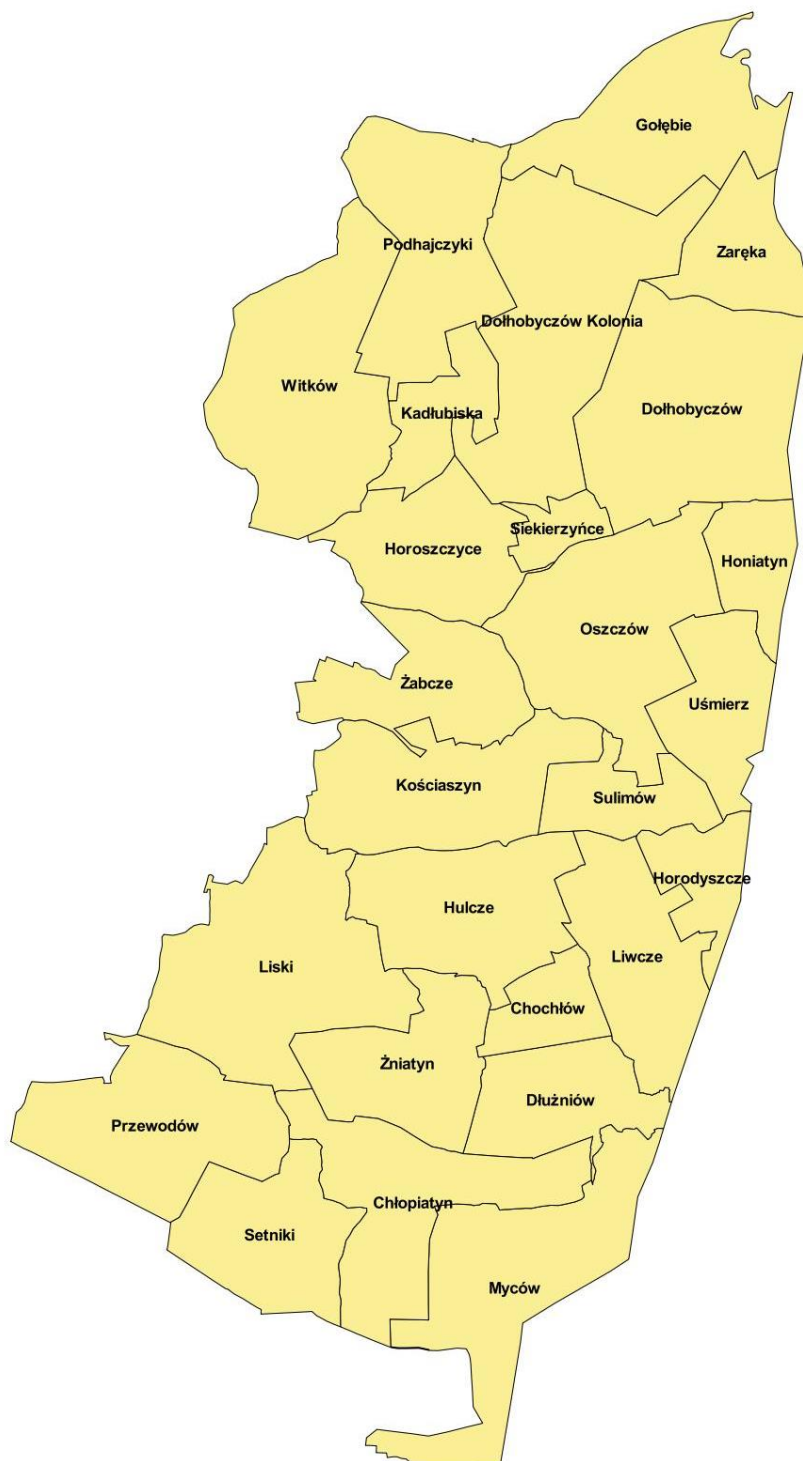
Lp.	Sołectwa	Powierzchnia [km ²]	Udział [%]	Liczba ludności [os.]	Udział [%]	Gęstość zaludnienia [os./km ²]
1	Chłopiatyn	10,16	4,77%	234	3,99%	23,03
2	Chochłów	2,99	1,40%	117	2,00%	39,13
3	Dłużniów	5,99	2,81%	59	1,01%	9,85
4	Dołhobyczów	13,52	6,35%	661	11,28%	48,89
5	Dołhobyczów Kolonia	16,06	7,54%	718	12,25%	44,71
6	Gołębie	10,34	4,85%	256	4,37%	24,76
7	Honiatyn	3,31	1,55%	83	1,42%	25,08
8	Horodyszczce	3,36	1,58%	61	1,04%	18,15
9	Horoszczyce	7,38	3,46%	238	4,06%	32,25
10	Hulcze	9,23	4,33%	363	6,19%	39,33
11	Kadłubiska	3,72	1,75%	123	2,10%	33,06
12	Kościaszyn	7,97	3,74%	139	2,37%	17,44
13	Liski	14,39	6,75%	259	4,42%	18,00
14	Liwcze	8,09	3,80%	112	1,91%	13,84
15	Myców Wyżłów	11,87	5,57%	107	1,83%	9,01
16	Oszczów	12,2	5,73%	290	4,95%	23,77
17	Uśmierz	5,52	2,59%	122	2,08%	22,10
18	Podhajczyki	9,84	4,62%	151	2,58%	15,35
19	Przewodów	10,52	4,94%	616	10,51%	58,56
20	Siekierzyńce	1,74	0,82%	28	0,48%	16,09
21	Setniki	7,46	3,50%	164	2,80%	21,98
22	Sulimów	3,95	1,85%	102	1,74%	25,82
23	Witków	13,85	6,50%	346	5,90%	24,98
24	Zaręka	5,3	2,49%	117	2,00%	22,08
25	Żabcze	6,86	3,22%	235	4,01%	34,26
26	Żniatyn	7,41	3,48%	160	2,73%	21,59
	Razem	213,03		5861		26,27

Źródło: Doradztwo i Reklama Sp. z o.o. na podstawie danych otrzymanych z Urzędu Gminy Dołhobyczów

W procesie delimitacji obszaru zdegradowanego wykorzystano informacje z następujących instytucji:

- Urząd Gminy Dołhobyczów,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dołhobyczowie,
- Przygraniczne Centrum Kultury i Rekreacji w Dołhobyczowie,
- Posterunek Policji w Dołhobyczowie,
- Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie,
- GUS Bank Danych Lokalnych.

Rysunek 2. Podział Gminy Dołhobyczów na jednostki diagnostyczne – sołectwa

Źródło: Doradztwo i Reklama na podstawie danych uzyskanych z Urzędu Gminy Dołhobyczów

Dla wydzielonych jednostek urbanistycznych pozyskano dane statystyczne dostępne w zasobach Urzędu Gminy oraz wygenerowane przez instytucje zewnętrzne. Część pozyskanych tą drogą danych została wykorzystana do opracowania wskaźników, a część posłużyła do dokonania waloryzacji istniejącego zagospodarowania. Dodatkowym narzędziem służącym pozyskaniu informacji na potrzeby diagnozy była ankieta, dzięki której zbadano opinie mieszkańców w zakresie występowania obszarów problemowych w gminie.

Prace związane z opracowaniem Lokalnego Programu Rewitalizacji realizowane były przy aktywnym udziale społeczeństwa. Mieszkańcy oraz pozostałe zainteresowane osoby na etapie tworzenia dokumentu miały możliwość wnoszenia swoich pomysłów i opinii. Konsultacje społeczne były skierowane do szerokiego grona odbiorców: mieszkańców Gminy Dołhobyczów, przedstawicieli sektora gospodarczego, pozarządowego. Zaangażowanie mieszkańców, organizacji pozarządowych i partnerów społecznych przebiegało na etapie uzgadniania zapisów dokumentu strategicznego m.in. w zakresie identyfikacji przedsięwzięć rozwojowych (ankiety, udział w spotkaniach konsultacyjnych).

Proces konsultacji z mieszkańcami Gminy, przedstawicielami sektora gospodarczego, pozarządowego, zawierał następujące elementy:

- spotkania konsultacyjne,
- konsultacje projektu online.

Gmina Dołhobyczów przystąpiła do wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. W tym celu dokonano delimitacji poszczególnych obszarów i poddano je diagnozie, by możliwe było zidentyfikowanie tych części gminy, w których negatywne zjawiska społeczne cechują się dużą koncentracją.

Analiza wskaźnikowa

Uzyskane dane posłużyły do budowy wskaźników odnoszących wielkość zjawiska do poszczególnych jednostek urbanistycznych. Proces ten był zdeterminowany dostępnością danych, różnym stopniem ich szczegółowości, a także sposobem gromadzenia informacji. Dane gromadzone są w różnych układach:

- punktowym, czyli konkretnych punktów adresowych,
- powierzchniowym, przykładowo obwodów szkolnych (OKE), okręgów wyborczych (PKW), które należało przeliczyć do układu analizowanych jednostek urbanistycznych.

Poniżej została zaprezentowana tabela obszarów tematycznych, wskaźników oraz źródeł danych, która została zbudowana na podstawie powyżej zaprezentowanej procedury.

Tabela 2. Obszary tematyczne, wskaźniki oraz źródła danych służące do wyznaczenia obszaru zdegradowanego

Lp.	Obszar tematyczny	Wskaźnik	Źródło danych
Sfera społeczna			
1.	Demografia	Wskaźnik obciążenia demograficznego	Urząd Gminy Dołhobyczów
		Liczba osób niepełnosprawnych na 100 mieszkańców	Urząd Gminy Dołhobyczów
2.	Pomoc społeczna	Liczba osób dotkniętych zjawiskiem ubóstwa na 100 mieszkańców	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dołhobyczowie
		Liczba przyznanych świadczeń ze względu na długotrwałą lub ciężką chorobę na 100 mieszkańców	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dołhobyczowie
		Liczba przyznanych świadczeń ze względu na niepełnosprawność na 100 mieszkańców	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dołhobyczowie
		Liczba przyznanych świadczeń ze względu na niski dochód, trudne warunki mieszkaniowe na 100 mieszkańców	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dołhobyczowie
3.	Bezrobocie	Liczba osób bezrobotnych na 100 mieszkańców	Powiatowy Urząd Pracy
		Liczba osób długotrwale bezrobotnych na 100 mieszkańców	Powiatowy Urząd Pracy
		Liczba osób bezrobotnych do 30 roku życia na 100 mieszkańców	Powiatowy Urząd Pracy
		Liczba osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia na 100 mieszkańców	Powiatowy Urząd Pracy
4.	Edukacja	Średni wynik sprawdzianu szóstoklasistów w roku szkolnym 2015/2016	Urząd Gminy Dołhobyczów
5.	Bezpieczeństwo publiczne	Liczba popełnionych przestępstw na 100 mieszkańców	Posterunek Policji w Dołhobyczowie
		Liczba wykroczeń bez wykroczeń drogowych na 100 mieszkańców	Posterunek Policji w Dołhobyczowie
		Liczba założonych „Niebieskich Kart”	Posterunek Policji

		na 100 mieszkańców	w Dołhobyczowie
6.	Życie kulturalne	Liczba wypożyczonych przez czytelników woluminów na 100 mieszkańców	Urząd Gminy Dołhobyczów
		Liczba wydarzeń kulturalnych na 100 mieszkańców	Urząd Gminy Dołhobyczów
		Liczba wydarzeń sportowych na 100 mieszkańców	Urząd Gminy Dołhobyczów
7.	Uczestnictwo w życiu publicznym	Frekwencja wyborcza w wyborach do Sejmu i Senatu w 2015 r	PKW, Urząd Gminy Dołhobyczów
		Frekwencja wyborcza w wyborach Prezydenckich w 2015 r	PKW, Urząd Gminy Dołhobyczów
		Frekwencja wyborcza w wyborach Samorządowych w 2014 r.	PKW, Urząd Gminy Dołhobyczów
Sfera gospodarcza			
8.	Gospodarka	Liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 100 mieszkańców	GUS - Baza Internetowa REGON
		Liczba gospodarstw rolnych na 100 mieszkańców	GUS - Baza Internetowa REGON
		Liczba podmiotów gospodarczych wyrejestrowanych z rejestru REGON na 100 mieszkańców	GUS - Baza Internetowa REGON
Sfera środowiskowa			
9.	Środowisko	Powierzchnia wyrobów azbestowych pozostających do unieszkodliwienia na km ²	Urząd Gminy Dołhobyczów - baza azbestowa
Sfera przestrzenno-funkcjonalna			
10.	Mieszkalnictwo	Powierzchnia użytkowa mieszkań w m ² na 1 osobę	Urząd Gminy Dołhobyczów
		Udział zaległości czynszowych w ogólnej liczbie mieszkań	Urząd Gminy Dołhobyczów
11.	Dostęp do terenów rekreacji	Długość [km] tras pieszych / rowerowych na 100 km ²	Urząd Gminy Dołhobyczów
12.	Degradacja budynków użyteczności publicznej	Stopień degradacji budynków	Urząd Gminy Dołhobyczów
13.	Drogi	Długości dróg gminnych wymagających remontu	Urząd Gminy Dołhobyczów

Źródło: Doradztwo i Reklama Sp. z o.o.

Badanie ankietowe

W procesie tworzenia i realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Dołhobyczów na lata 2016-2023 istotną rolę odgrywa partycypacja społeczna. Zgodnie

z założeniami działań rewitalizacyjnych mają one objąć obszar o kumulacji negatywnych zjawisk. Najlepszym narzędziem do określenia tego terytorium - poza dostępnymi danymi liczbowymi były opinie mieszkańców zamieszkujących analizowaną Gminę. Przeprowadzono konsultacje społeczne oraz stworzono ankietę internetową, w której mieszkańcy ocenili najbardziej istotne sfery funkcjonowania Gminy, wpływające na warunki życia jej obywateli. Badanie ankietowe miało na celu określić i wyznaczyć obszar Gminy, który zgodnie z opinią jej mieszkańców jest najbardziej zdegradowany i wymaga działań naprawczych – rewitalizacyjnych.

W ramach partycypacji społecznej odbyły się także drugie konsultacje społeczne z lokalną społecznością oraz przeprowadzono badanie ankietowe, w którym mieszkańcy oraz inne zainteresowane osoby i instytucje mogły zgłaszać swoje uwagi, wnioski oraz pomysły na projekty, które powinny być zrealizowane w procesie rewitalizacji.

3.3. Sfera społeczna – diagnoza

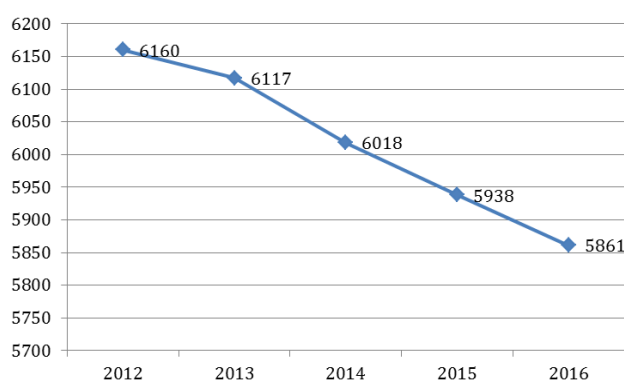
Najważniejszy czynnik diagnozy prowadzącej do wyznaczenia obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji w kontekście opracowania Lokalnego Programu Rewitalizacji stanowią zjawiska społeczne występujące na terenie danej jednostki administracyjnej. Takie kwestie jak bezrobocie, ubóstwo, przestępczość, czy słaby dostęp do edukacji, niski poziom kapitału społecznego lub uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym stanowią podstawę dla weryfikacji form kryzysu występujących w gminie, w tej właśnie sferze. W przedmiotowym dokumencie do weryfikacji zjawisk społecznych, przypisano także zagadnienia z zakresu demografii. Całość prezentowanych zjawisk przedstawiono z podziałem na poszczególne sołectwa Gminy Dołhobyczów. W przypadku, gdy pozyskanie danych w takim podziale było niemożliwe - opisano problem dotyczący całej Gminy i przedstawiono na tle powiatowym oraz wojewódzkim.

3.3.1. Demografia

Istotny wpływ na przebieg procesów społeczno-gospodarczych w Gminie wywierają zmiany struktury demograficznej oraz potencjał demograficzny. Zmiany te determinują rozmiary potrzeb w zakresie infrastruktury społecznej, stopień aktywności zawodowej, mają również wpływ na przebieg przyszłego rozwoju.

Zgodnie z danymi otrzymanymi z Urzędu Gminy Dołhobyczów teren gminy w 2016 r. zamieszkiwało 5861 osób, w tym 2970 kobiet i 2891 mężczyzn.

Wykres 1. Liczba ludności Gminy Dołhobyczów w latach 2012-2016

Źródło: Doradztwo i Reklama Sp. z o.o. na podstawie danych uzyskanych z Urzędu Gminy Dołhobyczów

Z danych przedstawionych na powyższym wykresie wynika, że liczba ludności Gminy Dołhobyczów w analizowanym okresie maleje. W roku 2012 teren Gminy zamieszkiwany był przez 6160 osób, natomiast w 2016 r. liczba osób zmniejszyła się o 299 mieszkańców i wynosiła 5861 osób. Spadek liczby osób ma związek z ujemnym przyrostem naturalnym oraz z migracjami ludności. Mieszkańcy często wybierają ośrodki, gdzie infrastruktura techniczna i społeczna znajdują się na wyższym poziomie niż w Gminie Dołhobyczów. Jest to konsekwencją migracji ludzi młodych do większych miast w poszukiwaniu pracy i lepszych warunków życia.

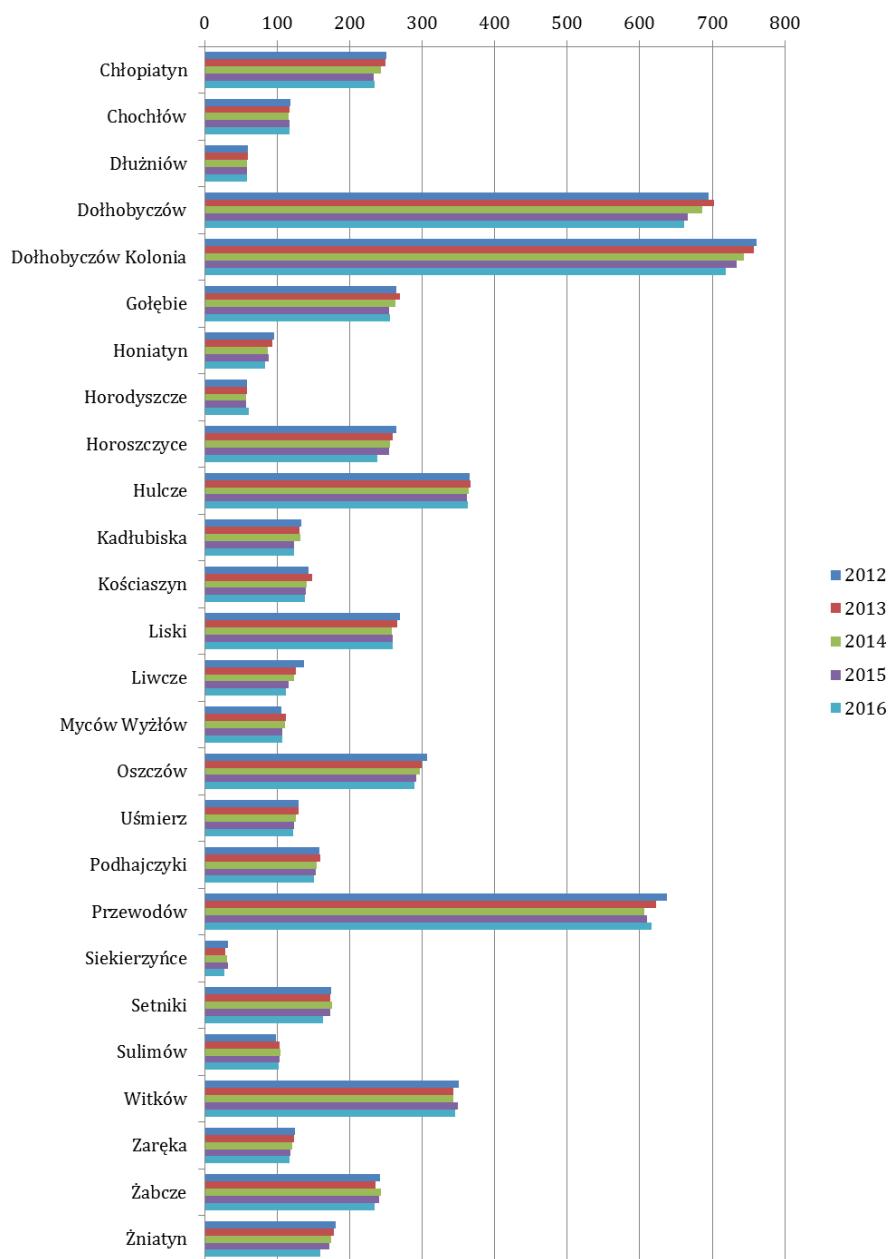
Malejące tendencje w ogólnej liczbie ludności Gminy są spójne z tendencjami spadkowymi w większości sołectw znajdujących się na jej terenie. Jedynie w sołectwach: Horodyszczce, Myców-Wyźłów oraz Sulimów w analizowanym okresie odnotowano wzrost liczby mieszkańców, co zostało zaprezentowane w poniższej tabeli oraz na wykresie.

**Tabela 3. Liczba ludności Gminy Dołhobyczów w latach 2012-2016
w podziale na sołectwa**

Lp.	Sołectwo	2012	2013	2014	2015	2016
1.	Chłopiatyn	251	249	243	233	234
2.	Chochłów	118	117	116	117	117
3.	Dłużniów	60	60	58	59	59
4.	Dołhobyczów	695	703	686	666	661
5.	Dołhobyczów Kolonia	761	757	744	733	718
6.	Gołębie	265	269	263	255	256
7.	Honiatyn	96	94	87	88	83
8.	Horodyszczce	58	58	57	57	61
9.	Horoszczyce	265	260	256	254	238
10.	Hulcze	366	367	364	362	363
11.	Kadłubiska	133	131	132	123	123
12.	Kościaszyn	144	148	141	140	139
13.	Liski	269	266	258	260	259
14.	Liwcze	137	126	124	116	112
15.	Myców Wyżłów	106	112	111	107	107
16.	Oszczów	307	300	297	292	290
17.	Uśmierz	130	130	126	123	122
18.	Podhajczyki	158	160	155	154	151
19.	Przewodów	637	623	606	610	616
20.	Setniki	175	174	176	173	164
21.	Siekierzyńce	32	29	31	32	28
22.	Sulimów	99	103	105	103	102
23.	Witków	350	343	343	349	346
24.	Zaręka	125	123	121	119	117
25.	Żabcze	242	236	243	241	235
26.	Żniatyn	181	179	175	172	160
Razem		6160	6117	6018	5938	5861

Źródło: Doradztwo i Reklama Sp. z o.o. na podstawie danych uzyskanych z Urzędu Gminy Dołhobyczów

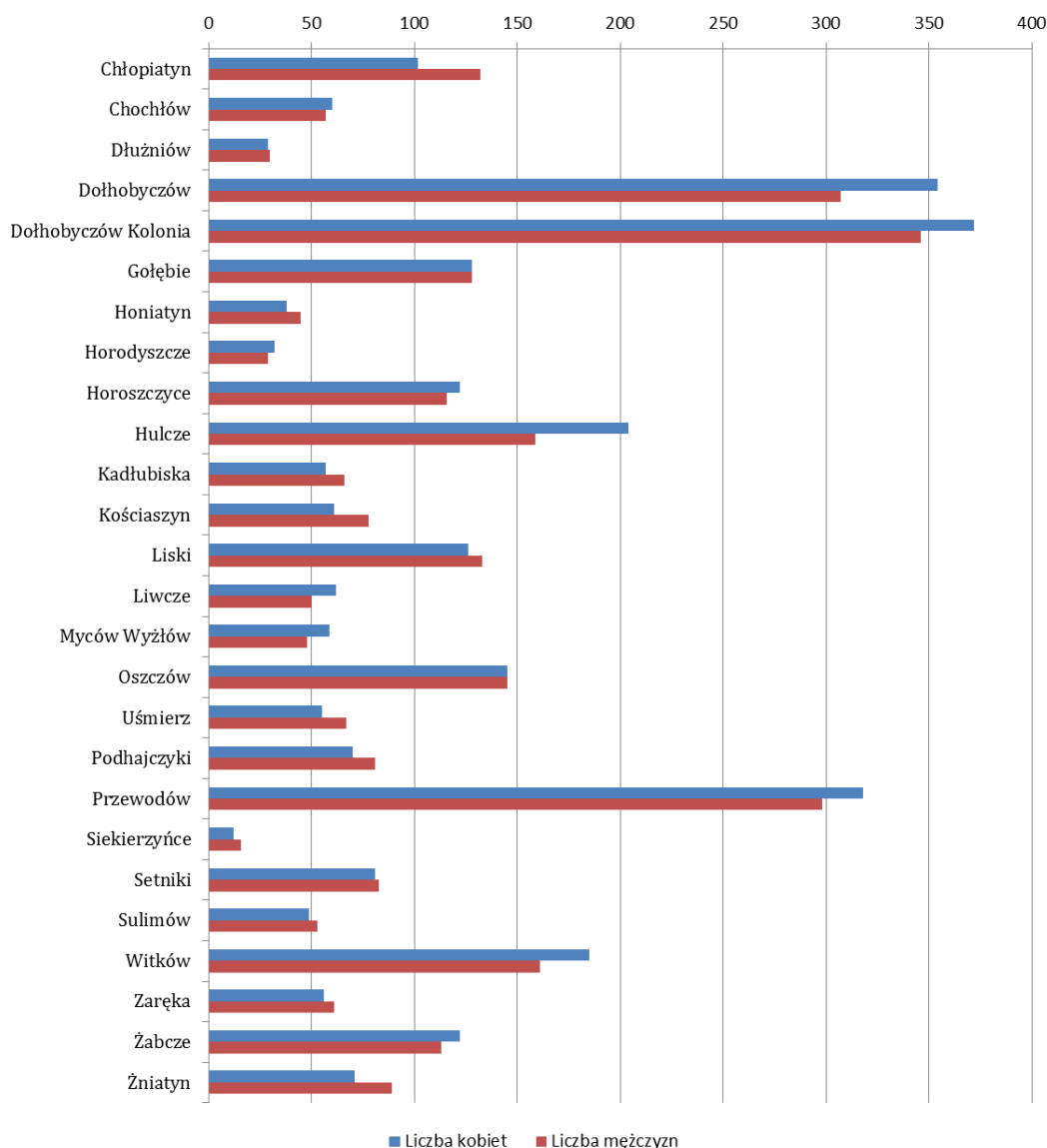
Wykres 2. Liczba ludności Gminy Dołhobyczów w latach 2012-2016 w podziale na sołectwa

Źródło: Doradztwo i Reklama Sp. z o.o. na podstawie danych uzyskanych z Urzędu Gminy Dołhobyczów

Na poniższym wykresie przedstawiono liczbę ludności w podziale na kobiety i mężczyzn w 2016. W 11 sołectwach liczba kobiet przeważa nad liczbą mężczyzn, natomiast w 15 sołectwach przeważa liczba mężczyzn.

Wykres 3. Liczba ludności w sołectwach Gminy Dołhobyczów w roku 2016 w podziale na kobiety i mężczyzn

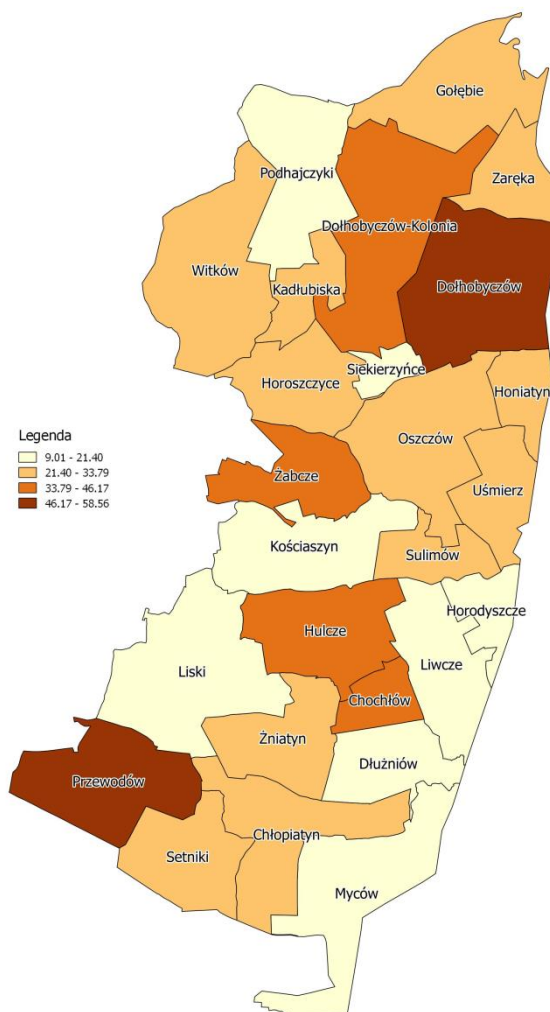

Źródło: Doradztwo i Reklama Sp. z o.o. na podstawie danych uzyskanych z Urzędu Gminy Dołhobyczów

Ze względu na malejącą liczbę mieszkańców istnieje potrzeba zapewnienia mieszkańcom odpowiedniej infrastruktury społecznej, edukacyjnej, rekreacyjnej oraz technicznej, która podniosłaby wartość terenu, a w konsekwencji zahamowałaby migrację ludności do pobliskich, atrakcyjnych ośrodków miejskich. Na terenie Gminy istnieje potrzeba technicznej modernizacji obiektów oraz wprowadzenia działań naprawczych w sferze społecznej, które pomogłyby w promowaniu regionu, przyciągnięciu przedsiębiorców oraz turystów.

Gęstość zaludnienia na terenie Gminy waha się w przedziale od 9,01 do 58,56 osób na km². Najmniejsza wartość gęstości zaludnienia została oznaczona na terenie sołectwa Myców-Wyżłów, największa natomiast na terenie sołectwa Przewodów. Gęstość zaludnienia w poszczególnych częściach gminy jest bardzo zróżnicowana. Znacznie bardziej zaludnione są obszary centralne niż obszary peryferyjne.

Mapa 1. Gęstość zaludnienia na terenie Gminy Dołhobyczów

Źródło: Doradztwo i Reklama Sp. z o.o. na podstawie danych uzyskanych z Urzędu Gminy Dołhobyczów

Proces starzenia się społeczeństwa jest jednym z największych problemów, które odznaczają się w strukturze polskich gmin oraz miast. W poniższej tabeli zaprezentowano podział ludności w poszczególnych sołectwach Gminy Dołhobyczów ze

względu na ekonomiczne grupy wieku na przestrzeni lat 2012-2016. W większości sołectw widoczny jest zdecydowany spadek liczby osób w wieku przedprodukcyjnym oraz produkcyjnym i wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym. Wzrost liczby osób w wieku przedprodukcyjnym w latach 2012-2016 odnotowano w sołectwach: Dłużniów, Honiatyn, Hulcze, Przewodów, Witków, Zaręka. Liczba osób w wieku produkcyjnym w latach 2012-2016 wzrosła w sołectwach: Chochłów, Horodyszczce, Siekierzyńce, Sulimów natomiast liczba osób w wieku poprodukcyjnym w analizowanym okresie spadła w następujących sołectwach: Chochłów, Honiatyn, Horoszczyce, Setniki, Siekierzyńce, Żabcze, Żniatyn.

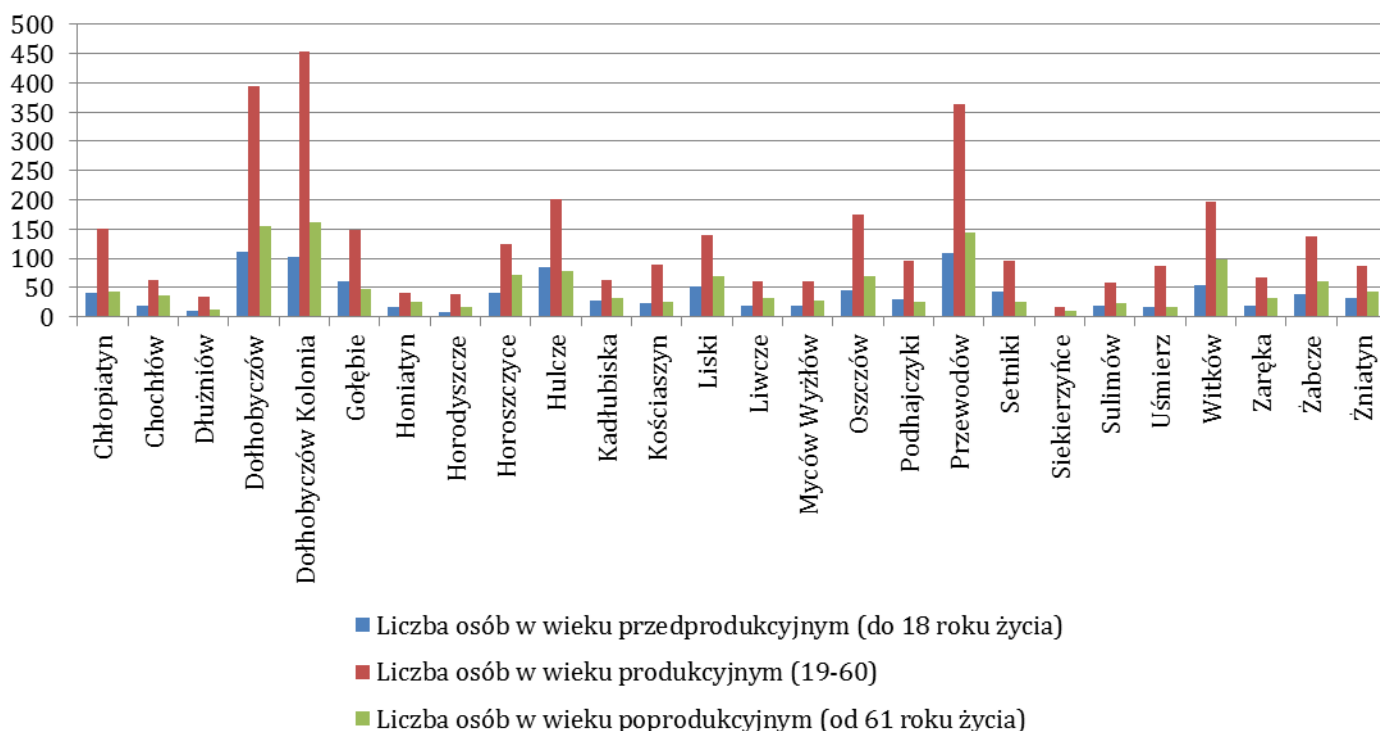
Tabela 4. Podział ludności w poszczególnych sołectwach Gminy Dołhobyczów wg ekonomicznych grup wieku na przestrzeni lat 2012-2016

Sołectwo	Liczba osób w wieku przedprodukcyjnym (do 18 roku życia)					Liczba osób w wieku produkcyjnym (19-60)					Liczba osób w wieku poprodukcyjnym (od 61 roku życia)				
	2012	2013	2014	2015	2016	2012	2013	2014	2015	2016	2012	2013	2014	2015	2016
Chłopiatyn	44	46	40	37	40	172	168	165	158	151	35	35	38	38	43
Chochłów	19	19	20	20	18	61	63	61	61	63	38	35	35	36	36
Dłużniów	9	9	9	10	11	38	38	38	36	35	13	13	11	13	13
Dołhobyczów	125	127	121	116	112	426	425	408	398	395	144	151	157	152	154
Dołhobyczów Kolonia	115	109	109	105	103	510	503	483	468	453	136	145	152	160	162
Gołębie	62	67	64	59	60	162	158	157	153	148	41	44	42	43	48
Honiatyn	15	14	13	15	16	51	48	44	44	41	30	32	30	29	26
Horodyszczce	8	8	9	7	7	34	36	35	36	38	16	14	13	14	16
Horoszczyce	41	45	43	43	41	144	136	137	137	125	80	79	76	74	72
Hulcze	80	80	82	78	84	217	216	205	202	201	69	71	77	82	78
Kadłubiska	29	29	31	27	28	72	71	70	67	63	32	31	31	29	32
Kościaszyn	27	31	27	27	24	95	94	94	89	89	22	23	20	24	26
Liski	54	55	51	51	51	149	146	140	137	139	66	65	67	72	69
Liwcze	28	24	23	21	20	82	75	73	66	61	27	27	28	29	31
Myców Wyźłów	21	23	23	20	20	63	64	64	62	60	22	25	24	25	27
Oszczów	63	58	53	51	46	175	174	175	171	174	69	68	69	70	70
Podhajczyki	39	40	36	34	30	96	97	95	95	96	23	23	24	25	25
Przewodów	109	103	103	99	110	414	401	373	370	363	114	119	130	141	143
Setniki	48	47	48	49	43	99	100	101	96	96	28	27	27	28	25
Siekierzyńce	3	1	2	2	1	15	15	16	17	16	14	13	13	13	11
Sulimów	23	21	22	21	20	52	58	59	57	58	24	24	24	25	24
Uśmierz	26	25	24	21	17	89	90	87	86	88	15	15	15	16	17

Witków	50	48	46	53	53	205	201	198	195	196	95	94	99	101	97
Zaręka	17	16	17	18	18	81	78	75	73	67	27	29	29	28	32
Żabcze	42	40	41	40	38	137	134	140	139	137	63	62	62	62	60
Żniatyn	42	39	40	39	31	95	95	92	90	87	44	45	43	43	42
Razem:	1139	1124	1097	1063	1042	3734	3684	3585	3503	3440	1287	1309	1336	1372	1379

Źródło: Doradztwo i Reklama Sp. z o.o. na podstawie danych uzyskanych z Urzędu Gminy Dołhobyczów

Wykres 4. Podział ludności w sołectwach Gminy Dołhobyczów wg ekonomicznych grup wieku w 2016 r.

Źródło: Doradztwo i Reklama Sp. z o.o. na podstawie danych uzyskanych z Urzędu Gminy Dołhobyczów

Na powyższym wykresie zaprezentowano podział ludności wg ekonomicznych grup wieku w 2016 r. W większości sołectw Gminy Dołhobyczów liczba osób w wieku poprodukcyjnym przewyższa liczbę osób w wieku przedprodukcyjnym.

W diagnozie zbadano także wskaźnik obciążenia demograficznego. Jest to wskaźnik obrazujący starzenie się społeczeństwa i związane z tym obciążenie systemu emerytalnego.

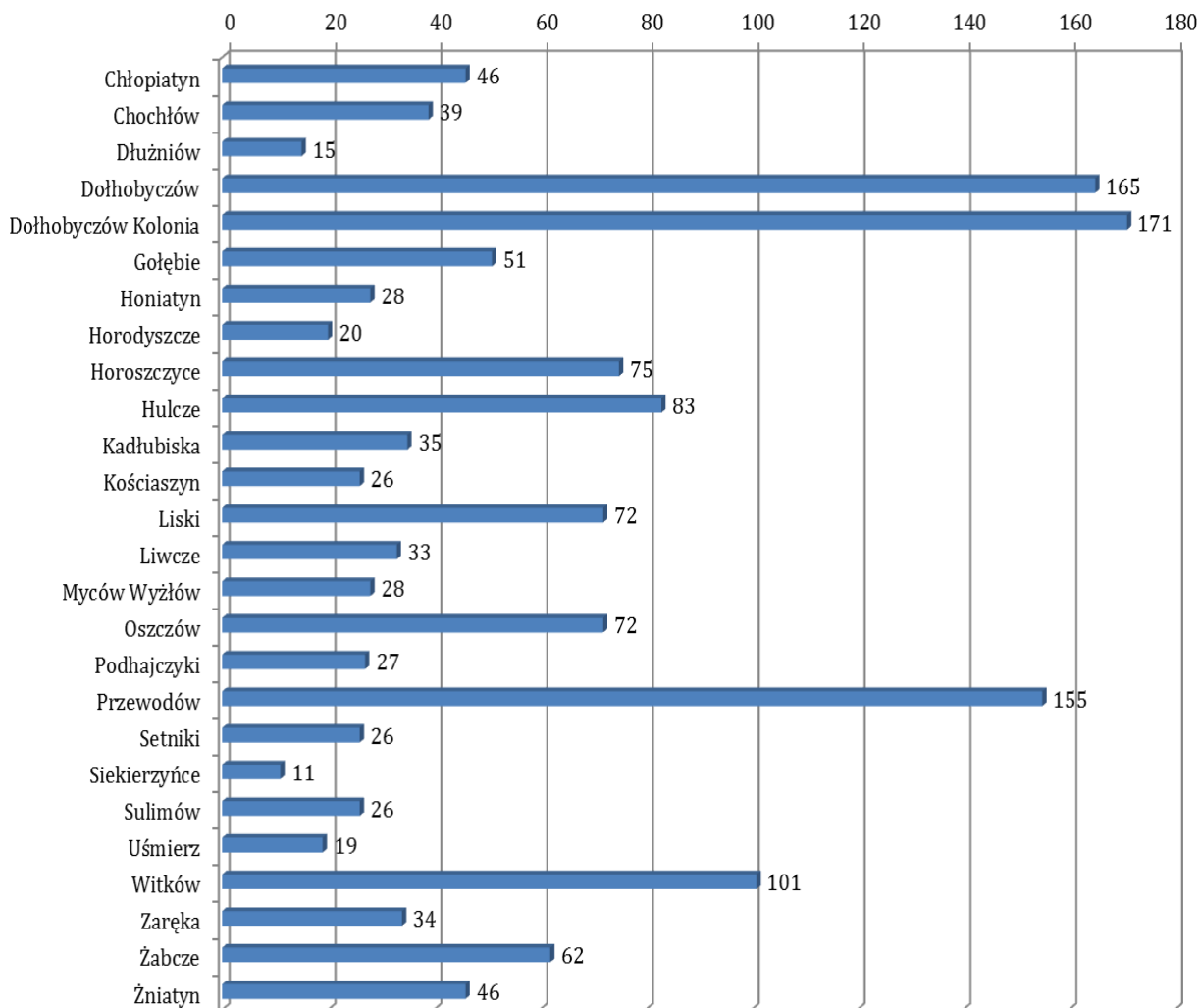
Tabela 5. Wskaźnik obciążenia demograficznego dla poszczególnych sołectw Gminy Dołhobyczów w latach 2012-2016

Lp.	Sołectwo	2012	2013	2014	2015	2016
1.	Chłopiżyn	28	34	38	43	46
2.	Chochłów	34	35	36	36	39
3.	Dłużniów	10	10	12	13	15
4.	Dołhobyczów	128	136	145	154	165
5.	Dołhobyczów Kolonia	107	139	153	162	171
6.	Gołębie	38	39	43	48	51
7.	Honiżyn	23	24	25	26	28
8.	Horodyszczce	12	13	14	16	20
9.	Horoszczyce	64	66	69	72	75
10.	Hulcze	62	68	75	78	83
11.	Kadłubiska	27	28	28	32	35
12.	Kościaszyn	18	18	22	26	26
13.	Liski	58	63	68	69	72
14.	Liwcze	22	25	25	31	33
15.	Myców Wyżłów	24	24	25	27	28
16.	Oszczów	59	62	66	70	72
17.	Podhajczyki	19	21	23	25	27
18.	Przewodów	102	116	117	143	155
19.	Setniki	21	23	25	25	26
20.	Siekierzyńce	10	11	11	11	11
21.	Sulimów	23	23	24	24	26
22.	Uśmierz	12	14	15	17	19
23.	Witków	81	88	94	97	101
24.	Zaręka	25	26	28	32	34
25.	Żabcze	49	53	58	60	62
26.	Żniżyn	38	39	41	42	46

Źródło: Doradztwo i Reklama Sp. z o.o. na podstawie danych uzyskanych z Urzędu Gminy Dołhobyczów

W analizowanym okresie wskaźnik obciążenia demograficznego wzrastał we wszystkich sołectwach Gminy Dołhobyczów. Największy wzrost odnotowano w sołectwie Horodyszczce (66,67%), natomiast najmniejszy w sołectwie Siekierzyńce (10%).

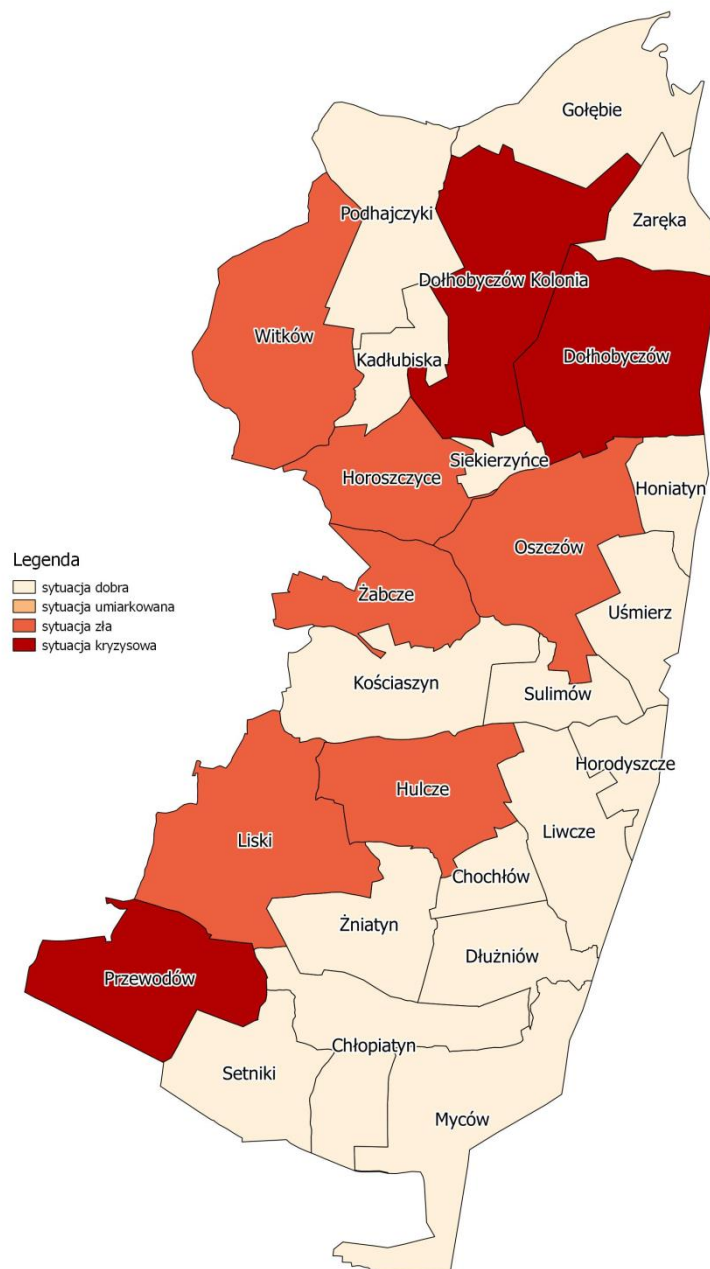
Wykres 5. Wskaźnik obciążenia demograficznego dla poszczególnych sołectw Gminy Dołhobyczów w 2016 roku

Źródło: Doradztwo i Reklama Sp. z o.o. na podstawie danych uzyskanych z Urzędu Gminy Dołhobyczów

Sołectwa Dołhobyczów Kolonia, Dołhobyczów oraz Przewodów należą do jednostek o najwyższych wartościach tego wskaźnika, przy czym najwyższą wartość odnotowano na terenie sołectwa Dołhobyczów Kolonia. Wskaźnik obciążenia demograficznego dla Gminy Dołhobyczów wynosi 56,38.

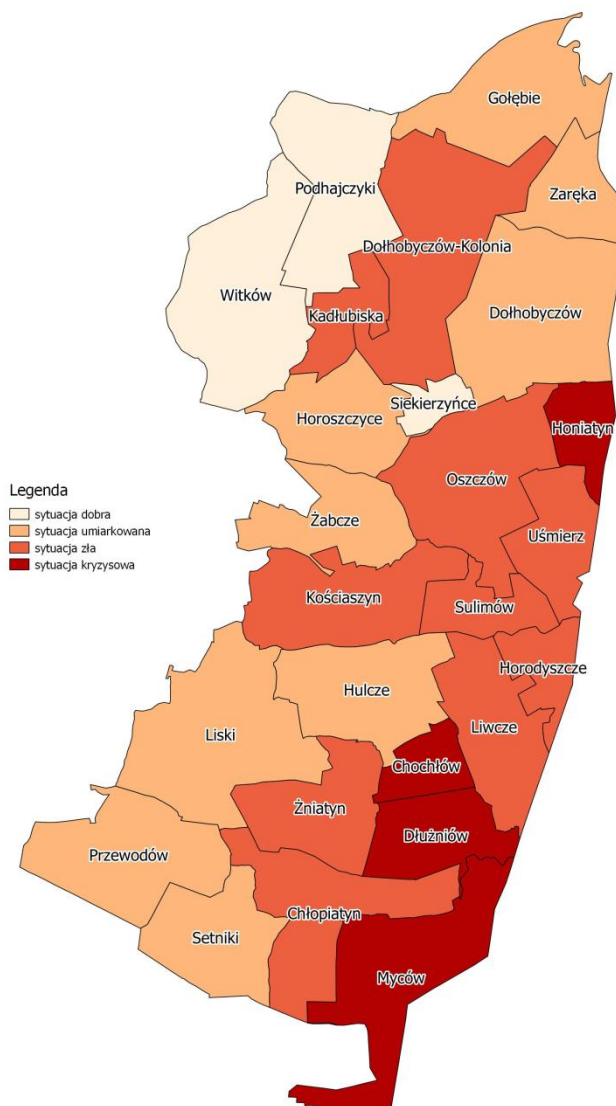
Mapa 2. Wskaźnik obciążenia demograficznego dla poszczególnych sołectw Gminy Dołhobyczów w 2016 roku

Źródło: Doradztwo i Reklama Sp. z o.o. na podstawie danych uzyskanych z Urzędu Gminy Dołhobyczów

Liczba osób niepełnosprawnych w podziale na sołectwa Gminy Dołhobyczów została przedstawiona na poniższej mapie. Największy udział liczby osób niepełnosprawnych w ogólnej liczbie mieszkańców odnotowano w sołectwie Honiatyn.

Mapa 3. Liczba osób niepełnosprawnych w sołectwach Gminy Dołhobyczów w 2016 r.

Źródło: Doradztwo i Reklama Sp. z o.o. na podstawie danych uzyskanych z Urzędu Gminy Dołhobyczów

3.3.2. Pomoc społeczna

Instytucją świadczącą usługi opieki społecznej na rzecz mieszkańców Gminy Dołhobyczów jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej (GOPS). Celem działania Ośrodka jest:

- Umożliwienie osobom i rodzinom przezwycięzenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.
- Wspieranie osób i rodzin w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwienie im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka.
- Podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem.

GOPS udziela pomocy w postaci pracy socjalnej i świadczeń pieniężnych. Przyznaje i wypłaca zasiłki stałe, okresowe, celowe oraz świadczy inną pomoc. Ponadto gmina wypłaca mieszkańcom świadczenia rodzinne, zaliczkę alimentacyjną i dodatki mieszkaniowe.

Gmina realizuje Gminny Program Profilaktyki Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na terenie Gminy Dołhobyczów. Program obejmuje działalność profilaktyczną, przeciwdziałanie narkomanii, pomoc dzieciom i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych, działalność informacyjno-edukacyjną, szkoleniową, sportowo-rekreacyjną dla uczniów oraz działania na rzecz dożywiania dzieci.

Tabela 6. Liczba rodzin objętych świadczeniami GOPS w latach 2012-2016

Lp.	Sołectwo	2012	2013	2014	2015	2016
1.	Chłopiatyn	36	38	31	35	35
2.	Chochłów	6	6	5	5	4
3.	Dłużniów	6	9	6	9	7
4.	Dołhobyczów	19	19	17	23	11
5.	Dołhobyczów-Kolonia	26	26	19	29	16
6.	Gołębie	36	19	19	21	21
7.	Honiatyn	2	3	2	3	2
8.	Horodyszczce	9	9	7	8	7

9.	Horoszczyce	5	8	9	6	6
10.	Hulcze	41	47	41	45	44
11.	Kadłubiska	5	8	6	7	7
12.	Kościaszyn	21	26	20	21	19
13.	Liski	29	29	28	23	27
14.	Liwcze	15	19	17	18	17
15.	Myców Wyżłów	13	14	14	16	15
16.	Oszczów	16	16	16	12	13
17.	Podhajczyki	1	1	1	1	1
18.	Przewodów	49	55	52	52	58
19.	Setniki	23	21	21	19	20
20.	Siekierzyńce	3	2	2	2	2
21.	Sulimów	1	2	1	1	1
22.	Uśmierz	21	22	22	23	20
23.	Witków	7	8	6	7	7
24.	Zaręka	0	2	1	1	0
25.	Żabcze	3	3	3	3	2
26.	Żniatyn	19	17	18	17	18
Razem		412	429	384	407	380

Źródło: Doradztwo i Reklama Sp. z o.o. na podstawie danych uzyskanych z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dołhobyczowie

Najwięcej rodzin objętych świadczeniami GOPS w latach 2012-2016 znajdowało się w sołectwach: Przewodów oraz Hulcze. Łączna liczba rodzin objętych świadczeniami GOPS w analizowanym okresie zmniejszyła się o 32. W sołectwach Dłużniów, Horoszczyce, Hulcze, Kadłubiska, Liwcze, Myców-Wyżłów oraz Przewodów w latach 2012-2016 zanotowano wzrost liczby rodzin objętych świadczeniami GOPS.

Ze względu na różnorodność świadczeń GOPS, zdecydowano się także na zbadanie wskaźnika dotyczącego ubóstwa (kryterium braku osiągnięcia pewnego progu dochodu na osobę), który jest powiązany ze złą sytuacją materialną osób nim objętych i obniżoną jakością życia.

Tabela 7. Liczba osób dotkniętych zjawiskiem ubóstwa w sołectwach Gminy Dołhobyczów w latach 2012-2016

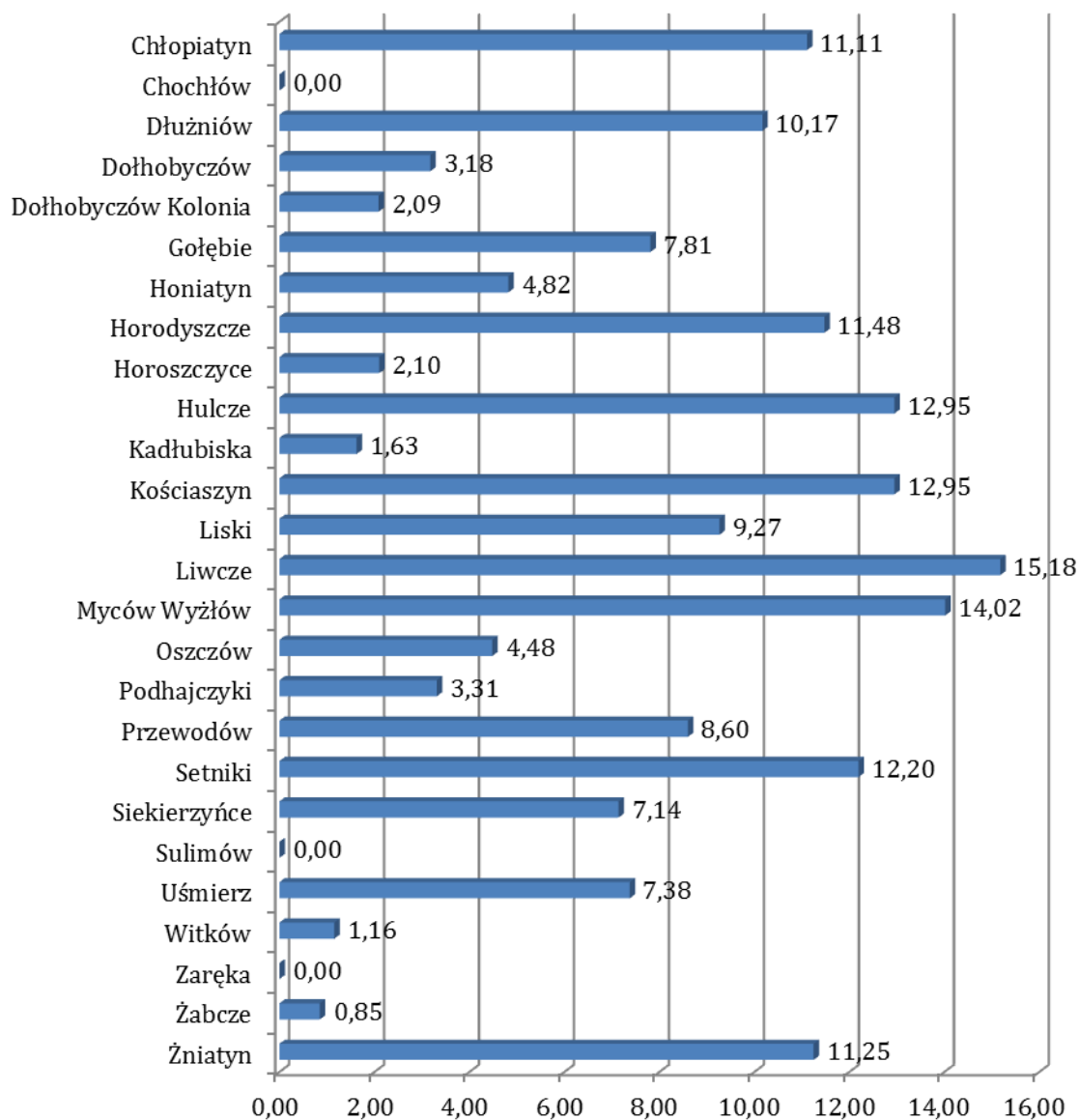
Lp.	Sołectwo	2012	2013	2014	2015	2016
1.	Chłopiatyn	25	21	22	26	26
2.	Chochłów	0	6	4	0	0
3.	Dłużniów	6	8	6	5	6
4.	Dołhobyczów	19	18	17	19	21
5.	Dołhobyczów-Kolonia	5	24	15	15	15
6.	Gołębie	24	18	18	19	20
7.	Honiatyn	2	2	2	4	4
8.	Horodyszcze	9	8	5	6	7
9.	Horoszczyce	5	7	7	5	5
10.	Hulcze	34	39	31	35	47
11.	Kadłubiska	2	7	4	2	2
12.	Kościaszyn	17	21	19	18	18
13.	Liski	25	18	21	24	24
14.	Liwcze	11	12	14	15	17
15.	Myców Wyżłów	12	13	12	13	15
16.	Oszczów	12	12	13	15	13
17.	Podhajczyki	5	4	1	4	5
18.	Przewodów	51	42	43	41	53
19.	Setniki	19	19	19	14	20
20.	Siekierzyńce	2	2	2	1	2
21.	Sulimów	0	1	1	0	0
22.	Uśmierz	18	21	21	15	9
23.	Witków	4	7	5	3	4
24.	Zaręka	0	1	0	0	0
25.	Żabcze	1	3	3	2	2
26.	Żniatyn	17	17	18	14	18
Razem:		325	351	323	315	353

Źródło: Doradztwo i Reklama Sp. z o.o. na podstawie danych uzyskanych z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dołhobyczowie

Łączna liczba osób dotkniętych zjawiskiem ubóstwa w analizowanym okresie wzrosła o 28 osób. Największy wzrost odnotowano w sołectwach: Dołhobyczów-Kolonia, Hulcze oraz Liwcze.

Na poniższym wykresie przedstawiono liczbę osób dotkniętych zjawiskiem ubóstwa na 100 mieszkańców w poszczególnych sołectwach w 2016 roku.

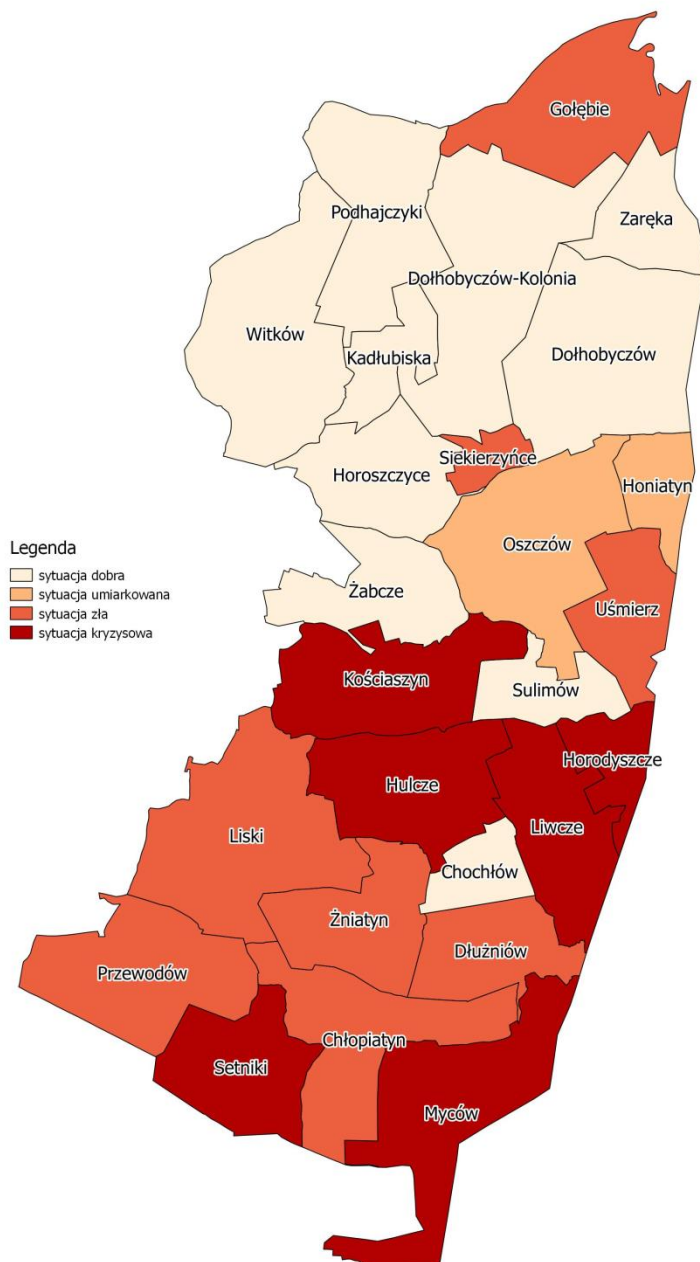
Wykres 6. Liczba osób dotkniętych zjawiskiem ubóstwa na 100 mieszkańców w poszczególnych sołectwach Gminy Dołhobyczów w 2016 roku

Źródło: Doradztwo i Reklama Sp. z o.o. na podstawie danych uzyskanych z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dołhobyczowie

Liczba osób dotkniętych zjawiskiem ubóstwa na 100 mieszkańców w Gminie Dołhobyczów wynosi 6,02.

Mapa 4. Osoby dotknięte zjawiskiem ubóstwa na 100 mieszkańców w poszczególnych sołectwach Gminy Dołhobyczów w 2016 roku

Źródło: Doradztwo i Reklama Sp. z o.o. na podstawie danych uzyskanych z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dołhobyczowie

Poniższe tabele przedstawiają podział liczby osób objętych pomocą społeczną wg przyczyn jej udzielenia z wyszczególnieniem każdego sołectwa w latach 2012-2016.

Tabela 8. Liczba osób objętych pomocą społeczną wg przyczyn jej udzielenia w latach 2012-2016

Lp.	Sołectwo	Alkoholizm					Bezdomność					Wielodzietność				
		2012	2013	2014	2015	2016	2012	2013	2014	2015	2016	2012	2013	2014	2015	2016
1.	Chłopiatyn	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	2	0
2.	Chochłów	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0
3.	Dłużniów	0	0	0	0	0	1	1	1	1	0	0	0	0	0	0
4.	Dołhobyczów	2	1	2	2	1	0	0	1	0	0	2	2	2	2	0
5.	Dołhobyczów-Kolonia	2	0	2	2	2	0	0	0	0	0	2	1	0	0	0
6.	Gołębie	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0
7.	Honiatyn	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
8.	Horodyszcze	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	1	0
9.	Horoszczyce	1	1	1	1	1	0	0	0	0	0	1	1	1	1	1
10.	Hulcze	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	1	1
11.	Kadłubiska	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
12.	Kościaszyn	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0
13.	Liski	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
14.	Liwcze	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	1	0
15.	Myców Wyżłów	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	1	1
16.	Oszczów	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	1	1	1	1
17.	Podhajczyki	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
18.	Przewodów	0	0	0	0	0	1	0	1	0	0	3	3	2	2	0
19.	Setniki	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0
20.	Siekierzyńce	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
21.	Sulimów	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0
22.	Uśmierz	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	1	0
23.	Witków	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0
24.	Zaręka	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
25.	Żabcze	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
26.	Żniatyn	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	1	0
Razem		6	2	5	5	4	3	1	3	1	0	23	16	13	14	4

Źródło: Doradztwo i Reklama Sp. z o.o. na podstawie danych uzyskanych z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dołhobyczowie

Tabela 9. Liczba osób objętych pomocą społeczną wg przyczyn jej udzielenia w latach 2012-2016

Sołectwo	Niepełne wychowanie					Długotrwała i ciężka choroba					Narkomania					
	2012	2013	2014	2015	2016	2012	2013	2014	2015	2016	2012	2013	2014	2015	2016	
Chłopiatyn	1	1	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Chochłów	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Dłużniów	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Dołhobyczów	2	3	3	1	0	3	4	4	5	5	0	0	0	0	0	0

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Dołhobyczów na lata 2016-2023

Dołhobyczów-Kolonia	1	1	1	0	0	2	3	3	4	4	0	0	0	0	0
Gołębie	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	0	0	0	0	0
Honiatyn	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Horodyszcze	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Horoszczycze	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Hulcze	2	2	2	1	1	3	3	2	3	3	0	0	0	0	0
Kadłubiska	0	0	0	0	0	1	1	1	1	0	0	0	0	0	0
Kościaszyn	0	0	0	0	0	1	1	1	1	1	0	0	0	0	0
Liski	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	0	0	0	0	0
Liwcze	1	1	1	1	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Myców Wyżłów	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Oszczów	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Podhajczyki	0	0	0	0	0	1	1	1	2	1	0	0	0	0	0
Przewodów	1	2	2	1	1	2	4	4	3	4	0	0	0	0	0
Setniki	1	1	1	0	0	1	1	1	1	1	0	0	0	0	0
Siekierzyńce	1	1	0	0	0	1	2	2	2	2	0	0	0	0	0
Sulimów	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Uśmierz	0	0	0	1	1	0	1	1	1	0	0	0	0	0	0
Witków	0	0	0	0	0	1	1	1	1	1	0	0	0	0	0
Zaręka	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0
Żabcze	0	1	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Żniatyn	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Razem	12	15	14	9	6	21	27	23	26	25	0	0	0	0	0

Źródło: Doradztwo i Reklama Sp. z o.o. na podstawie danych uzyskanych z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dołhobyczowie

Tabela 10. Liczba osób objętych pomocą społeczną wg przyczyn jej udzielenia w latach 2012-2016

Sołectwo	Niepełnosprawność					Niski dochód, trudne warunki mieszkaniowe					Potrzeby ochrony macierzyństwa				
	2012	2013	2014	2015	2016	2012	2013	2014	2015	2016	2012	2013	2014	2015	2016
Chłopiatyn	1	2	2	1	0	10	11	11	11	11	1	1	1	2	1
Chochłów	1	1	1	1	1	2	2	7	2	0	1	0	0	0	0
Dłużniów	1	1	1	1	1	5	5	5	5	2	0	0	1	1	0
Dołhobyczów	5	3	3	3	3	9	10	12	10	9	3	2	0	0	0
Dołhobyczów-Kolonia	0	2	4	4	4	13	14	14	14	11	2	2	0	0	0
Gołębie	2	4	1	1	1	8	8	8	8	6	0	0	0	0	0
Honiatyn	1	1	1	0	0	7	7	7	7	4	0	0	0	0	0
Horodyszcze	0	1	1	1	1	4	5	5	5	4	1	1	1	1	1
Horoszczycze	0	2	2	1	1	6	6	6	6	6	0	0	0	0	0
Hulcze	1	2	2	2	2	13	14	14	14	15	2	2	2	2	1
Kadłubiska	0	1	1	0	0	7	7	7	7	7	0	0	0	0	0

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Dołhobyczów na lata 2016-2023

Kościaszyn	2	2	2	2	1	10	10	9	10	6	1	1	0	0	0
Liski	2	1	1	1	1	7	7	7	7	7	0	0	0	0	0
Liwcze	1	2	2	2	1	6	6	6	6	4	2	2	2	2	1
Myców Wyżłów	0	1	1	1	0	8	8	8	7	5	1	1	1	1	0
Oszczów	1	1	1	1	1	6	6	5	5	4	2	1	0	0	0
Podhajczyki	1	0	0	0	0	7	7	7	7	6	0	0	0	0	0
Przewodów	3	6	6	6	6	20	21	22	23	14	4	3	2	1	0
Setniki	2	0	0	0	0	7	7	7	7	5	0	0	0	0	0
Siekierzyńce	0	1	1	1	1	5	5	5	5	4	1	1	0	0	0
Sulimów	0	0	0	0	0	1	2	2	2	0	0	0	0	0	0
Uśmierz	1	1	1	1	1	9	9	9	9	5	1	1	1	2	1
Witków	1	0	0	0	0	5	5	5	5	4	0	0	0	0	0
Zaręka	0	2	2	2	1	7	7	7	7	6	0	0	0	0	0
Żabcze	0	1	1	1	1	5	5	5	5	4	1	1	1	1	1
Żniatyn	1	1	1	0	0	5	6	6	6	5	1	1	1	1	0
Razem	27	39	38	33	28	192	200	206	200	154	24	20	13	14	6

Źródło: Doradztwo i Reklama Sp. z o.o. na podstawie danych uzyskanych z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dołhobyczowie

Tabela 11. Liczba osób objętych pomocą społeczną wg przyczyn jej udzielenia w latach 2012-2016

Sołectwo	Sieroctwo					Przemoc w rodzinie					Zdarzenia losowe				
	2012	2013	2014	2015	2016	2012	2013	2014	2015	2016	2012	2013	2014	2015	2016
Chłopiatyn	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Chochłów	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Dłużniów	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Dołhobyczów	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0
Dołhobyczów-Kolonia	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Gołębie	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Honiatyn	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Horodyszcze	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Horoszczyce	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Hulcze	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kadłubiska	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kościaszyn	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Liski	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Liwcze	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Myców Wyżłów	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Oszczów	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Podhajczyki	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Przewodów	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Setniki	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Siekierzyńce	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Dołhobyczów na lata 2016-2023

Sulimów	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Uśmierz	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Witków	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Zaręka	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Żabcze	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Żniatyn	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	
Razem	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	2

Źródło: Doradztwo i Reklama Sp. z o.o. na podstawie danych uzyskanych z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dołhobyczowie

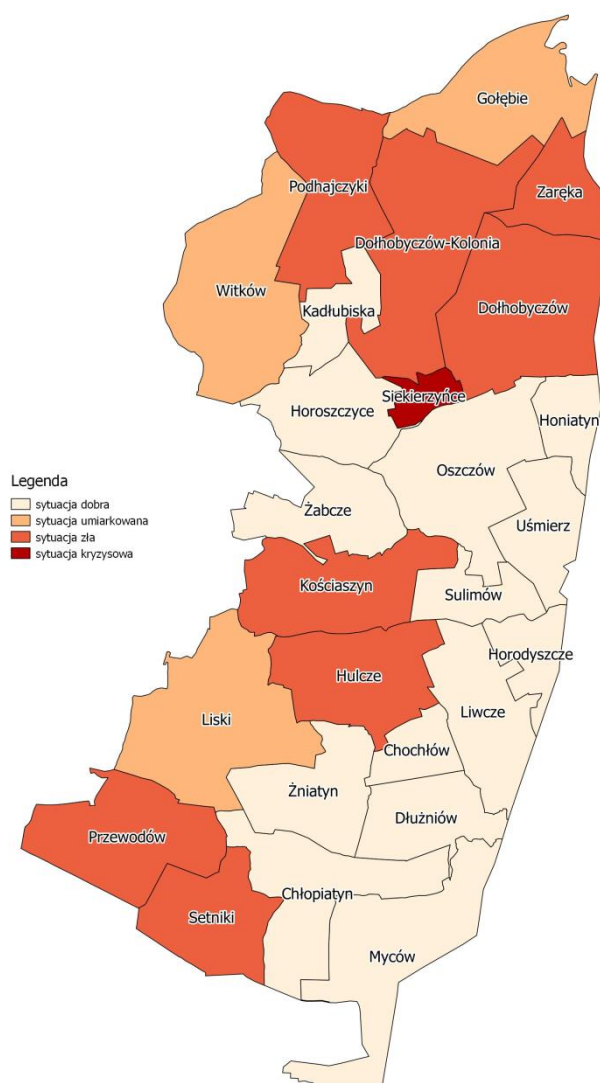
Tabela 12. Liczba osób objętych pomocą społeczną wg przyczyn jej udzielenia w latach 2012-2016

Sołectwo	Wsparcie osób starszych					Zaburzenia psychiczne				
	2012	2013	2014	2015	2016	2012	2013	2014	2015	2016
Chłopiatyn	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Chochłów	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Dłużniów	1	1	1	1	1	0	0	0	0	0
Dołhobyczów	2	2	2	1	1	3	3	3	3	3
Dołhobyczów-Kolonia	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Gołębie	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Honiatyn	1	1	1	1	2	0	0	0	0	0
Horodyszcze	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0
Horoszczyce	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Hulcze	1	0	0	0	0	1	1	1	1	1
Kadłubiska	5	4	4	5	5	0	0	0	0	0
Kościaszyn	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Liski	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Liwcze	0	0	0	0	0	1	1	1	1	0
Myców Wyżłów	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Oszczów	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Podhajczyki	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Przewodów	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Setniki	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Siekierzyńce	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Sulimów	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Uśmierz	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Witków	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Zaręka	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Żabcze	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Żniatyn	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Razem	12	9	9	10	10	6	6	6	6	6

Źródło: Doradztwo i Reklama Sp. z o.o. na podstawie danych uzyskanych z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dołhobyczowie

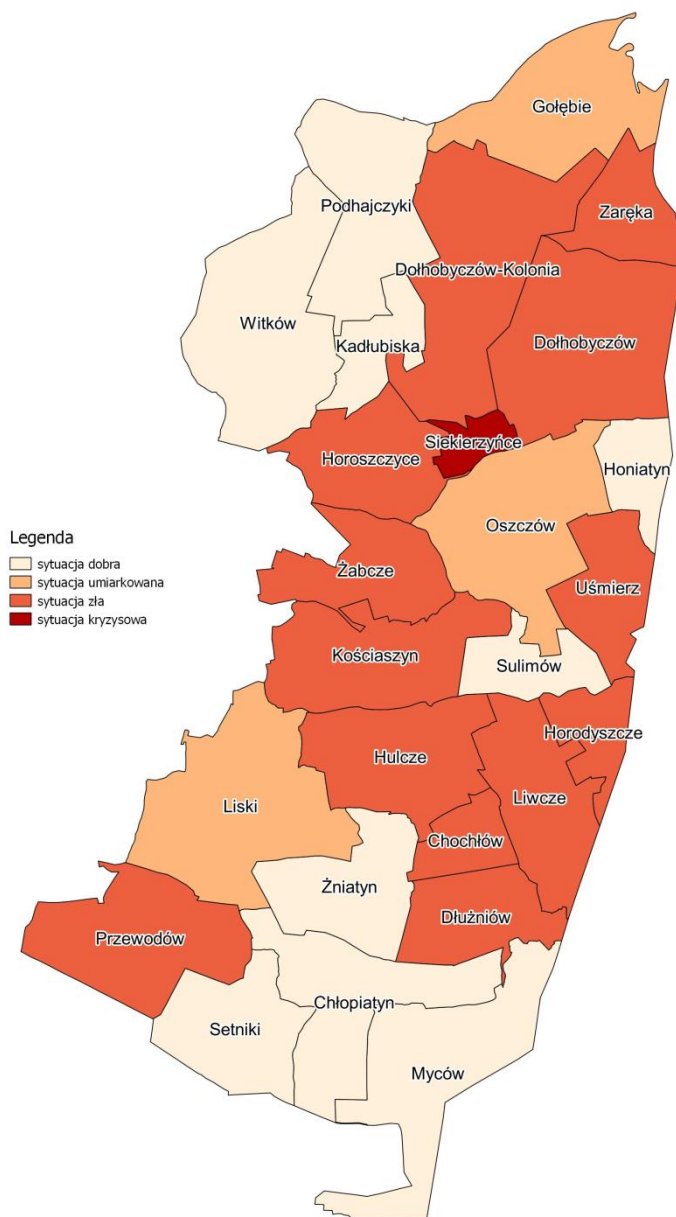
Z analizy danych zawartych w powyższych tabelach wynika, iż GOPS najczęściej świadczeń przyznał mieszkańcom sołectw: Przewodów, Dołhobyczów oraz Dołhobyczów Kolonia. Najwięcej świadczeń przyznano z następujących powodów: długotrwała i ciężka choroba, niepełnosprawność, niski dochód, trudne warunki mieszkaniowe. Wskaźniki te w przeliczeniu na 100 mieszkańców wykorzystane zostały do niniejszej diagnozy. Rozkład przestrzenny występowania tych zjawisk przedstawiono na poniższych mapach.

Mapa 5. Liczba osób objętych pomocą społeczną z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby na 100 mieszkańców w sołectwach Gminy Dołhobyczów w 2016 r.

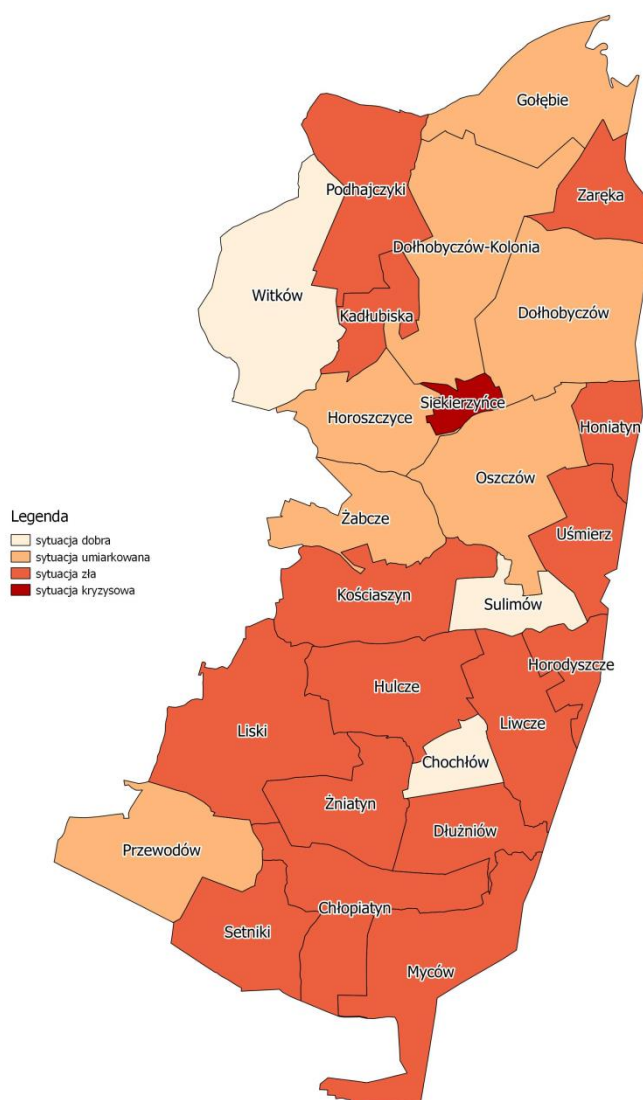
Źródło: Doradztwo i Reklama Sp. z o.o. na podstawie danych uzyskanych z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dołhobyczowie

Mapa 6. Liczba osób objętych pomocą społeczną z powodu niepełnosprawności na 100 mieszkańców w sołectwach Gminy Dołhobyczów w 2016 r.

Źródło: Doradztwo i Reklama Sp. z o.o. na podstawie danych uzyskanych z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dołhobyczowie

Mapa 7. Liczba osób objętych pomocą społeczną z powodu niskiego dochodu, trudnych warunków mieszkaniowych na 100 mieszkańców w sołectwach Gminy Dołhobyczów w 2016 r.

Źródło: Doradztwo i Reklama Sp. z o.o. na podstawie danych uzyskanych z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dołhobyczowie

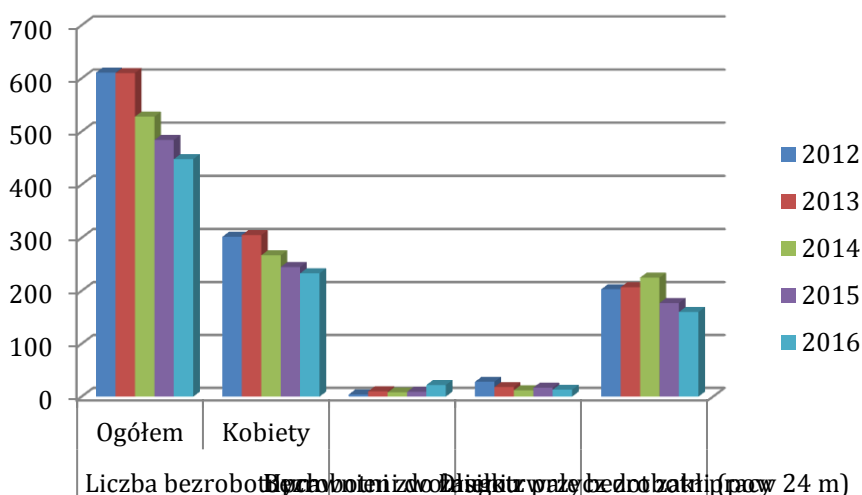
3.3.3. Bezrobocie

Kolejnym badanym zjawiskiem jest zjawisko bezrobocia. Podobnie jak w przypadku wskaźników dotyczących ubóstwa, by możliwe było wymierne porównanie skali zjawiska, wskaźniki dotyczące bezrobocia zaprezentowano w ujęciu

na 100 mieszkańców. W celu pełniejszego zobrazowania specyfiki zjawiska, poza porównaniem liczby bezrobotnych ogółem, zbadano także kształtowanie się liczby bezrobotnych w szczególnej sytuacji: do 30 roku życia, powyżej 50 roku życia oraz osób długotrwale bezrobotnych.

Czynnikiem, który ma decydujący wpływ na zaspokajanie ważnych potrzeb społecznych w różnych sferach życia jest trwały brak pracy. Bezpośrednią konsekwencją bezrobocia jest narastająca patologia społeczna, pogłębianie się niepewności społecznej i wzrost poczucia zagrożenia bezpieczeństwa socjalnego. Długotrwały brak pracy powoduje szybką degradację ekonomiczną jednostki i rodziny, potęguje biedę i rozszerza sferę ubóstwa. Sytuacja materialna osób długotrwale bezrobotnych zależy w dużym stopniu od ich standardu życia w czasie zatrudnienia, a zwłaszcza od posiadanych dóbr trwałego użytku, oszczędności oraz długów. Istotne znaczenie ma bowiem poziom, od którego zaczyna się proces degradacji ekonomicznej i społecznej. Najbardziej trudną sytuację materialną mają rodziny długotrwale pozostające bez stałego zatrudnienia. Pomimo zmniejszenia liczby osób zarejestrowanych jako bezrobotne w ogólnej liczbie mieszkańców gminy, w Gminie Dołhobyczów, która jest obszarem typowo rolniczym występuje zjawisko tzw. bezrobocia ukrytego, dotyczące szczególnie osób zatrudnionych w rolnictwie i jest związane z niskim poziomem wykształcenia i kompetencji. Bezrobocie ukryte – agrarne jest poważnym, trudnym do oszacowania problemem. Występuje ono wtedy, gdy konieczną do wykonania pracę w gospodarstwie wykonuje więcej osób, niż w rzeczywistości mogłoby ją efektywnie wykonywać. Oznacza to, że w niektórych gospodarstwach pracują osoby, które nie przyczyniają się do zwiększenia ich produkcji i gdyby w tym czasie pracowały w innym miejscu, gospodarstwo funkcjonowałoby bez zmian. Pomimo tego, że oficjalnie pracują w gospodarstwie ich praca nie przyczynia się do generowania przez gospodarstwo dochodów lub okresowo pozostają bez zajęcia. Podejmowanie działań prowadzących do utworzenia nowych miejsc pracy oraz rozwijanie branż pozarolniczych na terenie gminy może pomóc w minimalizowaniu ryzyka wystąpienia tego zjawiska.

Wykres 7. Bezrobocie na terenie Gminy Dołhobyczów w latach 2012-2016

Źródło: Doradztwo i Reklama Sp. z o.o. na podstawie www.wuplublin.praca.gov.pl

Jak wynika z powyższych danych liczba bezrobotnych w badanym okresie spadała, wzrosła natomiast liczba osób uprawnionych do zasiłku. Udział osób bezrobotnych zwolnionych z przyczyn dotyczących zakładu pracy w ogólnej liczbie bezrobotnych zmniejszył się w badanym okresie z 4,58% w 2012 r. do 2,90% w 2016 r., natomiast udział osób długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych wzrósł z 33,22% w 2012 r. do 35,71% w 2016 r.

W 2016 roku na terenie Gminy Dołhobyczów zarejestrowanych było 448 osób bezrobotnych, w tym 233 kobiety.

Tabela 13. Liczba osób bezrobotnych ogółem oraz liczba osób długotrwale bezrobotnych w latach 2012-2016

Lp.	Sołectwo	Osoby bezrobotne ogółem					Osoby długotrwale bezrobotne				
		2012	2013	2014	2015	2016	2012	2013	2014	2015	2016
1.	Chłopiatyn	29	28	24	22	22	17	15	15	17	16
2.	Chochłów	6	6	4	4	5	4	3	3	3	3
3.	Dłużniów	7	5	6	3	4	4	3	2	3	3
4.	Dołhobyczów	22	19	18	15	3	0	0	3	2	0
5.	Dołhobyczów-Kolonia	91	91	86	79	76	52	62	55	55	51
6.	Gołębie	38	38	32	23	27	20	13	21	19	20

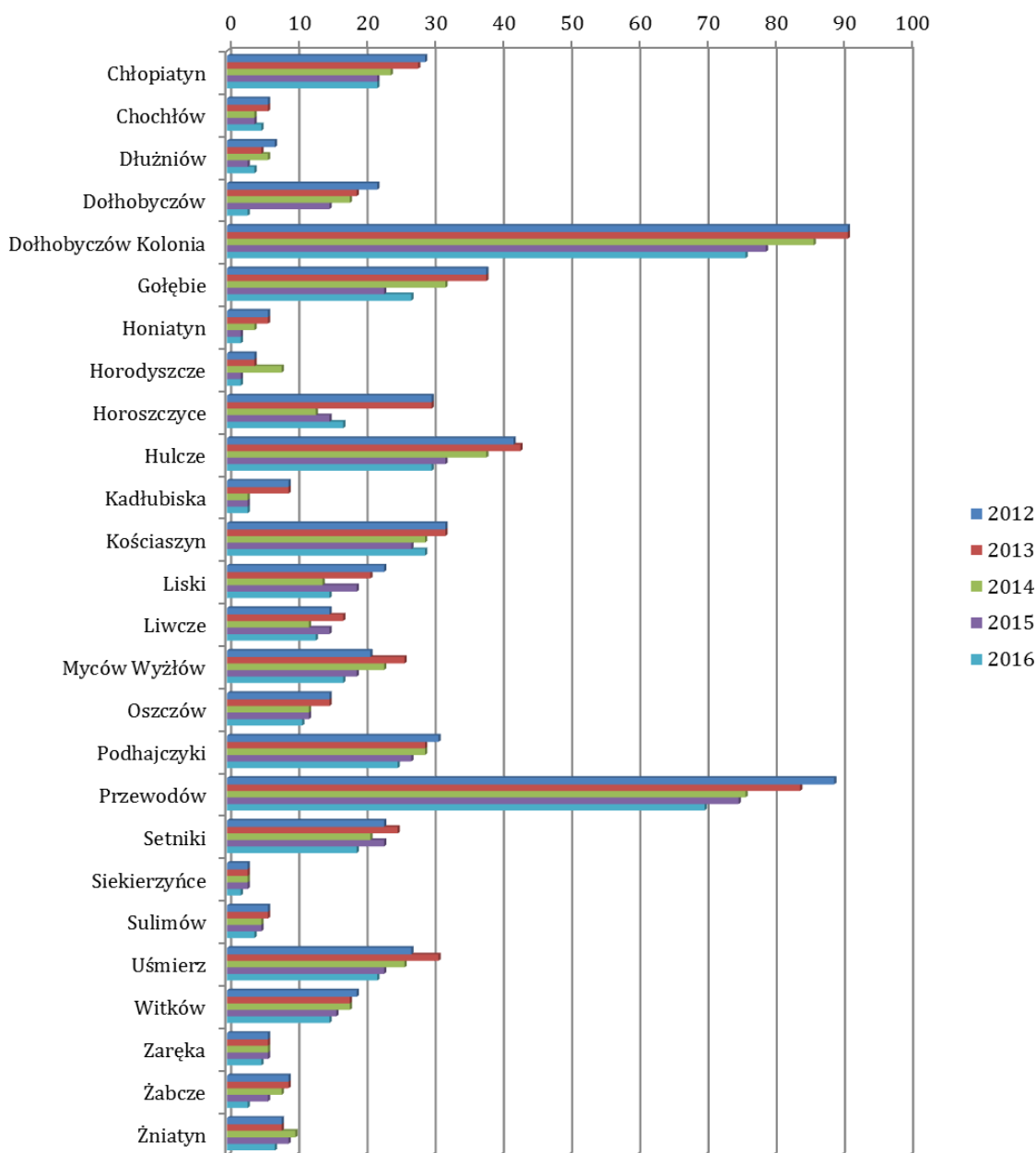
Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Dołhobyczów na lata 2016-2023

7.	Honiatyn	6	6	4	2	2	2	0	0	0	2
8.	Horodyszcze	4	4	8	2	2	2	0	1	0	1
9.	Horoszczyce	30	30	13	15	17	17	12	9	10	11
10.	Hulcze	42	43	38	32	30	26	29	27	27	25
11.	Kadłubiska	9	9	3	3	3	4	2	0	1	1
12.	Kościaszyn	32	32	29	27	29	23	25	24	19	21
13.	Liski	23	21	14	19	15	15	14	11	13	12
14.	Liwcze	15	17	12	15	13	11	11	9	9	10
15.	Myców Wyżłów	21	26	23	19	17	12	19	16	13	15
16.	Oszczów	15	15	12	12	11	5	9	7	7	7
17.	Podhajczyki	31	29	29	27	25	11	23	18	20	20
18.	Przewodów	89	84	76	75	70	32	60	59	59	57
19.	Setniki	23	25	21	23	19	9	19	18	17	16
20.	Siekierzyńce	3	3	3	3	2	2	2	1	2	2
21.	Sulimów	6	6	5	5	4	2	0	3	3	3
22.	Uśmierz	27	31	26	23	22	15	16	14	13	12
23.	Witków	19	18	18	16	15	9	10	9	9	9
24.	Zaręka	6	6	6	6	5	2	3	3	2	2
25.	Żabcze	9	9	8	6	3	3	6	3	2	2
26.	Żniatyn	8	8	10	9	7	0	2	5	6	5
Razem		611	609	528	485	448	299	358	336	331	326

Źródło: Doradztwo i Reklama Sp. z o.o. na podstawie danych uzyskanych z Urzędu Gminy Dołhobyczów

Udział osób długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie osób bezrobotnych w poszczególnych sołectwach wynosi od 33,33% (sołectwo Kadłubiska) do 100% (sołectwa: Honiatyn i Siekierzyńce).

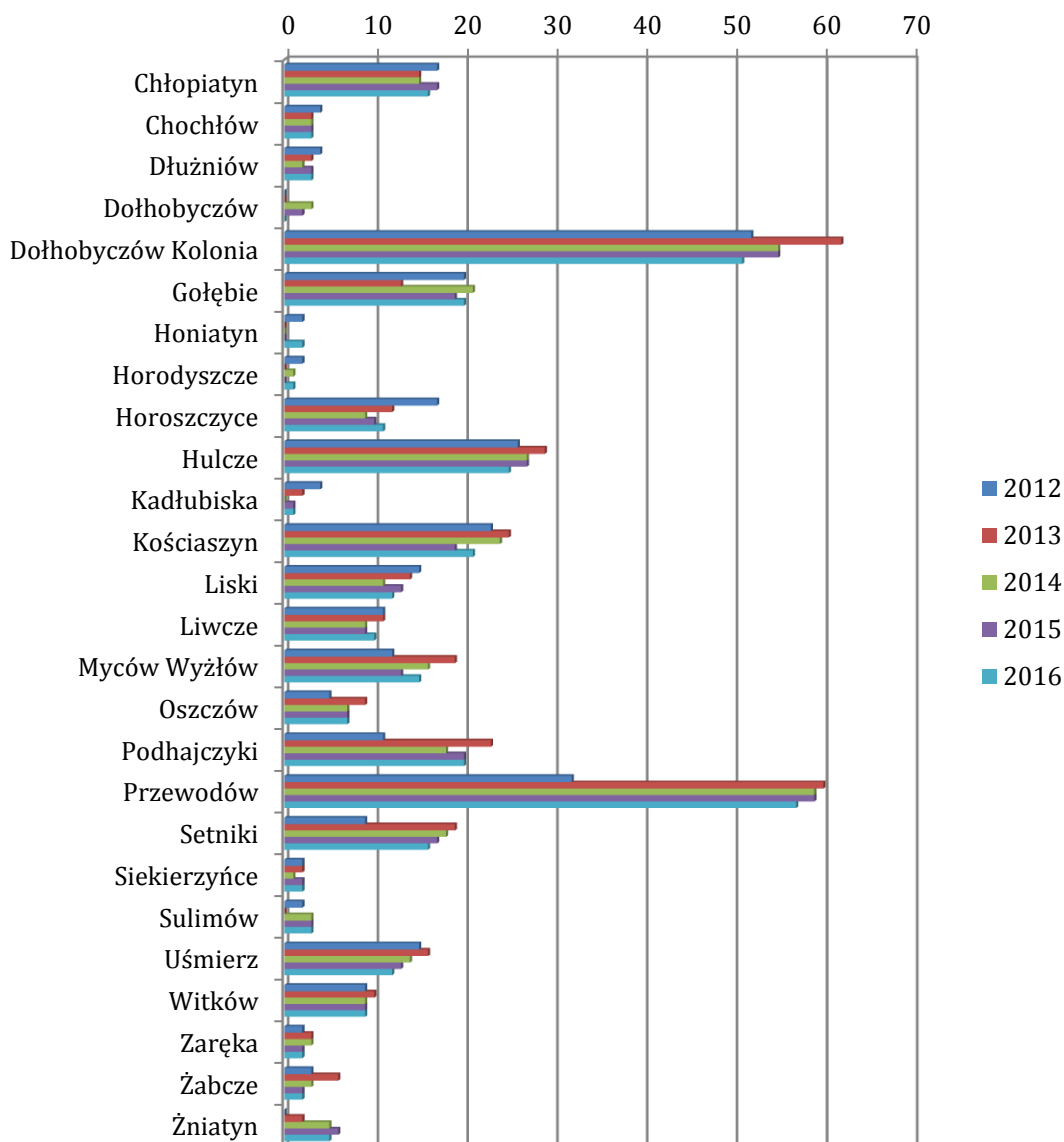
Wykres 8. Osoby bezrobotne ogółem w latach 2012-2016

Źródło: Doradztwo i Reklama Sp. z o.o. na podstawie danych uzyskanych z Urzędu Gminy Dołhobyczów

W latach 2012-2016 najwięcej osób bezrobotnych w Gminie Dołhobyczów zarejestrowanych było na terenie sołectw: Przewodów, Dołhobyczów Kolonia oraz Hulcze. We wszystkich sołectwach w badanym okresie odnotowano spadek ogólnej liczby bezrobotnych analogicznie do obszaru całej gminy.

Wykres 9. Osoby długotrwale bezrobotne w latach 2012-2016

Źródło: Doradztwo i Reklama Sp. z o.o. na podstawie danych uzyskanych z Urzędu Gminy Dołhobyczów

W większości sołectw z terenu Gminy Dołhobyczów w latach 2012-2016 wykazano spadek liczby osób długotrwale bezrobotnych. Jedynie w sołectwach: Myców Wyżłów, Oszczów, Podhajczyki, Przewodów, Setniki oraz Żniatyn wystąpił wzrost liczby osób długotrwale bezrobotnych. Największy wzrost liczby osób długotrwale bezrobotnych nastąpił w sołectwie Przewodów (25 osób w stosunku do roku 2012).

W sołectwach: Dołhobyczów, Gołębie oraz Honiatyn liczba osób długotrwale bezrobotnych w analizowanym okresie utrzymywała się na stałym poziomie.

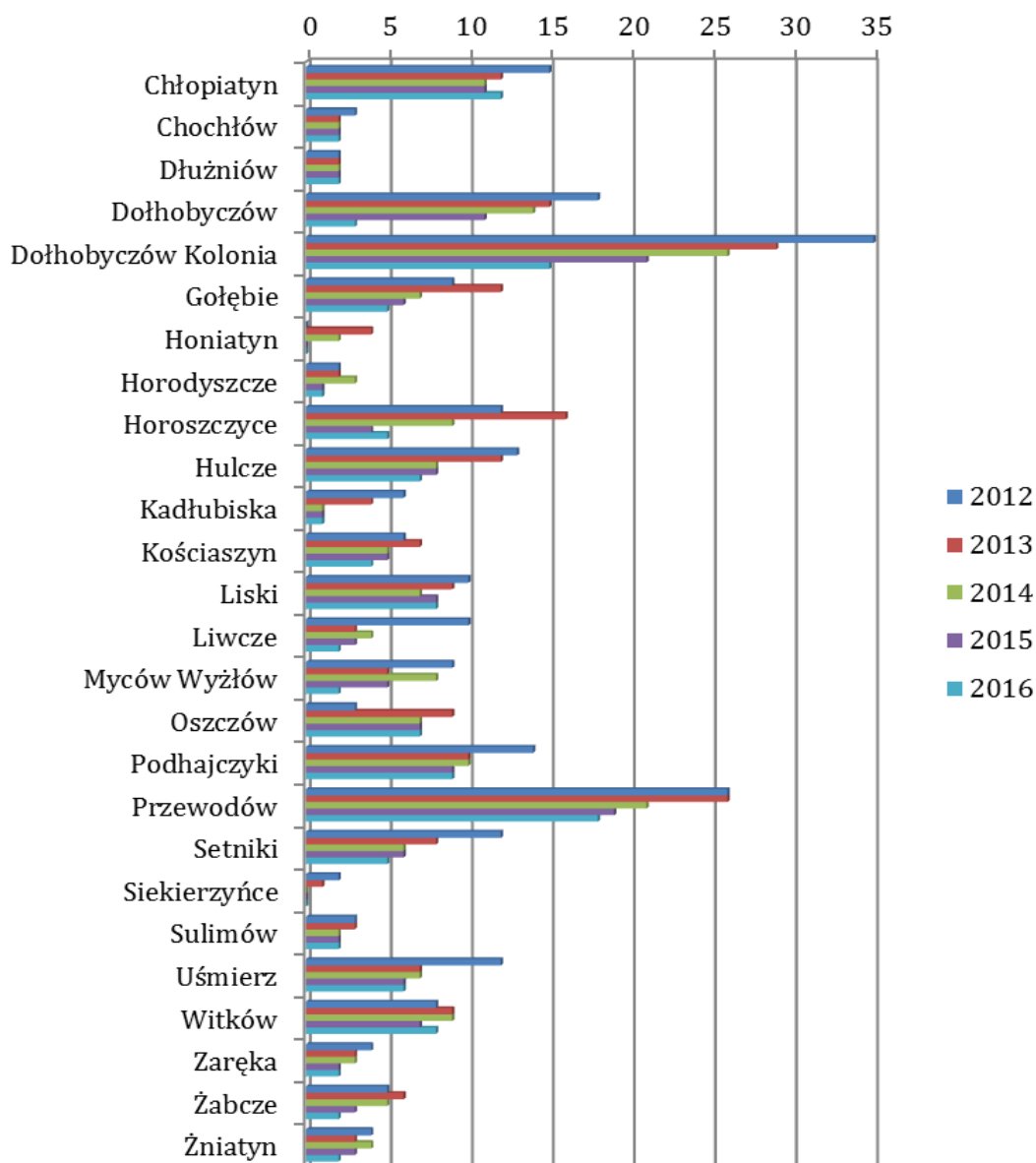
Tabela 14. Liczba osób bezrobotnych do 30 roku życia oraz osób bezrobotne powyżej 50 roku życia w latach 2012-2016

Lp.	Sołectwo	Osoby bezrobotne do 30 roku życia					Osoby bezrobotne powyżej 50 roku życia				
		2012	2013	2014	2015	2016	2012	2013	2014	2015	2016
1.	Chłopiatyn	15	12	11	11	12	3	3	3	2	2
2.	Chochłów	3	2	2	2	2	3	2	2	2	2
3.	Dłużniów	2	2	2	2	2	0	0	1	0	0
4.	Dołhobyczów	18	15	14	11	3	0	1	1	0	0
5.	Dołhobyczów-Kolonia	35	29	26	21	15	31	25	31	29	31
6.	Gołębie	9	12	7	6	5	5	8	4	6	6
7.	Honiatyn	0	4	2	0	0	4	0	0	0	1
8.	Horodyszcze	2	2	3	1	1	2	0	1	0	1
9.	Horoszczyce	12	16	9	4	5	6	5	1	1	1
10.	Hulcze	13	12	8	8	7	20	15	11	11	10
11.	Kadłubiska	6	4	1	1	1	0	3	0	2	2
12.	Kościaszyn	6	7	5	5	4	14	13	15	14	12
13.	Liski	10	9	7	8	8	3	4	4	4	3
14.	Liwcze	10	3	4	3	2	4	6	5	5	4
15.	Myców Wyżłów	9	5	8	5	2	3	8	6	4	5
16.	Oszczów	3	9	7	7	7	3	1	2	0	1
17.	Podhajczyki	14	10	10	9	9	9	6	5	5	4
18.	Przewodów	26	26	21	19	18	15	29	26	22	23
19.	Setniki	12	8	6	6	5	7	6	4	3	3
20.	Siekierzyńce	2	1	0	0	0	0	1	1	1	1
21.	Sulimów	3	3	2	2	2	0	0	0	0	0
22.	Uśmierz	12	7	7	6	6	6	9	13	10	9
23.	Witków	8	9	9	7	8	5	4	2	3	2
24.	Zaręka	4	3	3	2	2	0	2	1	1	1
25.	Żabcze	5	6	5	3	2	1	0	1	0	0
26.	Żniatyn	4	3	4	3	2	0	1	0	0	0
	Razem	243	219	183	152	130	144	152	140	125	124

Źródło: Doradztwo i Reklama Sp. z o.o. na podstawie danych uzyskanych z Urzędu Gminy Dołhobyczów

W analizowanym okresie w większości sołectw z terenu Gminy Dołhobyczów odnotowano spadek liczby zarejestrowanych osób bezrobotnych do 30 roku życia, jedynie w sołectwie Oszczów liczba ta wzrosła z 3 w 2012 r. do 7 w 2016 r. W większości sołectw zmniejszała się również liczba osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia. Wzrost liczby osób nastąpił w sołectwach: Gołębie, Kadłubiska, Myców-Wyżłów, Przewodów, Siekierzyńce, Uśmierz oraz Zaręka.

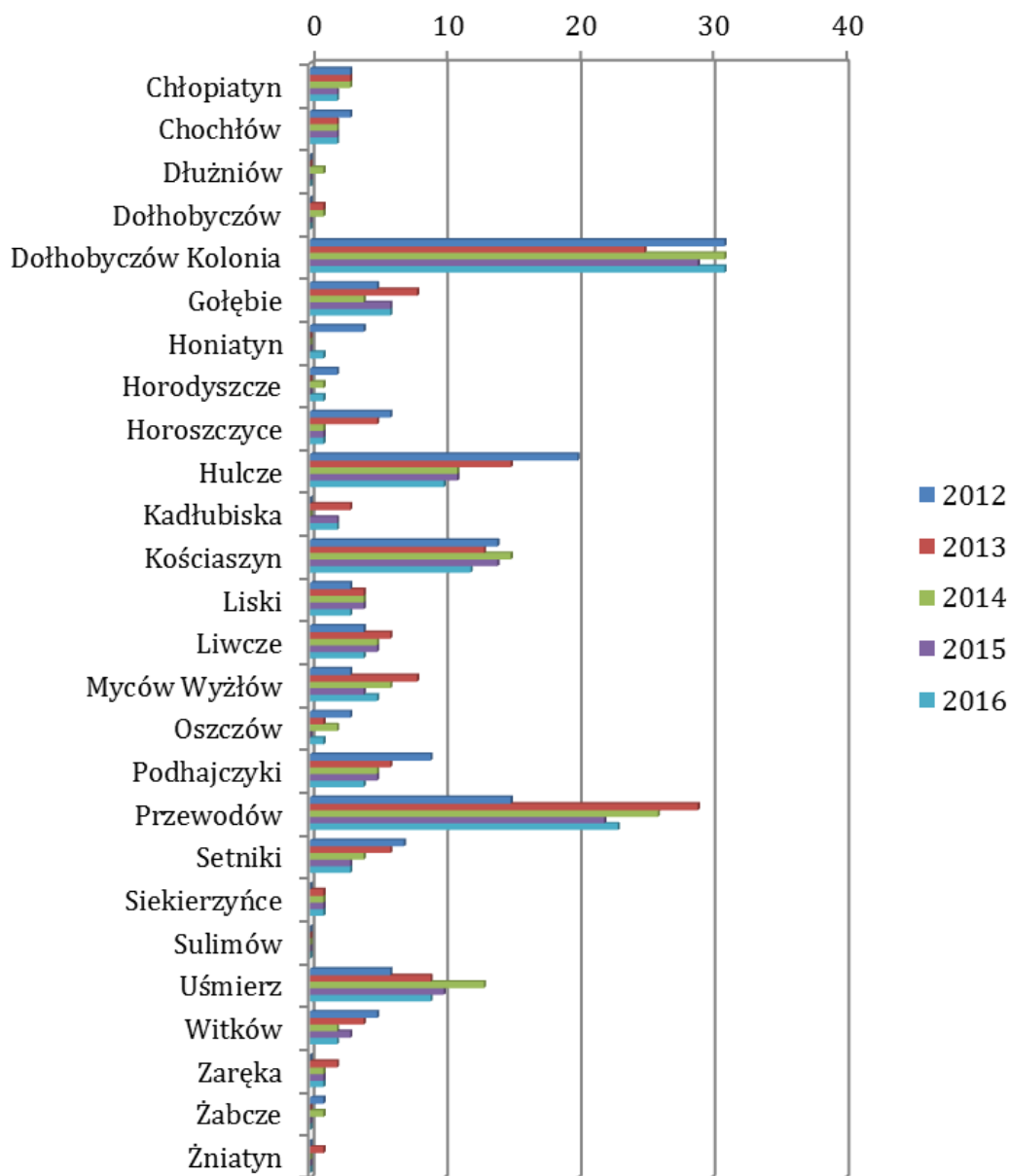
Wykres 10. Osoby bezrobotne do 30 roku życia w latach 2012-2016

Źródło: Doradztwo i Reklama Sp. z o.o. na podstawie danych uzyskanych z Urzędu Gminy Dołhobyczów

Najwięcej osób bezrobotnych do 30 roku życia w roku 2016 zarejestrowanych było na terenie sołectw: Przewodów, Dołhobyczów Kolonia oraz Chłopiatyn, natomiast największy procentowy udział tych osób w ogólnej liczbie bezrobotnych w poszczególnych sołectwach odnotowano w sołectwach: Dołhobyczów (100%), Żabcze (66,67%) oraz Oszczów (63,64%).

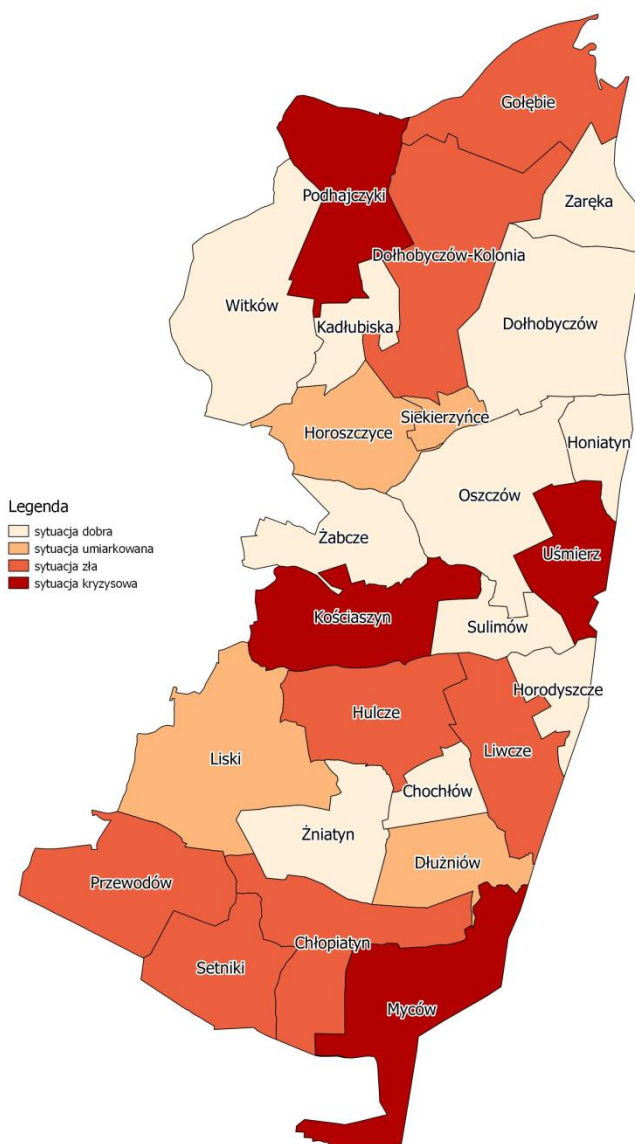
Wykres 11. Osoby bezrobotne powyżej 50 roku życia w latach 2012-2016

Źródło: Doradztwo i Reklama Sp. z o.o. na podstawie danych uzyskanych z Urzędu Gminy Dołhobyczów

Najwięcej osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia w latach 2012-2016 zarejestrowanych było na terenie sołectw: Dołhobyczów Kolonia, Przewodów, Kościaszyn oraz Hulcze, natomiast największy procentowy udział tych osób w ogólnej liczbie bezrobotnych w poszczególnych sołectwach odnotowano w sołectwach: Kadłubiska (66,67%), Honiatyn (50%), Horodyszczce (50%) oraz Siekierzyńce (50%).

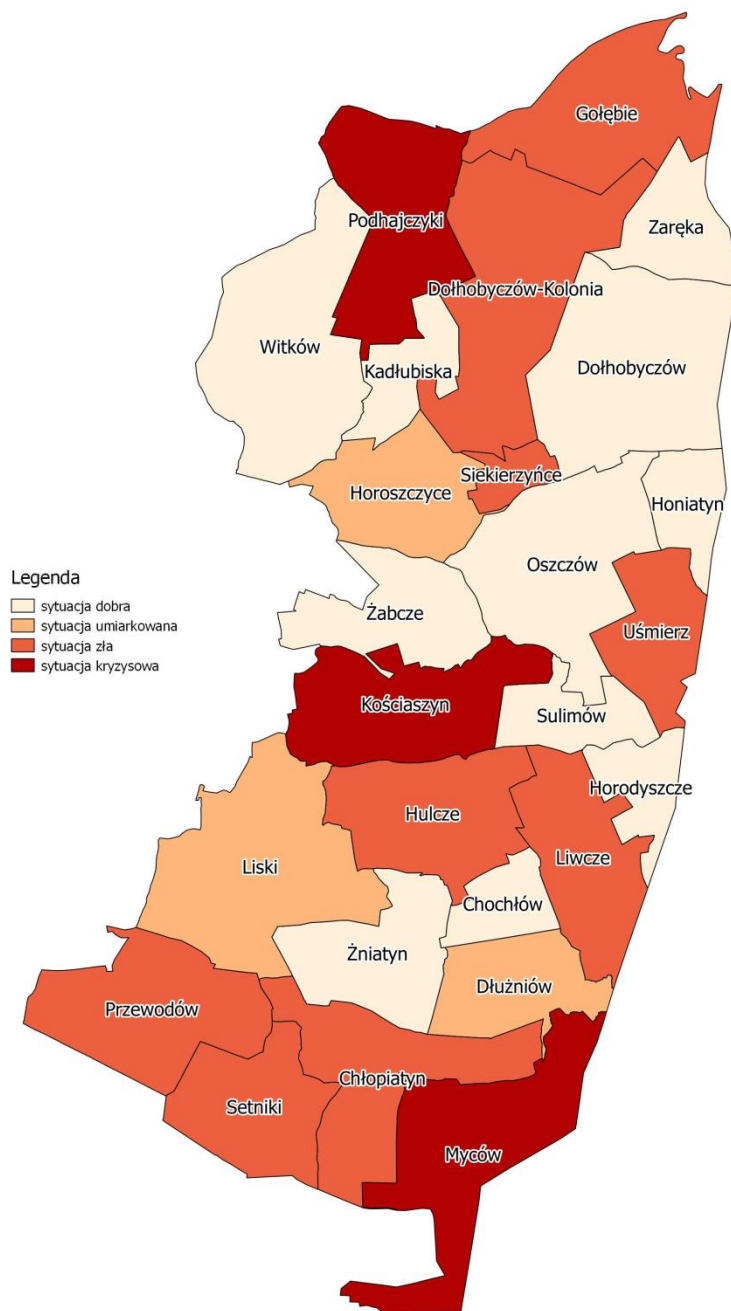
Mapa 8. Liczba osób bezrobotnych ogółem na 100 mieszkańców w poszczególnych sołectwach Gminy Dołhobyczów w 2016 roku

Źródło: Doradztwo i Reklama Sp. z o.o. na podstawie danych uzyskanych z Urzędu Gminy Dołhobyczów

Liczba osób bezrobotnych ogółem na 100 mieszkańców w Gminie Dołhobyczów wynosi 7,64.

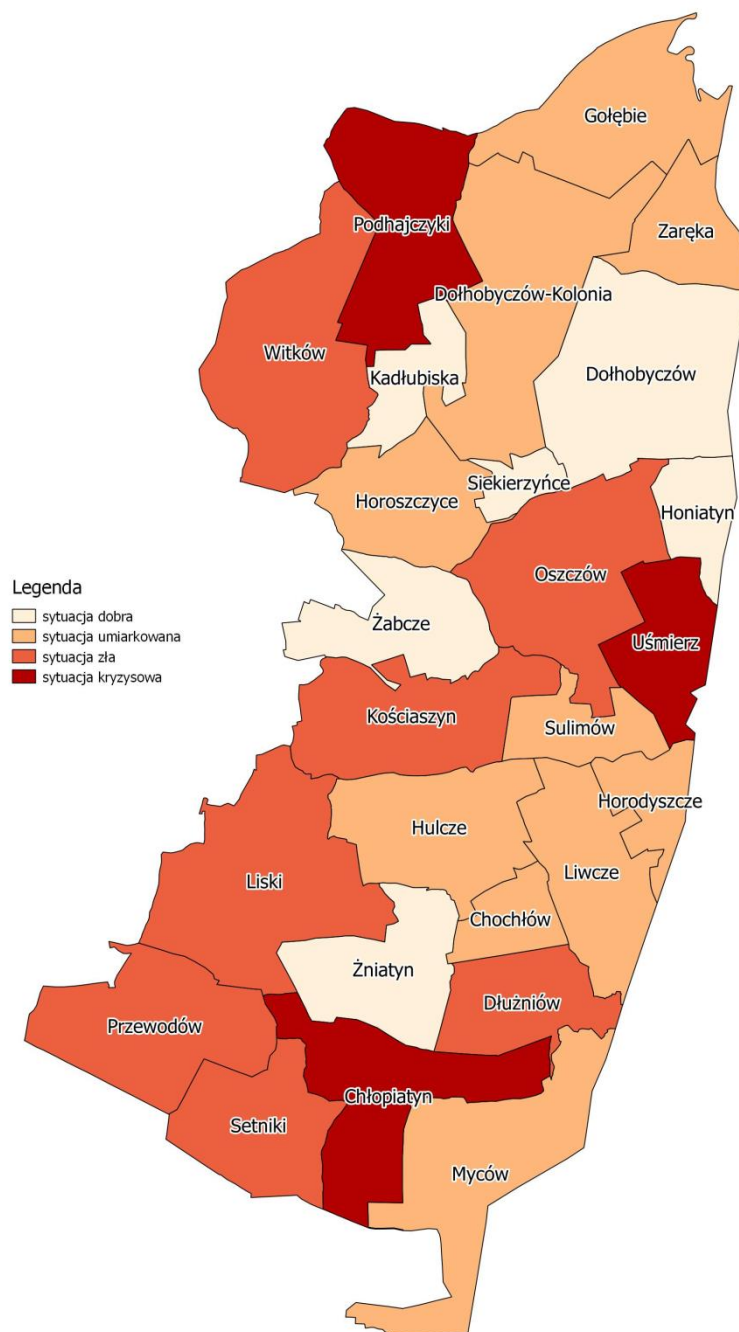
Mapa 9. Liczba osób długotrwale bezrobotnych na 100 mieszkańców w poszczególnych sołectwach Gminy Dołhobyczów w 2016 roku

Źródło: Doradztwo i Reklama Sp. z o.o. na podstawie danych uzyskanych z Urzędu Gminy Dołhobyczów

Liczba osób długotrwale bezrobotnych na 100 mieszkańców w Gminie Dołhobyczów wynosi 5,56.

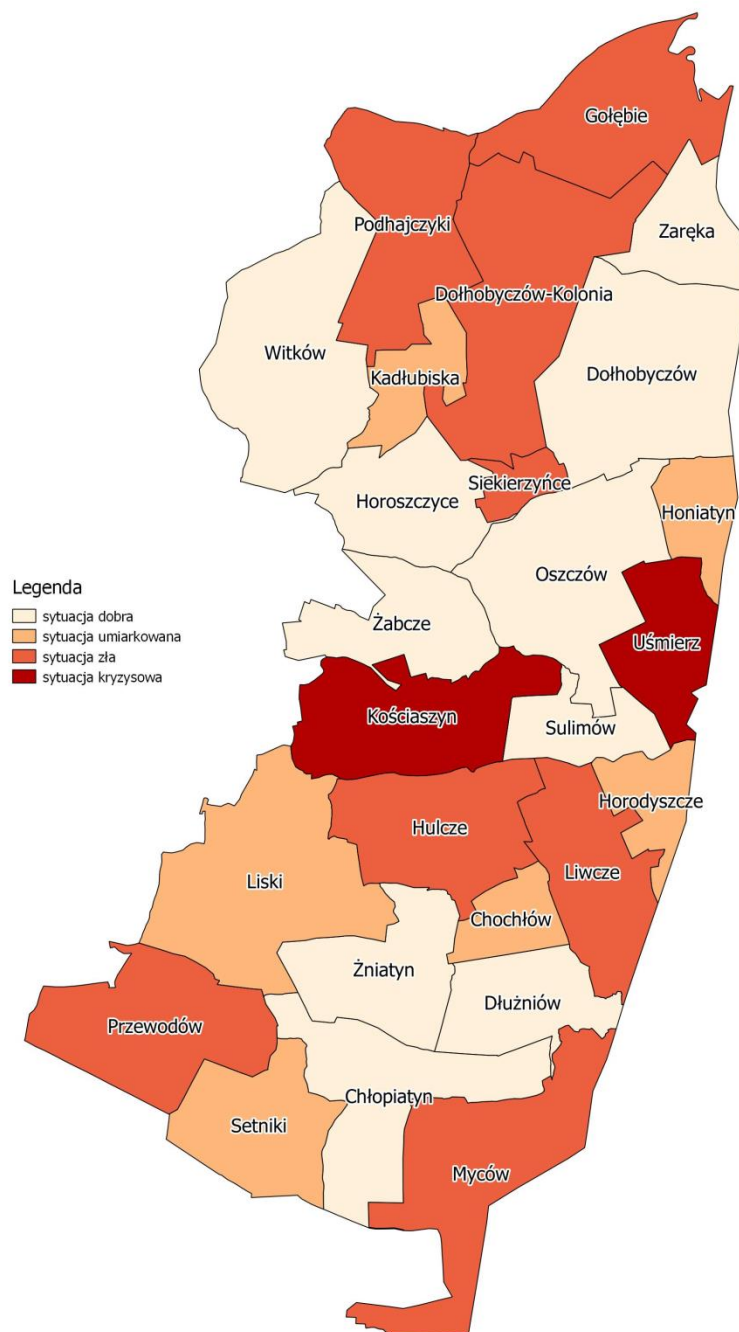
Mapa 10. Liczba osób bezrobotnych do 30 roku życia na 100 mieszkańców w poszczególnych sołectwach Gminy Dołhobyczów w 2016 roku

Źródło: Doradztwo i Reklama Sp. z o.o. na podstawie danych uzyskanych z Urzędu Gminy Dołhobyczów

Liczba osób bezrobotnych do 30 roku życia na 100 mieszkańców w Gminie Dołhobyczów wynosi 2,22.

Mapa 11. Liczba osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia na 100 mieszkańców w poszczególnych sołectwach Gminy Dołhobyczów w 2016 roku

Źródło: Doradztwo i Reklama Sp. z o.o. na podstawie danych uzyskanych z Urzędu Gminy Dołhobyczów

Liczba osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia na 100 mieszkańców w Gminie Dołhobyczów wynosi 2,12.

3.3.4. Edukacja

Na terenie Gminy Dołhobyczów znajdują się następujące jednostki oświatowe:

- **Gminny Zespół Szkół w Dołhobyczowie.** Organ prowadzący: Gmina Dołhobyczów.
 - **Publiczne Gimnazjum w Dołhobyczowie**
Obwód szkoły stanowią miejscowości: Dołhobyczów, Dołhobyczów-Kolonia, Gołębie, Honiatyn, Horoszczyce, Kadłubiska, Oszczów, Oszczów-Kolonia, Podhajczyki, Uśmierz, Witków, Wólka Poturzyńska, Zaręka, Żabcze.
 - **Szkoła Podstawowa w Dołhobyczowie**
Obwód szkoły stanowią miejscowości: Dołhobyczów, Dołhobyczów-Kolonia, Gołębie, Honiatyn, Horoszczyce, Kadłubiska, Oszczów, Oszczów-Kolonia, Podhajczyki, Uśmierz, Witków, Wólka Poturzyńska, Zaręka, Żabcze.
- **Zespół Szkół w Hulczu.** Organ prowadzący: Gmina Dołhobyczów.
 - **Gimnazjum w Hulczu**
Obwód szkoły stanowią miejscowości: Chłopiatyn, Chochłów, Dłużniów, Horodyszczce, Hulcze, Kościaszyn, Liwcze, Majdan, Myców, Sulimów, Wyźłów, Żniatyn.
 - **Szkoła Podstawowa w Hulczu**
Obwód szkoły stanowią miejscowości: Chłopiatyn, Chochłów, Dłużniów, Horodyszczce, Hulcze, Kościaszyn, Liwcze, Majdan, Myców, Sulimów, Wyźłów, Żniatyn.
- **Zespół Szkół w Przewodowie.** Organ prowadzący: Stowarzyszenie Przyjazna Szkoła w Przewodowie.
 - **Publiczne Gimnazjum w Przewodowie**
Obwód szkoły stanowią miejscowości: Białystok, Lipina, Liski, Przewodów, Setniki.
 - **Publiczna Szkoła Podstawowa w Przewodowie**
Obwód szkoły stanowią miejscowości: Białystok, Lipina, Liski, Przewodów, Setniki ¹.

¹ sio.men.gov.pl

**Tabela 15. Szkoły i placówki oświatowe na terenie Gminy Dołhobyczów
(wg. stanu na 08.03.2017 r.)**

Miejscowość	Nazwa szkoły, placówki	Uczniowie, wychowankowie, słuchacze	w tym		Oddziały
			dziewczęta	w oddziałach przedszkolnych	
Dołhobyczów	Publiczne Gimnazjum w Dołhobyczowie	72	32	0	3,00
Dołhobyczów	Szkoła Podstawowa im. Bohaterów Wojsk Ochrony Pogranicza w Dołhobyczowie	209	111	54	12,00
Hulcze	Gimnazjum w Hulczu	39	19	0	3,00
Hulcze	Szkoła Podstawowa w Hulczu	91	46	12	7,00
Przewodów	Publiczne Gimnazjum	25	14	0	3,00
Przewodów	Publiczna Szkoła Podstawowa	62	32	17	7,00

Źródło: Doradztwo i Reklama Sp. z o.o. na podstawie cie.men.gov.pl

Wszystkie powyższe placówki udzielają pomocy finansowej, która dotyczy zapewniania stypendiów socjalnych oraz pomocy w zakresie dożywiania. Z danych zawartych w poniższej tabeli wynika, że największa kwota na stypendium socjalne oraz pomoc związaną z dożywianiem jest przyznawana uczniom w Szkole Podstawowej w Dołhobyczowie.

**Tabela 16. Przyznana pomoc finansowa w placówkach edukacyjnych
na terenie Gminy Dołhobyczów**

Lp.	Szkoła	Rok	Przyznane stypendia socjalne		Przyznana pomoc na dożywianie	
			Liczba	zł	Liczba	zł
1	Publiczne Gimnazjum w Dołhobyczowie	2016	14	13350,40	16	8000,00
		2015	21	18211,20	21	10500,00
		2014	18	15264,00	22	11000,00
		2013	21	17808,00	24	12000,00
		2012	19	14288,00	26	13000,00
2	Szkoła Podstawowa w Dołhobyczowie	2016	30	28608,00	32	16000,00
		2015	36	31219,20	44	22600,00
		2014	33	27984,00	44	22600,00
		2013	39	33072,00	48	24000,00
		2012	36	27072,00	53	27200,00

3	Gimnazjum w Hulczu	2016	14	13350,40	18	9000,00
		2015	15	13008,00	19	9500,00
		2014	14	11872,00	18	9000,00
		2013	14	11872,00	19	9500,00
		2012	11	8272,00	18	9000,00
4	Szkoła Podstawowa w Hulczu	2016	28	26700,80	37	18500,00
		2015	23	19945,60	40	20000,00
		2014	29	24592,00	36	18000,00
		2013	28	23744,00	40	20000,00
		2012	26	19552,00	38	19000,00
5	Publiczne Gimnazjum w Przewodowie	2016	7	6675,20	14	7000,00
		2015	5	4336,00	19	9500,00
		2014	5	4240,00	14	7000,00
		2013	8	6784,00	13	6500,00
		2012	11	8272,00	17	8500,00
6	Publiczna Szkoła Podstawowa w Przewodowie	2016	17	16211,20	29	14500,00
		2015	17	14742,40	40	20000,00
		2014	20	16960,00	28	14000,00
		2013	23	19504,00	27	13500,00
		2012	19	14288,00	39	19500,00

Źródło: Doradztwo i Reklama Sp. z o.o. na podstawie danych otrzymanych z Urzędu Gminy Dołhobyczów

Po przeliczeniu przyznawanej pomocy finansowej zgodnie z rejonizacją szkół na dane sołectwa, otrzymano informację dotyczącą sołectw, które otrzymują największe wsparcie finansowe. Z danych wynika, iż największe wsparcie finansowe związane z działalnością placówek edukacyjnych otrzymują dzieci zamieszkujące sołectwa Dołhobyczów, Dołhobyczów-Kolonia, Gołębie, Honiatyn, Horoszczyce, Kadłubiska, Oszczów, Oszczów-Kolonia, Podhajczyki, Uśmierz, Witków, Wólka Poturzyńska, Zaręka, Żabcze.

Do wymiernego porównania poziomu edukacji w poszczególnych sołectwach Gminy Dołhobyczów posłużono się wskaźnikiem odwołującym się do wyników sprawdzianu szóstoklasistów w roku szkolnym 2015/2016.

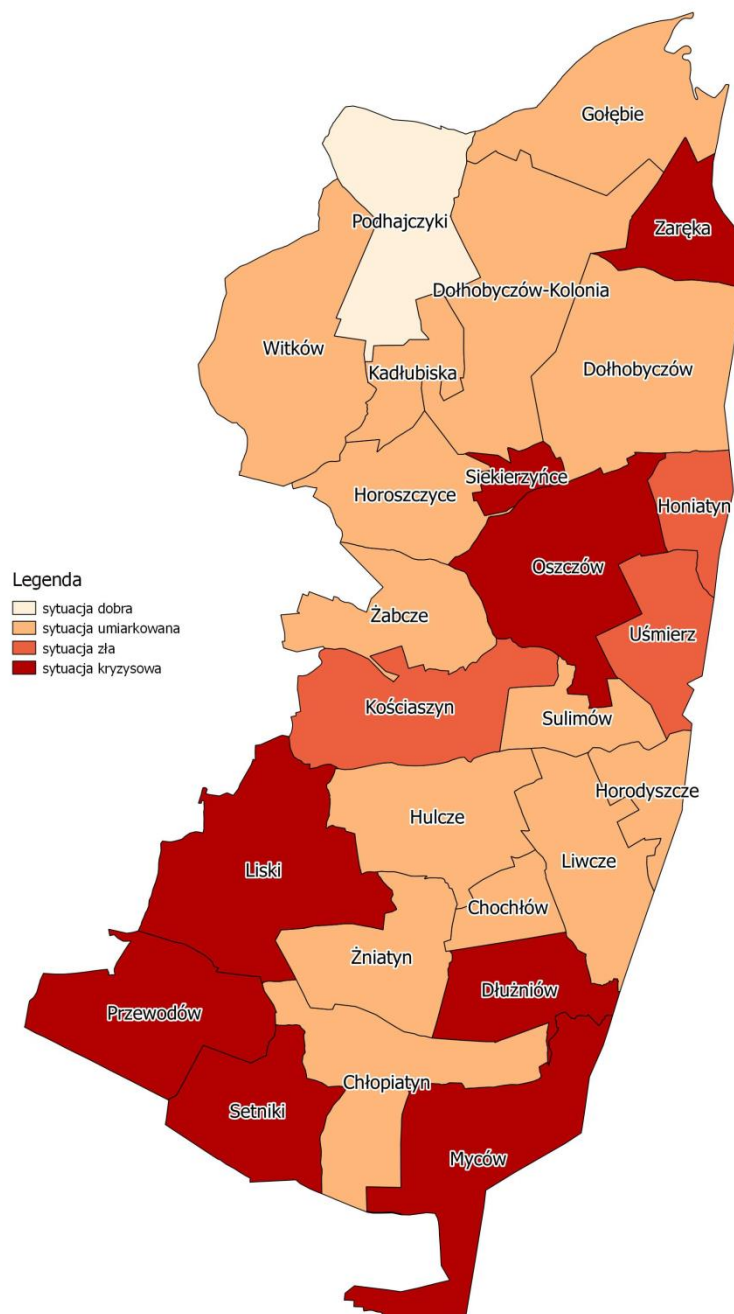
Tabela 17. Średni wynik sprawdzianu szóstoklasistów w roku szkolnym 2015/2016 w szkołach Gminy Dołhobyczów

Szkoła	Liczba uczniów	Procent uczniów z zaświadczeniami o dysleksji	Średni wynik ogółem w procentach	Sprawdzian stanin	Średni wynik z języka polskiego w procentach	Średni wynik z matematyki w procentach	Język angielski liczba piszących	Średni wynik z języka angielskiego w procentach	Język angielski stanin
Szkoła Podstawowa im. Bohaterów Wojsk Ochrony Pogranicza w Dołhobyczowie	25	0%	62,8	4	67,4	58,0	25	67,2	3
Szkoła Podstawowa w Hulczu	12	0%	60,8	4	65,9	55,4	12	62,9	2
Publiczna Szkoła Podstawowa w Przewodowie	5	0%	38,5	1	55,2	21,0	5	50,5	1

Źródło: Doradztwo i Reklama Sp. z o.o. na podstawie OKE

OKE zakwalifikowało jedną szkołę z terenu Gminy Dołhobyczów do szkół, które otrzymały wynik niski oraz dwie, które otrzymały wynik średni. Szkoły z wynikiem niskim, to szkoły, których wyniki znajdują się od 1 do 3 stopnia skali staninowej, z wynikiem średnim od 4 do 6 stopnia skali staninowej.

Mapa 12. Średni wynik sprawdzianu szóstoklasistów w roku szkolnym 2015/2016 w poszczególnych sołectwach Gminy Dołhobyczów

Źródło: Doradztwo i Reklama Sp. z o.o. na podstawie danych otrzymanych z Urzędu Gminy Dołhobyczów

Średni wynik sprawdzianu szóstoklasistów w roku szkolnym 2015/2016 w Gminie Dołhobyczów wynosi 54,94.

3.3.5. Bezpieczeństwo publiczne

Do głównych problemów sfery społecznej zalicza się wysoki poziom przestępczości na danym obszarze. Przestępczość zmniejsza poczucie bezpieczeństwa mieszkańców, obniża jakość życia, wpływa negatywnie na integrację lokalnej społeczności. Badanie poziomu przestępczości na terenie Gminy Dołhobyczów oparto o dane pozyskane z Posterunku Policji w Dołhobyczowie.

Poziom przestępczości nie zawsze pokrywa się z rozkładem terytorialnym ubóstwa czy innych problemów społecznych. Bezsprzeczne pozostaje natomiast przełożenie liczby przestępstw na poczucie bezpieczeństwa mieszkańców poszczególnych jednostek urbanistycznych.

Tabela 18. Przestępczość na terenie Gminy Dołhobyczów w latach 2012-2016

Lp.	Sołectwo	Liczba przestępstw					Liczba wykroczeń bez wykroczeń drogowych				
		2012	2013	2014	2015	2016	2012	2013	2014	2015	2016
1.	Chłopiatyn	1	0	2	1	1	2	2	2	2	3
2.	Chochłów	1	1	1	0	1	0	0	1	1	0
3.	Dłużniów	0	0	1	1	0	2	2	2	2	1
4.	Dołhobyczów	9	8	11	9	10	65	56	67	69	89
5.	Dołhobyczów-Kolonia	8	9	9	7	4	26	28	31	32	22
6.	Gołębie	0	1	1	1	0	1	1	1	3	1
7.	Honiatyn	0	1	1	0	0	1	1	1	1	3
8.	Horodyszcze	0	1	0	0	0	0	0	1	1	0
9.	Horoszczyce	2	2	2	0	1	0	0	2	4	3
10.	Hulcze	2	2	2	1	1	5	4	4	5	9
11.	Kadłubiska	3	2	1	2	1	1	1	1	3	3
12.	Kościaszyn	2	1	1	2	0	0	1	1	1	0
13.	Liski	3	2	1	1	2	2	0	2	3	2
14.	Liwcze	1	1	0	1	1	1	0	1	2	1
15.	Myców Wyżłów	1	1	1	0	0	1	0	0	0	0
16.	Oszczów	2	2	2	1	1	4	5	3	4	5
17.	Podhajczyki	2	1	1	0	1	0	1	0	0	0
18.	Przewodów	2	3	3	0	0	6	4	2	5	9
19.	Setniki	1	2	1	1	0	0	1	1	2	0
20.	Siekierzyńce	0	0	0	0	0	5	2	3	3	6
21.	Sulimów	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0

22.	Uśmierz	1	2	2	0	1	5	6	4	4	5
23.	Witków	3	1	2	1	2	6	7	7	5	7
24.	Zaręka	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0
25.	Żabcze	2	1	1	1	4	2	2	2	3	2
26.	Żniatyn	0	1	0	0	0	0	0	1	0	0
Razem		46	46	47	30	31	135	125	140	155	171

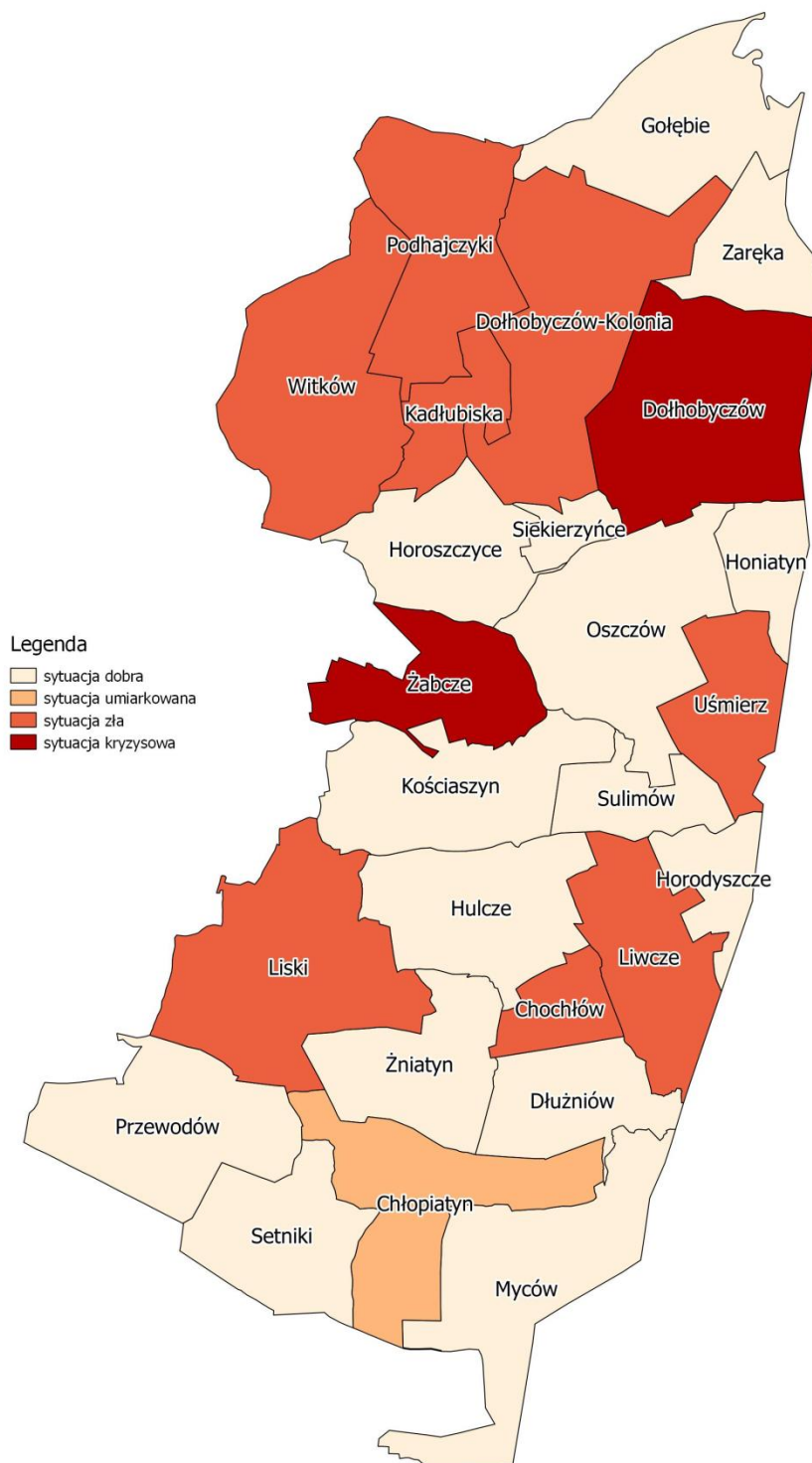
Źródło: Doradztwo i Reklama Sp. z o.o. na podstawie danych otrzymanych z Urzędu Gminy Dołhobyczów

W 2016 roku na terenie Gminy Dołhobyczów stwierdzono 31 przestępstw oraz 171 wykroczeń bez wykroczeń drogowych. Najwięcej przestępstw oraz wykroczeń bez wykroczeń drogowych miało miejsce na terenie sołectwa Dołhobyczów. Na terenie sołectw Dołhobyczów oraz Żabcze w analizowanym okresie odnotowano wzrost liczby przestępstw. Liczba wykroczeń bez wykroczeń drogowych w latach 2012-2016 wzrosła w sołectwach: Chłopiatyn, Dołhobyczów, Honiatyn, Horoszczyce, Hulcze, Kadłubiska, Oszczów, Przewodów, Siekierzyńce, Witków.

Jednak po przeliczeniu liczby przestępstw oraz liczby wykroczeń bez wykroczeń drogowych na 100 mieszkańców danego sołectwa wyliczono, iż największa wartość takiego wskaźnika w przypadku przestępstw została osiągnięta na terenie sołectw: Dołhobyczów oraz Żabcze natomiast w przypadku liczby wykroczeń bez wykroczeń drogowych najwyższy wskaźnik odnotowano dla sołectw: Siekierzyńce oraz Dołhobyczów.

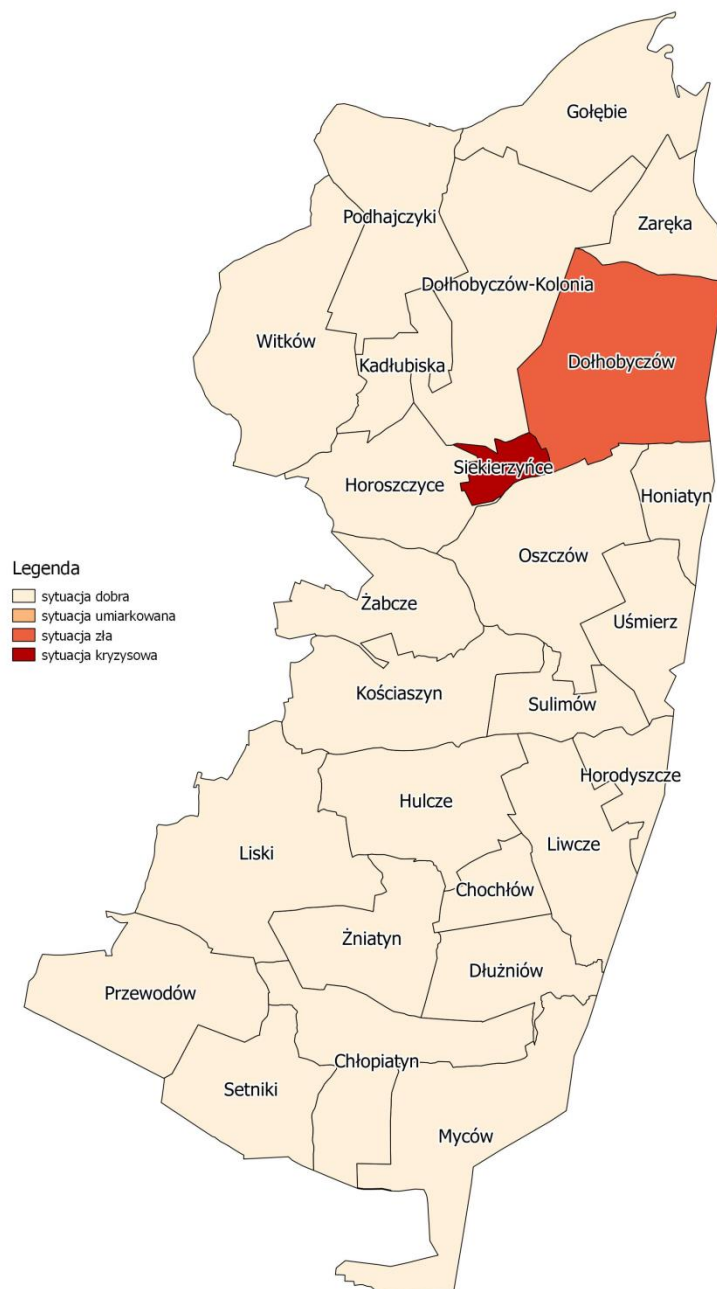
Rozkład przestrzenny przestępczości na terenie Gminy ze wskazaniem sołectw przedstawiony został na poniższych mapach.

Mapa 13. Liczba przestępstw na 100 mieszkańców w poszczególnych sołectwach Gminy Dołhobyczów w 2016 r.

Źródło: Doradztwo i Reklama Sp. z o.o. na podstawie danych otrzymanych z Urzędu Gminy Dołhobyczów

Mapa 14. Liczba wykroczeń bez wykroczeń drogowych na 100 mieszkańców w poszczególnych sołectwach Gminy Dołhobyczów w 2016 r.

Źródło: Doradztwo i Reklama Sp. z o.o. na podstawie danych otrzymanych z Urzędu Gminy Dołhobyczów

Kolejnym zjawiskiem opisującym problem przestępczości na terenie Gminy jest procedura przyznawania „Niebieskiej Karty”. Zjawisku uzależnienia od alkoholu często towarzyszy przemoc w rodzinie, która jest patologią społeczną o charakterze przestępczym. W przypadku stwierdzenia przemocy w rodzinie stosuje się procedurę

tw. „Niebieskiej Karty”. Wszczęcie procedury rozpoczyna się w momencie wypełnienia formularza "Niebieska Karta" przez policjanta, pracownika socjalnego, przedstawiciela gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, ochrony zdrowia lub oświaty.

Gmina Dołhobyczów posiada Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2016–2020. Według danych zawartych w tym dokumencie wynika, iż na terenie Gminy Dołhobyczów w 2014 r. założono 29 „Niebieskich Kart”.

Dane dotyczące „Niebieskich Kart” otrzymano z Posterunku Policji w Dołhobyczowie. Po zweryfikowaniu danych wykazano, iż liczba przyznanych „Niebieskich Kart” na przestrzeni lat 2012–2016 zmniejszyła się o 31.

Tabela 19. Liczba założonych „Niebieskich Kart” w latach 2012-2016

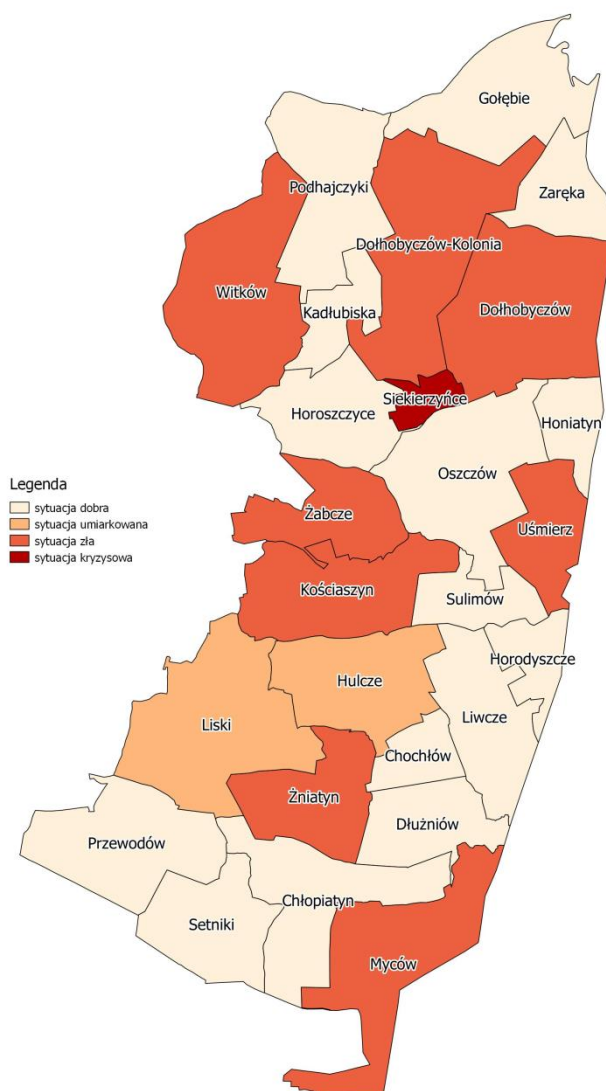
Lp.	Sołectwo	Liczba założonych „Niebieskich Kart”				
		2012	2013	2014	2015	2016
1.	Chłopiatyn	1	0	2	1	0
2.	Chochłów	4	0	0	0	0
3.	Dłużniów	0	0	0	0	0
4.	Dołhobyczów	5	3	2	4	3
5.	Dołhobyczów Kolonja	10	6	7	6	5
6.	Gołębje	2	0	0	0	0
7.	Honiatyn	0	0	0	0	0
8.	Horodyszcze	1	0	0	2	0
9.	Horoszczyce	2	1	2	0	0
10.	Hulcze	2	2	2	1	1
11.	Kadłubiska	0	0	0	0	0
12.	Kościaszyn	0	0	0	2	3
13.	Liski	3	2	3	1	1
14.	Liwcze	1	0	0	0	0
15.	Myców Wyżłów	0	0	0	0	1
16.	Oszczów	0	0	4	4	0
17.	Podhajczyki	1	2	0	0	0
18.	Przewodów	8	3	1	9	0
19.	Setniki	0	0	1	0	0
20.	Siekierzyńce	1	0	0	0	3
21.	Sulimów	0	0	0	0	0
22.	Uśmierz	6	5	1	1	1
23.	Witków	2	1	0	1	2

24.	Zaręka	1	0	0	0	0
25.	Żabcze	5	0	3	1	3
26.	Żniatyn	0	0	0	0	1
Razem		55	25	28	33	24

Źródło: Doradztwo i Reklama Sp. z o.o. na podstawie danych otrzymanych z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej

Przestrzenny rozkład tego zjawiska (liczba przyznanych „Niebieskich Kart” przypadających na obszar jednego sołectwa) został przedstawiony na poniższej mapie.

Mapa 15. Liczba założonych „Niebieskich Kart” na 100 mieszkańców w poszczególnych sołectwach Gminy Dołhobyczów w 2016 r.

Źródło: Doradztwo i Reklama Sp. z o.o. na podstawie danych otrzymanych z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej

3.3.6. Kultura

Działalność kulturalną na terenie gminy zapewnia Przygraniczne Centrum Kultury i Rekreacji w Dołhobyczowie poprzez stałe formy pracy: Klub Amatora Plastyka, Zespoły śpiewacze, Zespoły taneczne, Warsztaty artystyczne, Zumba Kids oraz Klub Seniora.

Zadania własne Gminy z zakresu kultury i popularyzacji czytelnictwa wypełniają następujące biblioteki:

- Biblioteka Publiczna w Dołhobyczowie - powstała 18 grudnia 1949 roku. Na przestrzeni dziesięcioleci, w związku z reformami administracyjnymi ulegała wielu przemianom. W wyniku zmian administracji państwowej z dniem 01.08.1991 r. nastąpiła reorganizacja placówek kultury na terenie Gminy Dołhobyczów. Biblioteka została połączona z Gminnym Ośrodkiem Kultury pod wspólnym kierownictwem.

Oprócz podstawowej działalności gromadzenia, opracowywania i udostępniania zbiorów, biblioteka prowadzi działalność edukacyjną w zakresie książki i czytelnictwa poprzez organizację różnego rodzaju imprez czytelniczych.

- Biblioteka Publiczna w Przewodowie. Biblioteka została założona w sierpniu 1977 roku. Przez wiele lat istniała jako Filia Publiczno - Zakładowa Biblioteki Publicznej Gminy Dołhobyczów. W 1981 roku Biblioteka została włączona w struktury Gminnego Ośrodka Kultury w Dołhobyczowie. Obecnie funkcjonuje pod nazwą: Przygraniczne Centrum Kultury i Rekreacji w Dołhobyczowie Biblioteka Publiczna w Przewodowie.

Przy bibliotece istnieją:

- zespół śpiewaczy „POGRANICZE”
 - Klub Seniora „RELAX”
 - teatrzyk dziecięcy „URWIS”
 - Grupa kabaretowo - teatralna „RELAX”
- Publiczno-szkolna biblioteka w Hulczu.

Biblioteki prowadzą działalność informacyjno–bibliograficzną w zakresie opracowywania zestawień bibliograficznych, udzielania informacji. Prowadzą zajęcia kulturalno–oświatowe dla dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie zagadnień regionalnych, literackich, rocznicowych i ekologicznych. Organizowane są: wystawy książek, lekcje biblioteczne, zajęcia plastyczne, konkursy, wernisaże, wystawy lokalnych twórców ludowych.

Tabela 20. Liczba wypożyczonych przez czytelników woluminów w poszczególnych sołectwach Gminy Dołhobyczów w latach 2012-2016

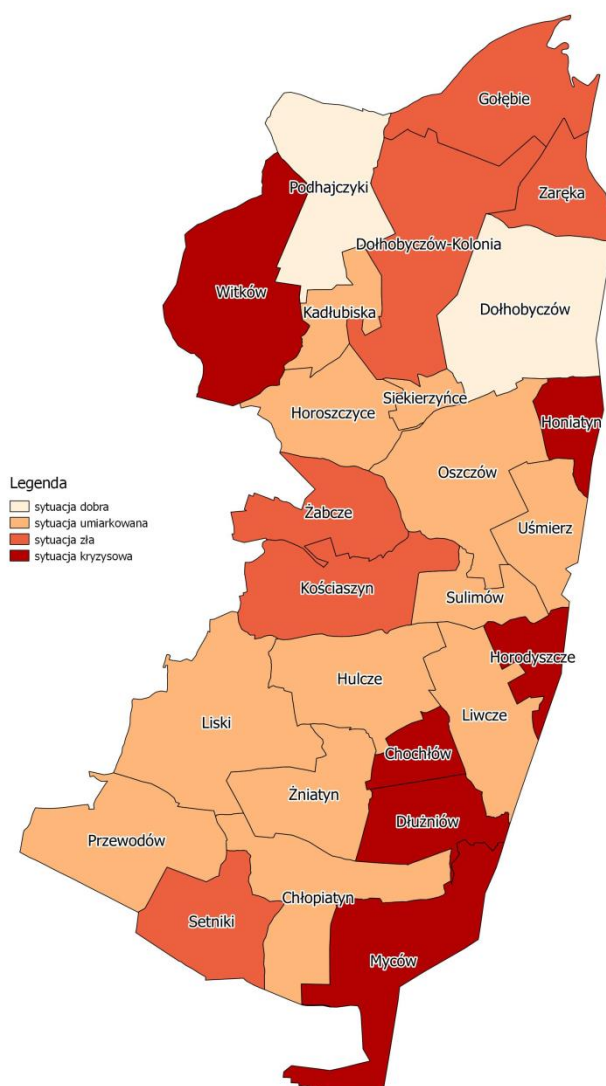
Lp.	Sołectwo	2012	2013	2014	2015	2016
1.	Chłopiatyn	272	253	189	162	129
2.	Chochłów	31	25	23	14	3
3.	Dłużniów	12	10	8	3	0
4.	Dołhobyczów	4311	4275	4051	3686	3917
5.	Dołhobyczów-Kolonia	218	173	118	109	139
6.	Gołębie	106	93	88	72	47
7.	Honiatyn	22	16	14	8	4
8.	Horodyszczce	31	25	23	9	5
9.	Horoszczyce	194	179	122	113	95
10.	Hulcze	1092	1025	875	778	560
11.	Kadłubiska	149	141	109	81	56
12.	Kościaszyn	119	114	81	62	43
13.	Liski	204	197	148	124	87
14.	Liwcze	111	102	88	65	43
15.	Myców Wyźłów	39	28	21	4	0
16.	Oszczów	502	479	461	421	312
17.	Podhajczyki	382	388	379	362	351
18.	Przewodów	1219	1172	951	842	794
19.	Setniki	173	134	98	71	49
20.	Siekierzyńce	59	52	41	19	15
21.	Sulimów	121	118	81	67	36
22.	Uśmierz	98	87	71	59	48
23.	Witków	109	84	75	68	51
24.	Zaręka	75	69	58	42	31
25.	Żabcze	82	74	62	51	43
26.	Żniatyn	97	91	81	72	51
Ogółem		9828	9404	8316	7364	6909

Źródło: Doradztwo i Reklama Sp. z o.o. na podstawie danych otrzymanych z Urzędu Gminy Dołhobyczów

W latach 2012-2016 we wszystkich sołectwach Gminy Dołhobyczów odnotowano spadek liczby wypożyczeń. Najwięcej woluminów wypożyczono w sołectwach: Dołhobyczów, Przewodów oraz Hulcze. Po przeliczeniu liczby wypożyczonych przez czytelników woluminów na 100 mieszkańców najwyższy wskaźnik odnotowano dla sołectw: Dołhobyczów, Podhajczyki oraz Hulcze.

Poniższa mapa przedstawia rozkład przestrzenny zjawiska wypożyczeń woluminów przypadających na 100 mieszkańców w danym sołectwie.

Mapa 16. Liczba wypożyczonych przez czytelników woluminów na 100 mieszkańców w poszczególnych sołectwach Gminy Dołhobyczów w 2016 roku

Źródło: Doradztwo i Reklama Sp. z o.o. na podstawie danych otrzymanych z Urzędu Gminy Dołhobyczów

Dane dotyczące liczby wydarzeń kulturalnych i sportowych w latach 2012-2016 otrzymano z Urzędu Gminy Dołhobyczów. Liczba wydarzeń kulturalnych i sportowych w analizowanym okresie wzrastała. W 2016 odbyło się 22 wydarzenia kulturalne oraz 8 wydarzeń sportowych. Najwięcej wydarzeń kulturalnych miało miejsce na terenie sołectw: Przewodów, Dołhobyczów oraz Dołhobyczów-Kolonia, natomiast najwięcej wydarzeń sportowych odbyło się w sołectwie Chłopiatyn.

Tabela 21. Liczba wydarzeń kulturalnych i sportowych w poszczególnych sołectwach Gminy Dołhobyczów w latach 2012-2016

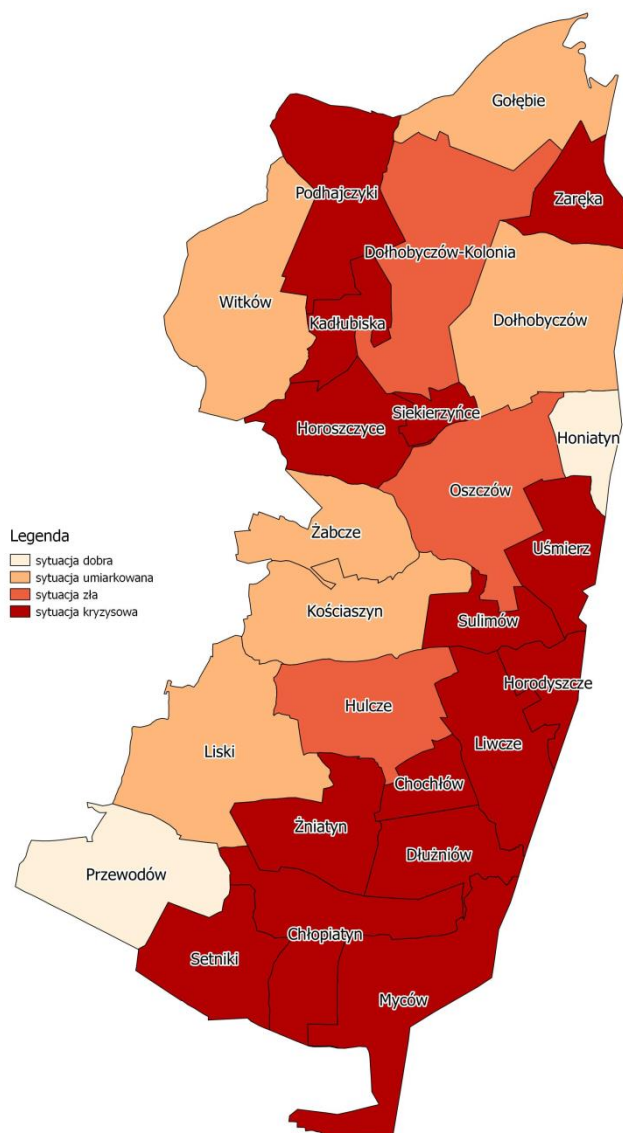
Lp.	Sołectwo	Liczba wydarzeń kulturalnych					Liczba wydarzeń sportowych				
		2012	2013	2014	2015	2016	2012	2013	2014	2015	2016
1.	Chłopiatyn	1	1	0	0	0	0	0	1	1	2
2.	Chochłów	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3.	Dłużniów	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
4.	Dołhobyczów	4	4	4	4	4	1	1	1	1	1
5.	Dołhobyczów-Kolonia	4	4	4	4	4	1	1	1	1	1
6.	Gołębie	1	1	1	1	1	0	0	0	0	0
7.	Honiatyn	1	2	1	1	1	0	0	0	0	0
8.	Horodyszcze	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
9.	Horoszczyce	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0
10.	Hulcze	1	1	1	1	1	2	2	2	2	1
11.	Kadłubiska	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
12.	Kościaszyn	0	1	0	0	1	0	0	0	0	1
13.	Liski	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1
14.	Liwcze	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1
15.	Myców Wyżłów	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
16.	Oszczów	1	1	1	1	1	0	0	0	0	0
17.	Podhajczyki	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
18.	Przewodów	3	3	4	5	7	0	0	0	0	0
19.	Setniki	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
20.	Siekierzyńce	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
21.	Sulimów	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
22.	Uśmierz	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
23.	Witków	1	1	1	2	2	1	0	0	0	0
24.	Zaręka	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
25.	Żabcze	1	1	1	1	1	0	1	0	0	0
26.	Żniatyn	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Źródło: Doradztwo i Reklama Sp. z o.o. na podstawie danych otrzymanych z Urzędu Gminy Dołhobyczów

Po przeliczeniu liczby wydarzeń kulturalnych na 100 mieszkańców w 2016 r. najwyższy wskaźnik odnotowano dla sołectw: Honiatyn i Przewodów natomiast najwyższy wskaźnik liczby wydarzeń sportowych na 100 mieszkańców odnotowano w sołectwach: Chłopiatyn i Hulcze.

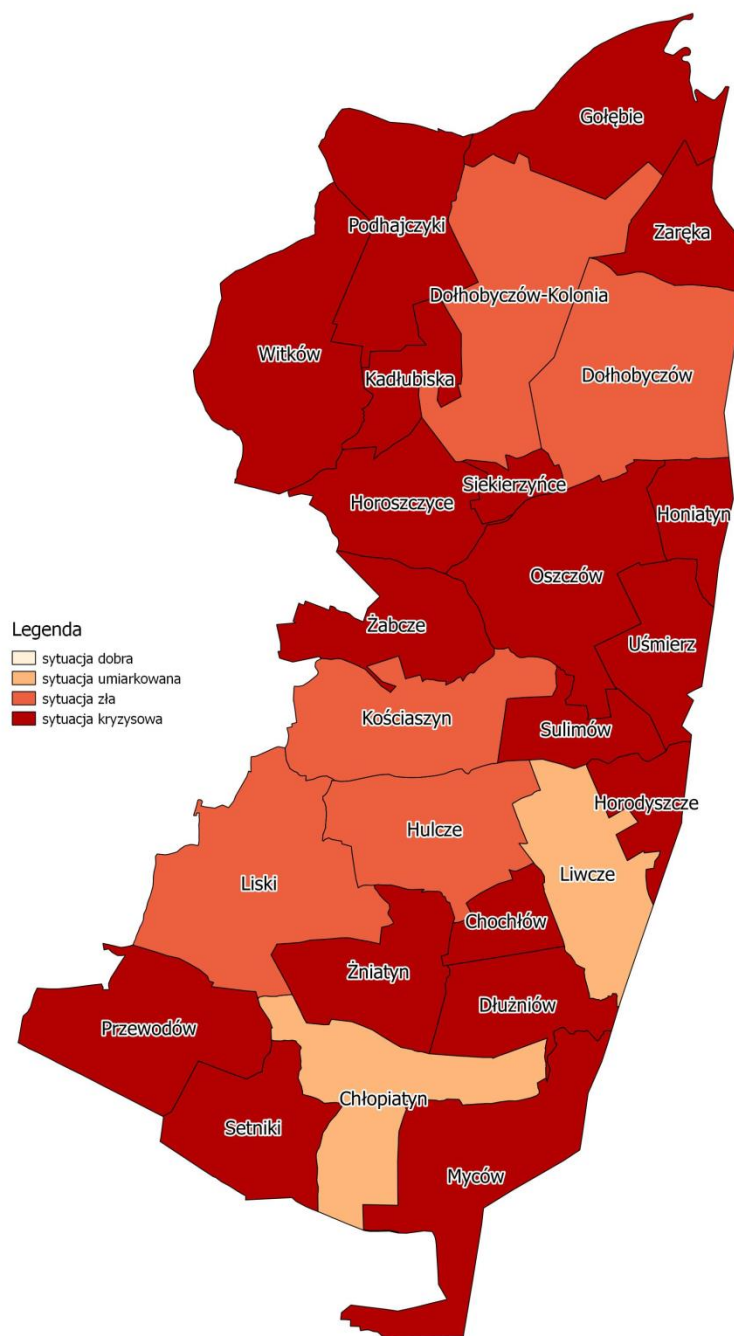
Poniższe mapy przedstawiają liczby wydarzeń kulturalnych oraz liczby wydarzeń sportowych przypadających na 100 mieszkańców w danym sołectwie.

Mapa 17. Liczba wydarzeń kulturalnych na 100 mieszkańców w poszczególnych sołectwach Gminy Dołhobyczów w 2016 roku

Źródło: Doradztwo i Reklama Sp. z o.o. na podstawie danych otrzymanych z Urzędu Gminy Dołhobyczów

Mapa 18. Liczba wydarzeń sportowych na 100 mieszkańców w poszczególnych sołectwach Gminy Dołhobyczów w 2016 roku

Źródło: Doradztwo i Reklama Sp. z o.o. na podstawie danych otrzymanych z Urzędu Gminy Dołhobyczów

3.3.7. Uczestnictwo w życiu publicznym

Podstawową formą aktywności obywatelskiej jest głosowanie w wyborach i referendach, zarówno na poziomie państwowym (np. wybory prezydenckie i parlamentarne), jak i lokalnym (np. wybory samorządowe).

Do oceny poziomu aktywności obywatelskiej w Gminie Dołhobyczów posłużono się danymi dotyczącymi frekwencji w odniesieniu do następujących wyborów:

- Wybory do Sejmu i Senatu w 2015 r.
- Wybory Prezydenckie w 2015 r.
- Wybory Samorządowe w 2014 r.

Ze względu na fakt, że dane dotyczące frekwencji wyborczej gromadzone są w układzie obwodów wyborczych konieczne było przeliczenie wyników do układu analizowanych jednostek urbanistycznych. Każdemu z punktów adresowych przypisano właściwy obwód wyborczy i jednostkę urbanistyczną oraz liczbę osób uprawnionych do głosowania.

Poniższa tabela zawiera informacje dotyczące podziału Gminy Dołhobyczów na obwody wyborcze.

Tabela 22. Podział Gminy Dołhobyczów na obwody wyborcze

Numer obwodu	Adres	Przystosowany dla niepełnosprawnych	Granice obwodu
1	Sala Konferencyjna Urzędu Gminy, ul. Spółdzielcza 2a 22-540 Dołhobyczów	Nie	Dołhobyczów, Dołhobyczów-Kolonia, Kadłubiska, Podhajczyki
2	Remiza Strażacka, Witków 119 22-540 Dołhobyczów	Nie	Witków, Wólka Poturzyńska
3	Budynek byłej szkoły podstawowej, Gołębie 38/3 22-540 Dołhobyczów	Nie	Gołębie wieś i osiedle, Zaręka
4	Warsztaty Terapii Zajęciowej, Oszczów-Kolonia 30 22-540 Dołhobyczów	Tak	Honiatyn, Oszczów, Oszczów-Kolonia, Uśmierz, Żabcze

5	Zespół Szkół, Hulcze 37 22-540 Dołhobyczów	Nie	Chochłów, Dłużniów, Horodyszcze, Hulcze wieś i osiedle, Kościaszyn wieś i osiedle, Liwcze wieś i osiedle, Sulimów
6	Budynek Remizy Strażackiej, Chłopiatyn 8 22-540 Dołhobyczów	Nie	Chłopiatyn, Majdan, Myców, Setniki, Wyżłów, Żniatyn
7	Zespół Szkół, Przewodów 24 22-540 Dołhobyczów	Nie	Białystok, Lipina, Liski, Przewodów
8	Budynek Świetlicy Wiejskiej, Horoszczyce 117 22-540 Dołhobyczów	Nie	Horoszczyce, Siekierzyńce

Źródło: wybory2010.pkw.gov.pl

Zgodnie z ogólnodostępnymi danymi zamieszczonymi na oficjalnym portalu internetowym Państwowej Komisji Wyborczej, frekwencja mieszkańców gminy wraz z danymi dotyczącymi liczby osób uprawnionych do głosowania oraz liczby wydanych kart w ostatnich wyborach parlamentarnych, prezydenckich i samorządowych przedstawiała się zgodnie z informacjami zawartymi w poniższych tabelach.

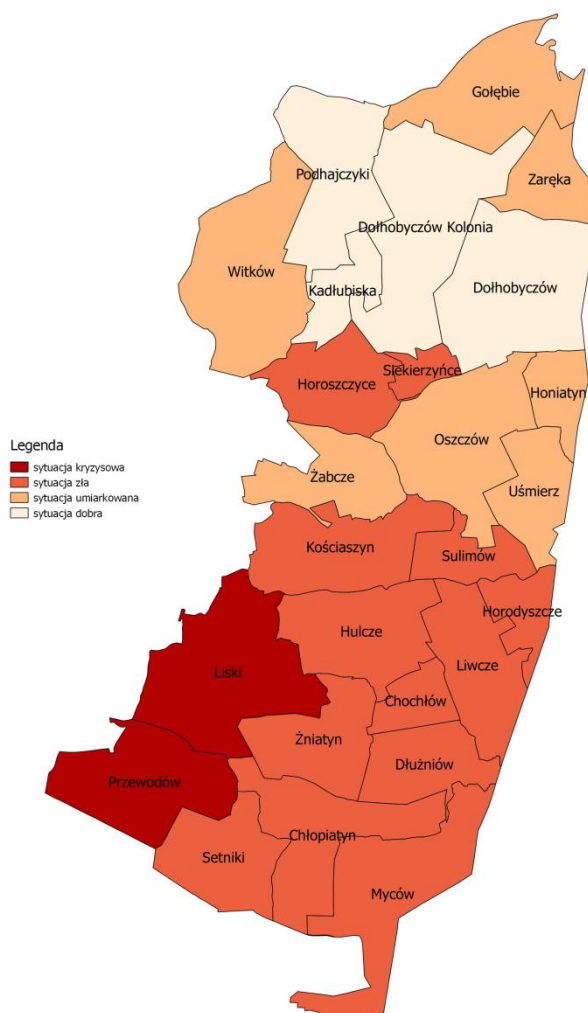
Tabela 23. Wybory do Sejmu i Senatu Rzeczypospolitej Polskiej w 2015 r.

Nr	Nazwa jednostki	Liczba uprawnionych	Liczba wydanych kart	Frekwencja (%)
1	Sala Konferencyjna Urzędu Gminy Dołhobyczów	1370	561	40,95%
2	Remiza Strażacka Witków	298	104	34,90%
3	Świetlica wiejska Gołębie	292	104	35,62%
4	Warsztaty Terapii Zajęciowej Oszczów-Kolonia	611	217	35,52%
5	Zespół Szkół Hulcze	769	243	31,60%
6	Remiza Strażacka Chłopiatyn	423	136	32,15%
7	Dom Kultury Przewodów	815	191	23,44%
8	Świetlica Wiejska Horoszczyce	239	78	32,64%

Źródło: parlament2015.pkw.gov.pl

W wyborach do Sejmu i Senatu z roku 2015 frekwencja wyborcza na terenie Gminy Dołhobyczów wyniosła 33,08%. Wynik ten był niższy od średniej dla powiatu hrubieszowskiego (39,38%) oraz województwa lubelskiego (49,02%). Najniższa frekwencja w 2015 roku na terenie Gminy Dołhobyczów występowała w okręgu nr 7 - Przewodów i wyniosła 23,44%. W skład tego okręgu wchodzi miejscowości: Białystok, Lipina, Liski, Przewodów. Najwyższa frekwencja wystąpiła w okręgu wyborczym nr 1 - Dołhobyczów, obejmującym sołectwa: Dołhobyczów, Dołhobyczów - Kolonia, Kadłubiska, Podhajczyki.

Mapa 19. Wybory do Sejmu i Senatu Rzeczypospolitej Polskiej w 2015 r.

Źródło: Doradztwo i Reklama Sp. z o.o. na podstawie parlament2015.pkw.gov.pl

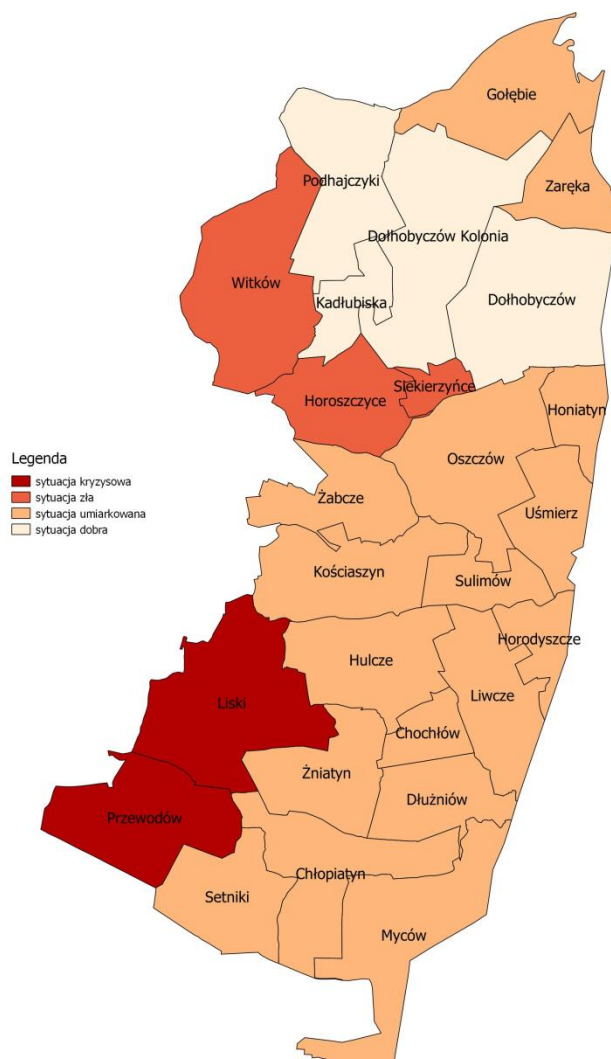
Tabela 24. Wybory Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej w 2015 r.

Nr	Nazwa jednostki	Liczba uprawnionych	Liczba wydanych kart	Frekwencja (%)
1	Sala Konferencyjna Urzędu Gminy Dołhobyczów	1392	623	44,76 %
2	Remiza Strażacka Witków	299	111	37,12 %
3	Świetlica wiejska Gołębie	295	117	39,66 %
4	Warsztaty Terapii Zajęciowej Oszczów-Kolonia	616	251	40,75 %
5	Zespół Szkół Hulcze	760	291	38,29 %
6	Remiza Strażacka Chłopiatyn	426	165	38,73 %
7	Dom Kultury Przewodów	829	233	28,11 %
8	Świetlica Wiejska Horoszczyce	236	88	37,29 %

Źródło: Doradztwo i Reklama Sp. z o.o. na podstawie prezydent2015.pkw.gov.pl

W 2015 roku frekwencja w wyborach Prezydenckich w Gminie Dołhobyczów wyniosła 38,72 % i była niższa zarówno od średniej dla powiatu (41,60 %) oraz województwa lubelskiego (48,56 %). Na terenie Gminy Dołhobyczów największa frekwencja wyborcza została osiągnięta w okręgu wyborczym nr 1, najniższa zaś w okręgu wyborczym nr 7.

Mapa 20. Wybory Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej w 2015 r.

Źródło: Doradztwo i Reklama Sp. z o.o. na podstawie prezydent2015.pkw.gov.pl

Tabela 25. Wybory Samorządowe w 2014 r.

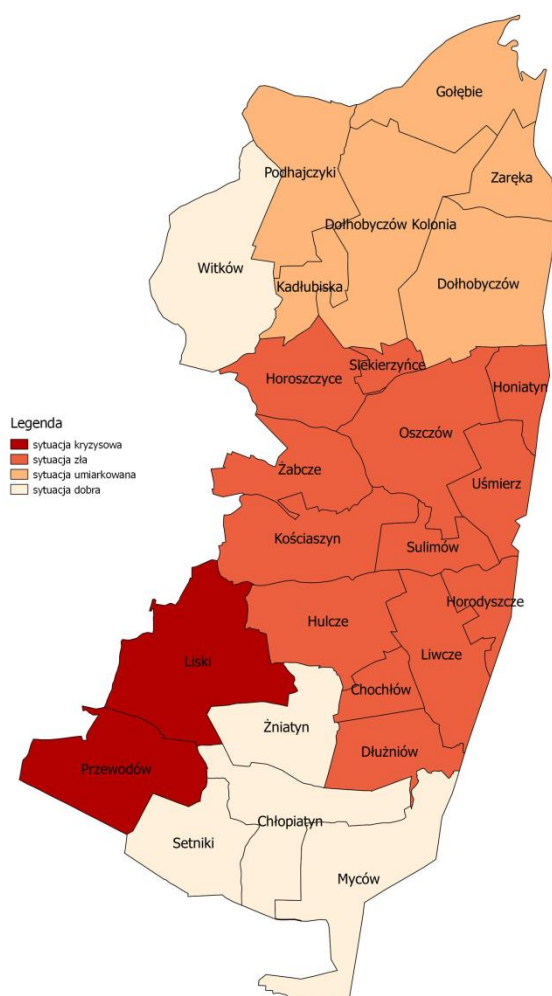
Nr	Nazwa jednostki	Liczba uprawnionych	Liczba wydanych kart	Frekwencja (%)
1	Sala Konferencyjna Urzędu Gminy Dołhobyczów	1427	727	50,95%
2	Remiza Strażacka Witków	305	161	52,79%
3	Świetlica wiejska Gołębie	303	148	48,84%
4	Warsztaty Terapii Zajęciowej Oszczów-Kolonia	622	261	41,96%
5	Zespół Szkół Hulcze	775	359	46,32%

6	Remiza Strażacka Chłopiatyn	424	241	56.84%
7	Dom Kultury Przewodów	849	304	35.81%
8	Świetlica Wiejska Horoszczyce	247	108	43.72%

Źródło: Doradztwo i Reklama Sp. z o.o. na podstawie samorząd2014.pkw.gov.pl

Frekwencja w Wyborach Samorządowych w roku 2014 roku w Gminie Dołhobyczów (46,63%) jest niższa od frekwencji wyborczej dla województwa lubelskiego (49,90%) ale wyższa w porównaniu do wyniku dla powiatu (46,51%). Największa frekwencja wyborcza na terenie Gminy Dołhobyczów została osiągnięta w okręgu wyborczym nr 6, najniższa zaś w okręgu wyborczym nr 7.

Mapa 21. Wybory Samorządowe w 2014 r.

Źródło: Doradztwo i Reklama Sp. z o.o. na podstawie samorząd2014.pkw.gov.pl

Powyższe zestawienia wskazują na to, iż mieszkańcy gminy byli najbardziej aktywni podczas wyborów samorządowych, najmniej natomiast podczas wyborów parlamentarnych. Mieszkańcy gminy Dołhobyczów chętniej uczęszczają więc na wybory, w których głos oddawany jest bezpośrednio na wybraną osobę (wybory prezydenckie), oraz których wyniki będą miały bezpośredni wpływ na ich życie i działalność (wybory samorządowe). Jednak duża dysproporcja we frekwencji pomiędzy wyborami prezydenckimi i samorządowymi, a parlamentarnymi i mały udział w wyborach do Sejmu i Senatu mogą wskazywać na występowanie wśród mieszkańców niepokojącej tendencji braku zaangażowania w sprawy ponadlokalne, niskiej świadomości demokratycznych mechanizmów i małej wiary w to, że pojedynczy głos ma duże znaczenie. Niska frekwencja w wyborach parlamentarnych może również świadczyć o małej wrażliwości mieszkańców na sprawy ogólnospołeczne, co utrudnia budowanie społeczeństwa obywatelskiego wśród członków lokalnej wspólnoty i jest zjawiskiem niekorzystnym.

Podsumowując całościowo wszystkie wyniki z wyżej wymienionych wyborów, widoczne jest, iż najwyższa frekwencja wyborcza na terenie Gminy Dołhobyczów występuje na terenie okręgu nr 1. Dlatego też ludność z sołectw należących do tego okręgu, tj. Dołhobyczów, Dołhobyczów-Kolonia, Kadłubiska, Podhajczyki została zaliczona do najbardziej aktywnych w życiu publicznym gminy. Najmniejsza frekwencja zaś występuje w obrębie okręgu nr 7: Białystok, Lipina, Liski, Przewodów, dlatego też ludność zamieszkująca ten okręg została wytypowana jako społeczeństwo o najmniejszym zaangażowaniu w życie publiczne gminy.

3.4. Sfera gospodarcza – diagnoza

Stan kryzysowy w sołectwie może wynikać również z koncentracji negatywnych zjawisk w sferze gospodarczej. Niski poziom przedsiębiorczości, w powiązaniu z wysokim poziomem bezrobocia wpływa na sytuację materialną mieszkańców danego obszaru, a w dalszej konsekwencji na poziom rozwoju jednostki terytorialnej.

Rozmieszczenie podmiotów gospodarczych na terenie Gminy jest nierównomierne. Głównym czynnikiem lokalizacyjnym usług rynkowych jest dostępność komunikacyjna (położenie przy głównej trasie komunikacyjnej), możliwość osiągnięcia zbytu oraz korzystna struktura wieku mieszkańców.

Najwięcej osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą oraz gospodarstw rolnych znajduje się na terenie sołectwa Dołhobyczów.

Tabela 26. Podmioty gospodarcze wpisane do rejestru REGON z podziałem na sołectwa Gminy Dołhobyczów (wg stanu na 31.03.2017 r.)

Lp.	Sołectwo	Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	Gospodarstwa rolne	Pozostałe
1.	Chłopiatyn	10	37	6
2.	Chochłów	2	27	1
3.	Dłużniów	0	19	0
4.	Dołhobyczów	101	192	33
5.	Dołhobyczów-Kolonia	8	45	0
6.	Gołębie	8	19	2
7.	Honiatyn	7	23	1
8.	Horodyszcze	0	17	4
9.	Horoszczyce	8	58	2
10.	Hulcze	11	46	7
11.	Kadłubiska	6	26	0
12.	Kościaszyn	3	5	0
13.	Liski	3	33	0
14.	Liwcze	2	15	0
15.	Myców Wyżłów	5	10	0
16.	Oszczów	16	83	3
17.	Podhajczyki	3	8	1
18.	Przewodów	10	39	8
19.	Setniki	3	6	1
20.	Siekierzyńce	0	6	1
21.	Sulimów	3	28	1
22.	Uśmierz	5	2	0
23.	Witków	9	9	0
24.	Zaręka	7	36	0
25.	Żabcze	8	55	2
26.	Żniatyn	3	39	2
Razem		241	883	75

Źródło: Doradztwo i Reklama Sp. z o.o. na podstawie danych uzyskanych z Urzędu Gminy Dołhobyczów

Tabela 27. Podmioty gospodarcze wyrejestrowane z rejestru REGON w latach 2012-2016 z podziałem na sołectwa Gminy Dołhobyczów

Lp.	Sołectwo	Liczba podmiotów gospodarczych wyrejestrowanych w latach 2012-2016
1.	Chłopiatyn	3
2.	Chochłów	3
3.	Dłużniów	1
4.	Dołhobyczów	52
5.	Dołhobyczów-Kolonia	6
6.	Gołębie	8
7.	Honiatyn	1
8.	Horodyszcze	2
9.	Horoszczyce	8
10.	Hulcze	7
11.	Kadłubiska	3
12.	Kościaszyn	2
13.	Liski	0
14.	Liwcze	7
15.	Myców Wyżłów	1
16.	Oszczów	3
17.	Podhajczyki	3
18.	Przewodów	11
19.	Setniki	0
20.	Siekierzyńce	1
21.	Sulimów	2
22.	Uśmierz	1
23.	Witków	4
24.	Zaręka	1
25.	Żabcze	1
26.	Żniatyn	6
Razem		137

Źródło: Doradztwo i Reklama Sp. z o.o. na podstawie danych uzyskanych z Urzędu Gminy Dołhobyczów

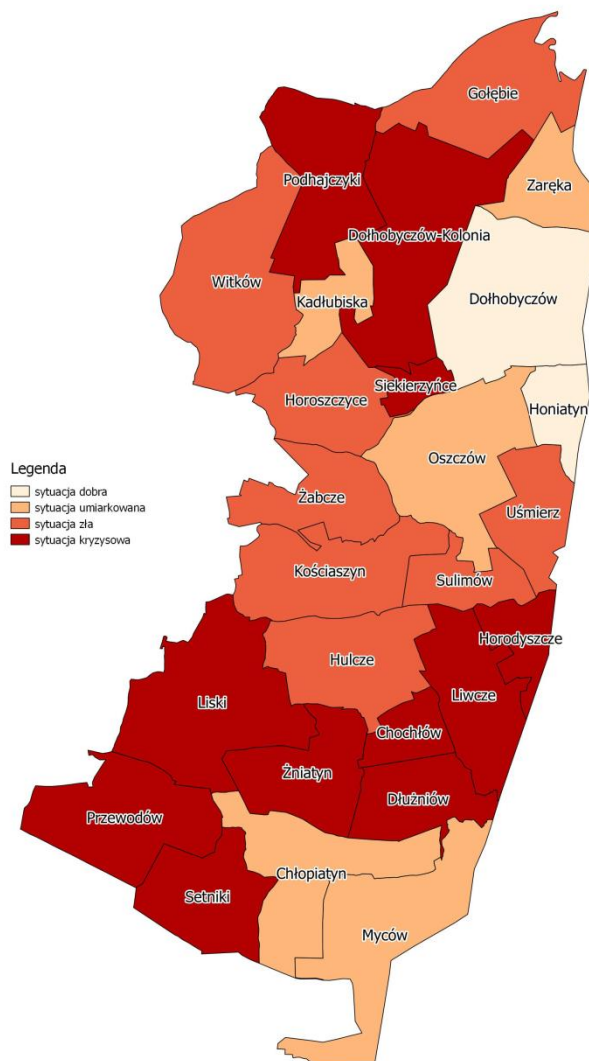
Na potrzeby diagnozy przyjęto następujące wskaźniki opisujące strefę gospodarczą:

- osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 100 mieszkańców,
- gospodarstwa rolne na 100 mieszkańców,
- wyrejestrowane podmioty gospodarcze na 100 mieszkańców.

Poniżej zostały zamieszczone mapy z rozkładem przestrzennym wyżej opisanych wskaźników.

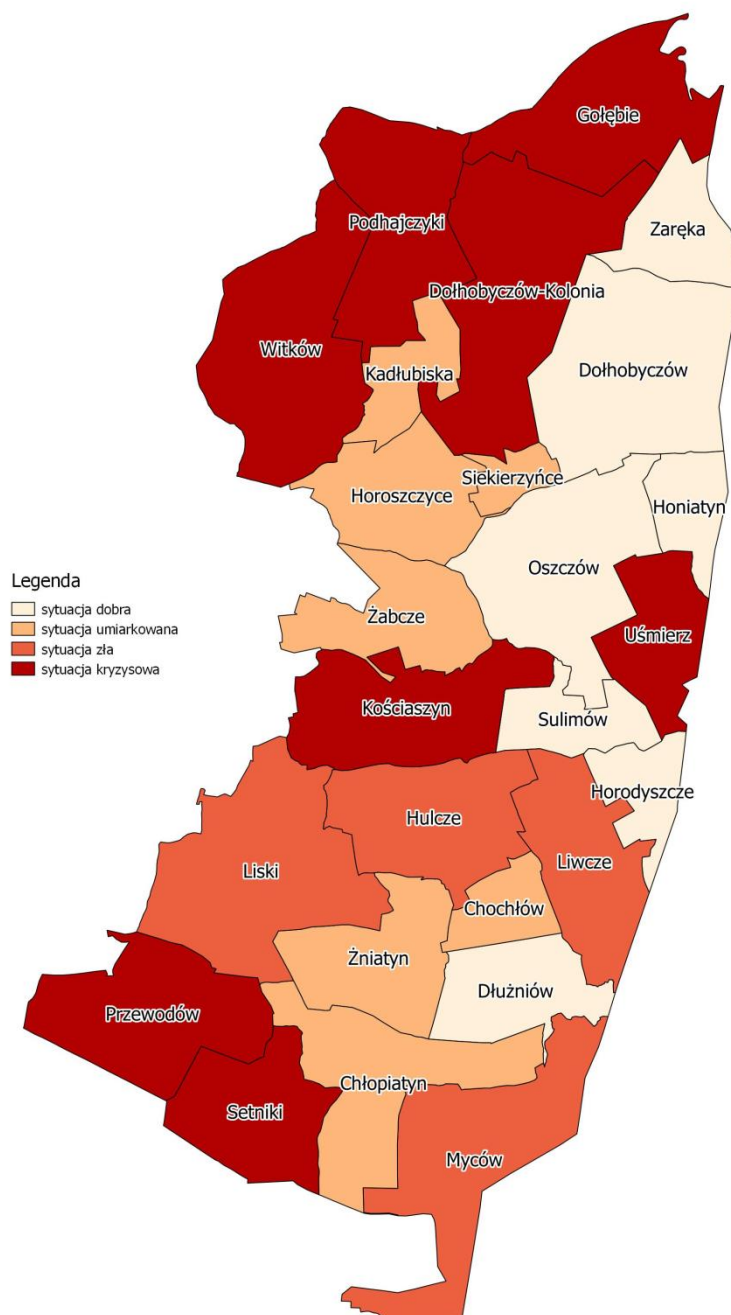
Na terenie Gminy Dołhobyczów najwyższy wskaźnik dotyczący liczby osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 100 mieszkańców w 2016 roku zanotowano w sołectwach: Dołhobyczów oraz Honiatyn co przedstawione zostało na poniższej mapie.

Mapa 22. Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 100 mieszkańców w sołectwach Gminy Dołhobyczów

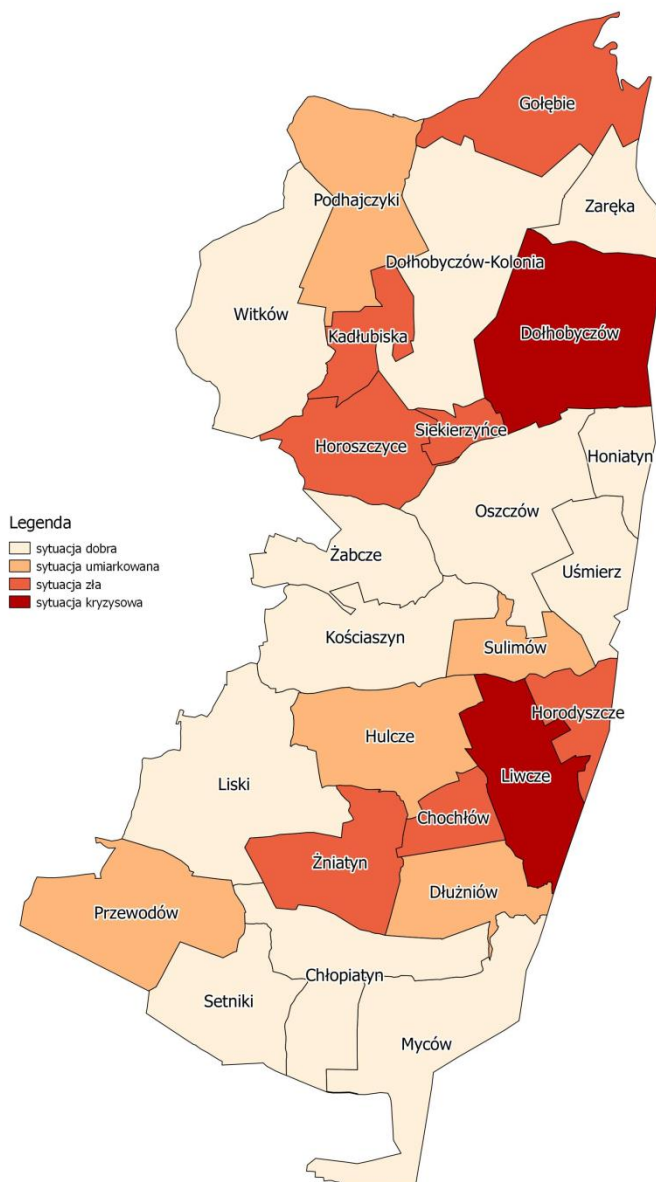
Źródło: Doradztwo i Reklama Sp. z o.o. na podstawie danych uzyskanych z Urzędu Gminy Dołhobyczów

Mapa 23. Gospodarstwa rolne na 100 mieszkańców w sołectwach Gminy Dołhobyczów

Źródło: Doradztwo i Reklama Sp. z o.o. na podstawie danych uzyskanych z Urzędu Gminy Dołhobyczów

Mapa 24. Liczba podmiotów gospodarczych wyrejestrowanych w latach 2012-2016 w sołectwach Gminy Dołhobyczów w przeliczeniu na 100 mieszkańców

Źródło: Doradztwo i Reklama Sp. z o.o. na podstawie danych uzyskanych z Urzędu Gminy Dołhobyczów

Największą liczbę pomiotów gospodarczych wyrejestrowanych z rejestru REGON na terenie Gminy Dołhobyczów w latach 2012-2016 w przeliczeniu na 100 mieszkańców odnotowano w sołectwach: Dołhobyczów oraz Liwcze.

3.5. Sfera środowiskowa – diagnoza

Obszary o cennych walorach przyrodniczych i krajobrazowych objęto ochroną, tworząc w 1996 r. Dołhobyczowski Obszar Chronionego Krajobrazu, obejmujący 1826 ha lasów i 2649 ha użytków rolnych. Obszar ten został utworzony w celu zapewnienia równowagi ekologicznej. Chroni interesujące krajobrazowo ekosystemy leśne, łąkowe, wodne oraz pól uprawnych zasiedlonych bogactwem gatunkowym roślin i zwierząt. Lasy nadbużańskie oraz doliny rzeczne są miejscem rozrodu i bytowania licznych gatunków ptaków oraz zwierzyny.

W dolinie Bugu w obrębie Dołhobyczowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu znajduje się obszar wpisany do rejestru „NATURA 2000”. Europejska Sieć Ekologiczna NATURA 2000 to sieć obszarów chronionych na terenie Unii Europejskiej. Celem wyznaczenia tych obszarów jest ochrona cennych, pod względem przyrodniczym i zagrożonych składników różnorodności biologicznej.

W gminie Dołhobyczów znajduje się również utworzony w 1995 roku rezerwat faunistyczny „Suśle Wzgórze” w obrębie miejscowości Chochłów. Został on utworzony w celu zachowania kolonii susła perełkowanego. Jest to jedna z siedmiu kolonii zwartych susła perełkowanego w Polsce.²

Tabela 28. Obszary o szczególnych walorach przyrodniczych, prawnie chronionych

Lp.	Sołectwo	Obszary o szczególnych walorach przyrodniczych, prawnie chronionych	Powierzchnia [ha]
1.	Chłopiatyn	BRAK	-
2.	Chochłów	Natura 2000 Suśle wzgórze	27,10
3.	Dłużniów	BRAK	-
4.	Dołhobyczów	Dołhobyczowski Obszar Chronionego Krajobrazu	956,4520
5.	Dołhobyczów-Kolonia	Dołhobyczowski Obszar Chronionego Krajobrazu	897,6993
6.	Gołębie	Dołhobyczowski Obszar Chronionego Krajobrazu	1034,5442
		Natura 2000 Dolina Środkowego Bugu	5,00
		Natura 2000 Zachodniowołyńska Dolina Bugu	5,00
7.	Honiatyn	BRAK	-
8.	Horodyszcze	BRAK	-
9.	Horoszczyce	BRAK	-
10.	Hulcze	BRAK	-
11.	Kadłubiska	Dołhobyczowski Obszar Chronionego Krajobrazu	372,4165

² Strategia Rozwoju Gminy Dołhobyczów na lata 2007-2020

12.	Kościaszyn	BRAK	-
13.	Liski	BRAK	-
14.	Liwcze	BRAK	-
15.	Myców Wyżłów	BRAK	-
16.	Oszczów	BRAK	-
17.	Uśmierz	BRAK	-
18.	Podhajczyki	Dołhobyczowski Obszar Chronionego Krajobrazu	172,7500
19.	Przewodów	BRAK	-
20.	Siekierzyńce	BRAK	-
21.	Setniki	BRAK	-
22.	Sulimów	BRAK	-
23.	Witków	Dołhobyczowski Obszar Chronionego Krajobrazu	1384,5748
24.	Zaręka	Dołhobyczowski Obszar Chronionego Krajobrazu	530,1900
25.	Żabcze	BRAK	-
26.	Żniatyn	BRAK	-

Źródło: Urząd Gminy Dołhobyczów

Obszar województwa lubelskiego podzielony jest na dwie strefy, strefę aglomeracji Lublin oraz strefę lubelską, obejmującą obszar poza aglomeracją miasta Lublin, a więc również Gminę Dołhobyczów.

Oceny stanu zanieczyszczenia powietrza w województwie lubelskim dokonuje corocznie Lubelski Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska na podstawie wyników pomiarów Państwowego Monitoringu Środowiska - art. 89 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. 2013 poz. 1232 z późn. zm.). Sposób sporządzania oceny określa rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 13 września 2012 r. w sprawie dokonywania oceny poziomów substancji w powietrzu (Dz. U. z 2012 r., poz. 1032).

Zgodnie z danymi o lokalizacji stanowisk pomiarowych Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Lublinie, na obszarze Gminy Dołhobyczów nie funkcjonują stacje pomiarowe WIOŚ. Najbliższa stacja pomiarowa znajduje się w Zamościu przy ul. Hrubieszowskiej 69A. Strefa lubelska została zaliczona do klasy C na podstawie serii pomiarowej pyłu PM10.

Głównym problemem w strefie lubelskiej, w zakresie zanieczyszczeń powietrza, jest pył zawieszony PM10. Źródłem tego zanieczyszczenia jest głównie spalanie paliw stałych w kotłach nieposiadających urządzeń ochronnych, a więc głównie w kotłach indywidualnych wytwórców ciepła.

Kryteria jakości powietrza pod względem zanieczyszczenia PM10 dotyczą rocznego okresu uśredniania wyników pomiarowych. W strefie lubelskiej stężenia średnie roczne sprawdzono na podstawie wyników pomiarów wykonanych na terenie trzech miast: Biała Podlaska, Chełm, Zamość. Średnie roczne stężenie PM10 wyniosło ok 37 $\mu\text{g}/\text{m}^3$.

Analizując liczbę ludności w sołectwach Gminy Dołhobyczów obliczone zostało średnie roczne stężenie PM10 w poszczególnych sołectwach Gminy. Szczegółowe dane zestawione zostały w tabeli poniżej:

Tabela 29. Średnie roczne stężenie PM10 w sołectwach Gminy Dołhobyczów w 2016 r.

Lp.	Sołectwo	Stężenie PM10 [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]
1.	Chłopiatyn	12
2.	Chochłów	6
3.	Dłużniów	3
4.	Dołhobyczów	34
5.	Dołhobyczów Kolonia	37
6.	Gołębie	13
7.	Honiatyn	4
8.	Horodyszcze	3
9.	Horoszczyce	12
10.	Hulcze	19
11.	Kadłubiska	6
12.	Kościaszyn	7
13.	Liski	13
14.	Liwcze	6
15.	Myców Wyżłów	6
16.	Oszczów	15
17.	Podhajczyki	8
18.	Przewodów	32
19.	Setniki	8
20.	Siekierzyńce	1
21.	Sulimów	5
22.	Uśmierz	6
23.	Witków	18
24.	Zaręka	6
25.	Żabcze	12
26.	Żniatyn	8

Źródło: Doradztwo i Reklama Sp. z o.o. na podstawie danych uzyskanych z Urzędu Gminy Dołhobyczów

Analizując przestrzenne rozmieszczenie pyłu PM10, stan kryzysowy obejmuje dwa sołectwa: Dołhobyczów oraz Dołhobyczów-Kolonia.

Zanieczyszczenie oraz zła jakość powietrza wpływają negatywnie na zdrowie człowieka powodując często nieodwracalne uszkodzenia na zdrowiu. Zanieczyszczenia posiadają swój negatywny wpływ również na środowisko. Dlatego bardzo ważne jest podjęcie szerokich działań zmierzających do przeciwdziałania zanieczyszczeniom.

Wyroby azbestowe

Azbest jest nazwą handlową grupy minerałów włóknistych, które pod względem chemicznym są uwodnionymi krzemianami różnych metali. W zależności z jakim metalem krzemiany tworzą związek wyróżnia się kilka typów azbestu o różnej szkodliwości dla środowiska i zdrowia. Azbest posiada unikalne właściwości chemiczne i fizyczne, takie jak odporność na bardzo wysokie temperatury, odporność na działanie chemikaliów, kwasów, zasad, wody morskiej.

Dodatkowo azbest jest substancją wysoce szkodliwą, która niszcząco wpływa na organizm ludzki. Pył azbestu bez problemów dostaje się do płuc wraz z wdychanym powietrzem. Jeśli więc w powietrzu, którym oddychamy znajdują się włókna azbestu, to gromadzą się one i zalegają w płucach. Możliwość pojawienia się choroby w organizmie ludzkim zależy od rodzaju azbestu, wymiarów włókien zawartych w powietrzu, ich ilości oraz liczby lat przebywania w zanieczyszczonym azbestem środowisku. Włókna małych rozmiarów, niewidoczne gołym okiem, wnikają głębiej do układu oddechowego. Ponadto wyroby azbestowe mogą być również przyczyną nowotworu płuc i międzybłonniaka opłucnej.

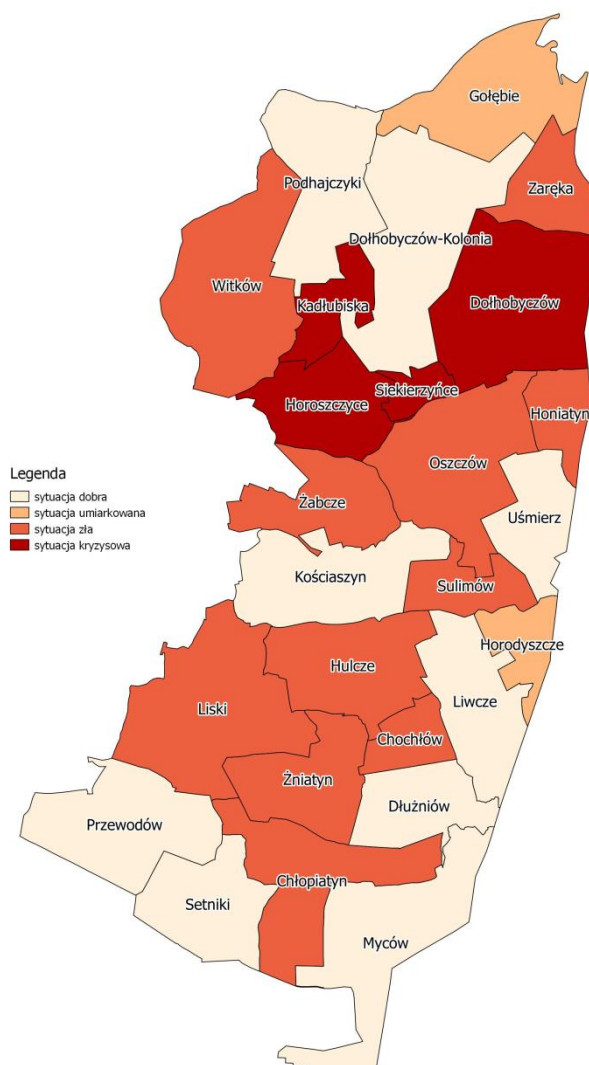
Stopień degradacji środowiska spowodowanego obecnością azbestu, analizowano na podstawie danych bazy azbestowej - udostępnionej przez Urząd Gminy Dołhobyczów w roku 2017. Dane szczegółowe przedstawione zostały z podziałem na sołectwa. Powierzchnię wyrobów azbestowych w poszczególnych miejscowościach przedstawiono w m².

Tabela 30. Powierzchnia wyrobów azbestowych pozostających do unieszkodliwienia w m² w sołectwach Gminy Dołhobyczów wg stanu na marzec 2017 r.

Lp.	Sołectwo	Powierzchnia wyrobów azbestowych pozostających do unieszkodliwienia w m ²
1.	Chłopiatyn	15296
2.	Chochłów	4789
3.	Dłużniów	2134
4.	Dołhobyczów	32893
5.	Dołhobyczów-Kolonia	3031
6.	Gołębie	8100
7.	Honiatyn	5289
8.	Horodyszcze	3822
9.	Horoszczyce	17341
10.	Hulcze	10826
11.	Kadłubiska	10790
12.	Kościaszyn	4153
13.	Liski	18763
14.	Liwcze	5494
15.	Myców Wyżłów	5062
16.	Oszczów	17503
17.	Podhajczyki	5633
18.	Przewodów	5308
19.	Setniki	596
20.	Siekierzyńce	4085
21.	Sulimów	7472
22.	Uśmierz	1506
23.	Witków	24027
24.	Zaręka	9577
25.	Żabcze	13314
26.	Żniatyn	9641

Źródło: Doradztwo i Reklama Sp. z o.o. na podstawie danych uzyskanych z Urzędu Gminy Dołhobyczów

Mapa 25. Powierzchnia wyrobów azbestowych pozostających do unieszkodliwienia na km²

Źródło: Doradztwo i Reklama Sp. z o.o. na podstawie danych uzyskanych z Urzędu Gminy Dołhobyczów

Analizując przestrzenną prezentację powierzchni wyrobów azbestowych, które pozostały jeszcze do unieszkodliwienia w poszczególnych sołectwach, zauważyć można iż największa powierzchnia azbestu pozostaje w sołectwach: Dołhobyczów, Horoszczyce, Kadłubiska oraz Siekierzyńce.

Świadomość i edukacja mieszkańców nastawiona na fakt, że szeroki zakres zastosowań wyrobów azbestowych w różnych latach ich produkcji oraz ich własności: (ognioodporność, elastyczność, łatwość montażu), a przy tym wielka szkodliwość dla otoczenia człowieka, sprawiły, że obecnie co raz to częściej odchodzi się od

zastosowania tych materiałów na poczet nowszych i bezpieczniejszych rozwiązań. Dlatego też obecnie, odchodząc od dawnych rozwiązań, istnieje możliwość bezpiecznego i łatwego pozbycia się wyrobów zawierających azbest za pośrednictwem licznych programów finansowanych m.in.: przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

3.6. Sfera przestrzenno-funkcjonalna – diagnoza

Część diagnostyczna dotycząca strefy przestrzenno-funkcjonalnej umożliwi zidentyfikowanie w dalszej kolejności problemów funkcjonowania Gminy Dołhobyczów w jej ramach przestrzennych. Opisanie i przeanalizowane wskaźniki pozwolą na dokonanie oceny w jakim stopniu system organizacji przestrzeni spełnia warunki bezpiecznego i sprawnego funkcjonowania w Gminie. Jakość przestrzeni ma decydujące znaczenie dla rozwoju społecznego, gospodarczego i ekonomicznego Gminy.

3.6.1. Mieszkalnictwo

Wspólną cechą sołectw w Gminie Dołhobyczów jest zabudowa kolonijna. Gmina Dołhobyczów jest w całości obszarem wiejskim, stąd też dominującym typem zabudowy na jej terenie jest budownictwo jednorodzinne, zagrodowe i stanowi ono zdecydowaną część zasobu mieszkaniowego Gminy.

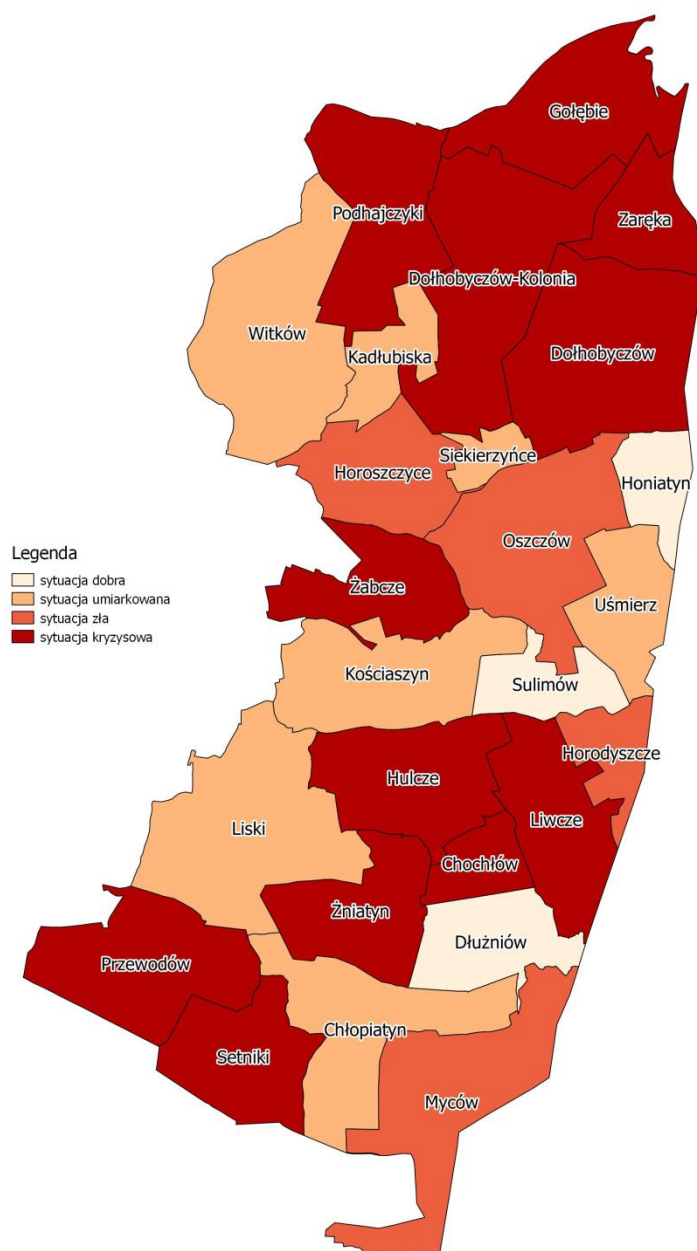
Według informacji uzyskanych z Urzędu Gminy Dołhobyczów w 2016 roku na terenie Gminy Dołhobyczów znajdowały się 1 703 mieszkania o łącznej powierzchni użytkowej 127 076 m².

Tabela 31. Mieszkalnictwo z podziałem na sołectwa Gminy Dołhobyczów wg stanu na 2016 r.

Lp.	Sołectwo	Liczba mieszkań	Liczba izb w mieszkaniu	Liczba osób na jedno mieszkanie	Liczba osób na jedną izbę	Powierzchnia użytkowa w m ²	Powierzchnia użytkowa w m ² na 1 osobę	Liczba pustostanów	Zaległości czynszowe	Eksmisje
1.	Chłopiatyn	63	3-6	3-4	1	86	21,5	3	0	0
2.	Chochłów	28	5-6	4-5	1	80	16	2	0	0
3.	Dłużniów	19	4-5	3	1	76	25	5	0	0
4.	Dołhobyczów	183	4-5	3-4	1	72	18	7	0	0
5.	Dołhobyczów-Kolonia	238	4-5	3-4	1	70	18	8	ok. 7000 tyś	0
6.	Gołębie	65	4-5	4	1	65	16	6	0	0
7.	Honiatyn	28	4-6	3	1	80	26	4	0	0
8.	Horodyszcze	17	4-5	3-4	1	76	19	3	0	0
9.	Horoszczyce	68	4-5	3-4	1	80	20	6	0	0
10.	Hulcze	93	4-5	4	1	75	18	4	0	0
11.	Kadłubiska	47	4-6	2-3	1	71	23	3	0	0
12.	Kościaszyn	46	4-6	3	1	72	23	3	0	0
13.	Liski	65	4-8	4	1	86	21	3	0	0
14.	Liwcze	32	4-5	3-4	1	64	16	3	0	0
15.	Myców Wyżłów	37	4-5	3	1	60	20	10	0	0
16.	Oszczów	85	4-7	3-4	1	76	19	5	0	0
17.	Podhajczyki	35	4-5	4-5	1	72	16	7	0	0
18.	Przewodów	187	4-8	3-4	1	75	18	6	ok. 3000 tyś	0
19.	Setniki	36	4-5	4	1	69	18	4	0	0
20.	Siekierzyńce	12	4-5	2-3	1	65	21	5	0	0
21.	Sulimów	51	4-8	2-3	1	84	27	1	0	0
22.	Uśmierz	41	4-5	3	1	74	24	2	0	0
23.	Witków	92	4-6	3-4	1	86	22	3	0	0
24.	Zaręka	27	4-5	4	1	72	18	3	0	0
25.	Żabcze	64	4-8	3-4	1	73	18	4	0	0
26.	Żniatyn	44	4-8	3-4	1	76	18	3	0	0

Źródło: Doradztwo i Reklama Sp. z o.o. na podstawie danych uzyskanych z Urzędu Gminy Dołhobyczów

Mapa 26. Powierzchnia użytkowa w m² na 1 osobę w sołectwach Gminy Dołhobyczów

Źródło: Doradztwo i Reklama Sp. z o.o. na podstawie danych uzyskanych z Urzędu Gminy Dołhobyczów

3.6.2. Dostęp do podstawowych usług

Na terenie Gminy Dołhobyczów funkcjonują:

- 1 przychodnia zdrowia w Chłopiatynie,
- 3 szkoły (w tym szkoły podstawowe oraz gimnazja),
- 5 oddziałów przedszkolnych,
- biblioteki,
- 2 domy kultury,
- miejsca obejmujące parki i tereny rekreacyjne,
- 6 placów zabaw,
- sklepy,
- świetlice.

Analizując dostępność podstawowych usług na terenie Gminy Dołhobyczów uwzględniono:

- Usługi edukacji
- Usługi zdrowia
- Usługi administracji

Pominięto natomiast badanie dostępności do sieci handlowej, ponieważ jest to najbardziej rozbudowana sieć usług w gminie. Poniżej została zaprezentowana tabela z najważniejszymi obiektami usług zdrowia, edukacji oraz administracji.

Tabela 32. Najważniejsze obiekty usługowe na terenie Gminy Dołhobyczów

Lp.	Nazwa
Obiekty edukacji	
1.	Publiczne Gimnazjum w Dołhobyczowie
2.	Szkoła Podstawowa w Dołhobyczowie
3.	Gimnazjum w Hulczu
4.	Szkoła Podstawowa w Hulczu
5.	Publiczne Gimnazjum w Przewodowie
6.	Publiczna Szkoła Podstawowa w Przewodowie
Obiekty służby zdrowia	
1.	Praktyka Lekarska Podstawowej Opieki Zdrowotnej Ośrodek

	Zdrowia w Dołhobyczowie
2.	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Ułhówku Przychodnia w Chłopiatynie
3.	Indywidualna Praktyka Stomatologiczna w Dołhobyczowie
Obiekty sakralne	
1.	Kościół pw. Matki Bożej Częstochowskiej w Dołhobyczowie
Obiekty administracyjne	
1.	Urząd Gminy Dołhobyczów
2.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dołhobyczowie
Obiekty kultury	
1.	Przygraniczne Centrum Kultury i Rekreacji w Dołhobyczowie
2.	Biblioteka Publiczna w Dołhobyczowie
3.	Biblioteka Publiczna w Przewodowie
4.	Publiczno-szkolna biblioteka w Hulczu

Źródło: Doradztwo i Reklama Sp. z o.o. na podstawie danych uzyskanych z Urzędu Gminy Dołhobyczów

Obiekty otwarte dla mieszkańców i gości, wzmacniają tożsamość lokalną, poczucie więzi lokalnych pozwalających rozwijać własne pasje wpływają znacznie na poprawę jakości życia oraz działają integracyjnie na społeczność lokalną.

Ważnym problemem jest zbyt mała liczba parków i terenów rekreacyjnych oraz placów zabaw dla dzieci na terenie Gminy Dołhobyczów. Życie w nowoczesnym społeczeństwie jest źródłem silnych napięć i obciążeń psychicznych, dlatego naturalne sposoby odpoczynku jak np. sen, już nie wystarczają. Młodzież poszukuje nowych sposobów odreagowania, dlatego też rekreacja powinna umożliwić im uwolnienie emocji oraz odreagowanie.

Tabela 33. Dostęp do usług publicznych i handlu w roku 2016

Lp.	Sołectwo	Przychodnie zdrowia	Szkoły	Oddziały przedszkolne	Biblioteki	Domy Kultury	Parki i tereny rekreacji	Place zabaw	Sklepy	Świetlice
1.	Chłopiatyn	-	-	-	-	-	x	-	x	-
2.	Chochłów	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3.	Dłużniów	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4.	Dołhobyczów	-	x	x-	-	x	x	x	x	-
5.	Dołhobyczów-Kolonia	x	-	-	x	-	x	x	x	-
6.	Gołębie	-	-	-	-	-	-	-	x	-
7.	Honiatyn	-	-	-	-	-	-	-	-	-

8.	Horodyszczce	-	-	-	-	-	-	-	-	-
9.	Horoszczyce	-	-	-	-	-	-	-	-	-
10.	Hulcze	-	x	x	x	-	x	x	x	-
11.	Kadłubiska	-	-	-	-	-	-	-	-	-
12.	Kościaszyn	-	-	-	-	-	x	-	-	-
13.	Liski	-	-	-	-	-	-	-	-	-
14.	Liwcze	-	-	-	-	-	-	-	-	-
15.	Myców Wyżłów	-	-	-	-	-	-	-	-	-
16.	Oszczów	-	-	-	-	-	-	-	-	-
17.	Podhajczyki	-	-	-	-	-	-	-	-	-
18.	Przewodów	-	x	x	x	x	x	x	x	-
19.	Setniki	-	-	-	-	-	-	-	-	-
20.	Siekierzyńce	-	-	-	-	-	-	-	-	-
21.	Sulimów	-	-	-	-	-	-	-	-	-
22.	Uśmierz	-	-	-	-	-	-	-	-	-
23.	Witków	-	-	-	-	-	-	-	x	-
24.	Zaręka	-	-	-	-	-	-	-	-	-
25.	Żabcze	-	-	-	-	-	-	-	-	-
26.	Żniatyn	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Źródło: Doradztwo i Reklama Sp. z o.o. na podstawie danych uzyskanych z Urzędu Gminy Dołhobyczów

3.6.3. Degradacja budynków na terenie Gminy Dołhobyczów

Zjawiska techniczne będące formą degradacji obszaru jednostki samorządu terytorialnego w szczególności dotyczą stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, oraz nefunkcjonowaniu rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska. Na terenie Gminy Dołhobyczów znajduje się wiele budynków wchodzących w skład gminnego zasobu, które wymagają szeregu zabiegów rewitalizacyjnych zarówno w zakresie remontów, jak również przeprowadzenia działań miękkich spowodowanych występowaniem licznych zjawisk patologicznych. Obiekty te bardzo często posiadają wysoki stopień potencjału rozwojowego, zarówno ze względu na walory architektoniczne i użytkowe, jak również lokalizację w miejscach centralnych obszarów, w których się znajdują.

Poniższa tabela zawiera spis wszystkich najważniejszych budynków administracyjnych, kulturowych oraz edukacyjnych na terenie Gminy Dołhobyczów w podziale na sołectwa. Wynika z niej, iż najwięcej zdegradowanych budynków znajduje się na terenie sołectwa Dołhobyczów-Kolonia, które jest centrum administracyjno-kulturowym gminy.

Tabela 34. Budynki, które pełniły funkcje społeczne a obecnie ulegają degradacji na terenie sołectw

Lp.	Sołectwo	Budynki, które pełniły funkcje społeczne a obecnie ulegają degradacji
1.	Chłopiatyn	Remizo-świetlica
2.	Chochłów	Brak obiektu
3.	Dłużniów	Brak obiektu
4.	Dołhobyczów	Dom Kultury
5.	Dołhobyczów-Kolonia	Biblioteka, Budynek szkoły rolniczej
6.	Gołębie	Brak obiektu
7.	Honiatyn	Brak obiektu
8.	Horodyszcze	Brak obiektu
9.	Horoszczyce	Brak obiektu
10.	Hulcze	Zespół Szkół w Hulczu, Ośrodek Zdrowia
11.	Kadłubiska	Świetlica
12.	Kościaszyn	Brak obiektu
13.	Liski	Brak obiektu
14.	Liwcze	Świetlica
15.	Myców Wyzłów	Brak obiektu
16.	Oszczów	Świetlica
17.	Uśmierz	Brak obiektu
18.	Podhajczyki	Brak obiektu
19.	Przewodów	Brak obiektu
20.	Setniki	Brak obiektu
21.	Siekierzyńce	Świetlica
22.	Sulimów	Brak obiektu
23.	Witków	Brak obiektu
24.	Zaręka	Brak obiektu
25.	Żabcze	Świetlica
26.	Żniatyn	Brak obiektu

Źródło: Doradztwo i Reklama Sp. z o.o. na podstawie danych uzyskanych z Urzędu Gminy Dołhobyczów

Wyżej wymienione obiekty posiadają wysoki stopień potencjału rozwojowego, ze względu na walory architektoniczne i użytkowe, jak również dogodną lokalizację.

3.6.4. Dostęp do terenów rekreacyjnych

Czynnikiem, który w dużym stopniu wpływa na jakość życia w gminie (zarówno osób starszych jak i najmłodszych mieszkańców) jest, obok dostępności do podstawowych usług, bliskość terenów służących rekreacji.

Na terenie Gminy Dołhobyczów znajdują się trasy piesze i rowerowe liczące 43 km długości. Trasy te przebiegają przez najbardziej interesujące tereny Gminy Dołhobyczów. Szczegółowe informacje (długości w kilometrach) na temat tras w poszczególnych sołectwach Gminy zestawione zostały w poniższej tabeli.

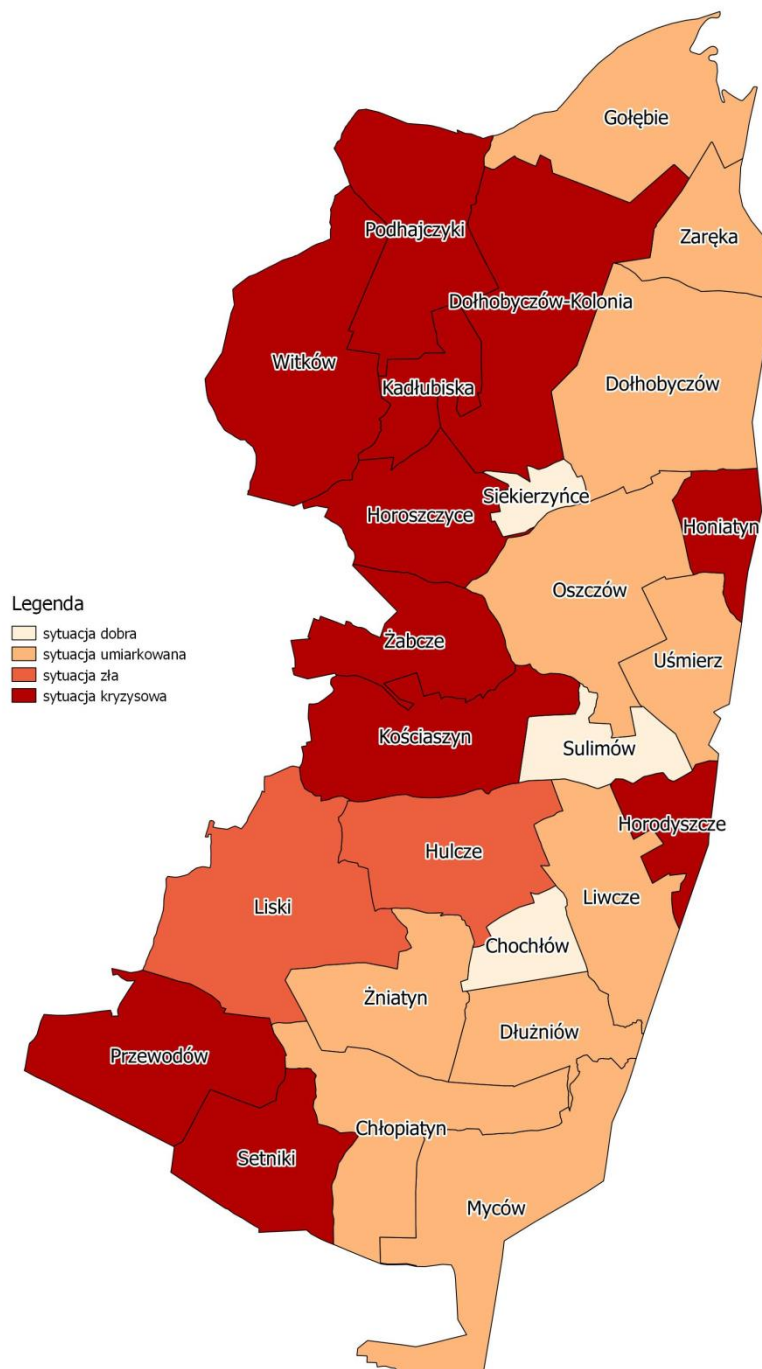
Tabela 35. Długość tras pieszych i rowerowych na terenie Gminy Dołhobyczów

Lp.	Sołectwo	Długość tras pieszych [km]	Długość tras rowerowych [km]
1.	Chłopiatyn	3,5	3,5
2.	Chochłów	2	2
3.	Dłużniów	3	3
4.	Dołhobyczów	4,75	4,75
5.	Dołhobyczów-Kolonia	0,5	0,5
6.	Gołębie	2,75	2,75
7.	Honiatyn	0	0
8.	Horodyszczce	0	0
9.	Horoszczyce	0	0
10.	Hulcze	1,5	1,5
11.	Kadłubiska	0	0
12.	Kościaszyn	0	0
13.	Liski	2,75	2,75
14.	Liwcze	2	2
15.	Myców Wyżłów	4,5	4,5
16.	Oszczów	3,75	3,75
17.	Podhajczyki	0	0
18.	Przewodów	0	0
19.	Setniki	0	0
20.	Siekierzyńce	1,5	1,5
21.	Sulimów	2,75	2,75
22.	Uśmierz	1,5	1,5
23.	Witków	0	0
24.	Zaręka	3	3
25.	Żabcze	0	0
26.	Żniatyn	3,25	3,25

Razem:	43	43
--------	----	----

Źródło: Doradztwo i Reklama Sp. z o.o. na podstawie danych uzyskanych z Urzędu Gminy Dołhobyczów

Mapa 27. Długość tras pieszych i rowerowych na 100 km

Źródło: Doradztwo i Reklama Sp. z o.o. na podstawie danych uzyskanych z Urzędu Gminy Dołhobyczów

Na terenie Gminy po wszystkich drogach powiatowych i gminnych, zarówno utwardzonych jak i gruntowych istnieje możliwość przejazdu rowerem. Utworzony został szlak pieszo rowerowy, mający ok 43 km długości. Przebiega przez teren Gminy, Nie obejmuje wszystkich sołectw. Trasa ma kilka wariantów, omija najbardziej błotniste drogi gruntowe. Szlak rozpoczyna się w Gołębiu, najbardziej wysuniętej na północ miejscowości w Gminie Dołhobyczów. Prowadzi przez Kadłubiska, Dołhobyczów, Oszczów, Horodyszczce, Liwcze, Chochłów, Dłużniów. Po przejściu przez najdalej wysunięte na północ miejscowości Wyżłów, Myców i Chłopiatyn szlak znowu skręca ku północy przez Majdan, Żniatyn, a kończy się w Liskach. Po wszystkich drogach na terenie sołectw można poruszać się zarówno pieszo jak i rowerem.

Rozmieszczenie długości tras pieszych i rowerowych zaprezentowane na powyżej mapie pokazuje, że 10 sołectw Gminy Dołhobyczów nadal nie posiada wyznaczonych, bezpiecznych tras dla pieszych i rowerzystów. W przeliczeniu na 100 km najlepiej prezentują się sołectwa: Siekierzyńce, Sulimów oraz Chochłów.

3.6.5. Drogi gminne wymagające remontu

Dokonując oceny stanu dostępności dróg publicznych, oparto się na zestawieniu długości dróg publicznych gminnych wymagających remontu przypadających na 100 km² powierzchni gminy.

Tabela 36. Długość dróg gminnych wymagających remontu w km w 2016 r.

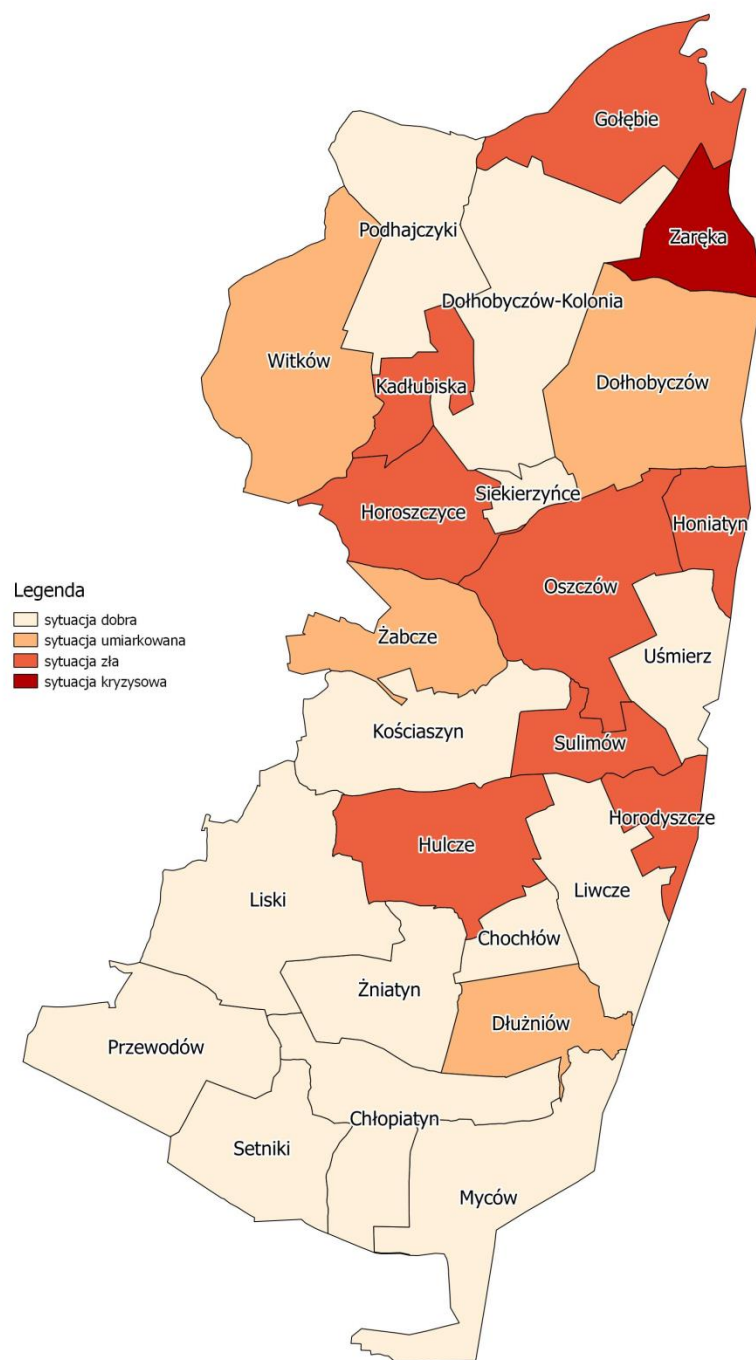
Lp.	Sołectwa	Długość [km]
1.	Chłopiatyn	0,00
2.	Chochłów	0,00
3.	Dłużniów	0,63
4.	Dołhobyczów	0,80
5.	Dołhobyczów-Kolonia	3,28
6.	Gołębie	4,75
7.	Honiatyn	0,75
8.	Horodyszczce	0,90
9.	Horoszczyce	5,00

10.	Hulcze	5,35
11.	Kadłubiska	0,70
12.	Kościaszyn	0,30
13.	Liski	0,33
14.	Liwcze	0,00
15.	Myców Wyżłów	0,25
16.	Oszczów	2,00
17.	Podhajczyki	0,30
18.	Przewodów	0,00
19.	Setniki	0,00
20.	Siekierzyńce	0,00
21.	Sulimów	1,00
22.	Uśmierz	0,00
23.	Witków	2,00
24.	Zaręka	5,10
25.	Żabcze	0,85
26.	Żniatyn	0,30

Źródło: Doradztwo i Reklama Sp. z o.o. na podstawie danych uzyskanych z Urzędu Gminy Dołhobyczów

Łączna długość dróg gminnych wymagających remontu w Gminie Dołhobyczów w roku 2016 wyniosła 34,59 km. Wiele odcinków dróg nie posiada odpowiedniej nośności - bardzo ważnego parametru technicznego, przy obecnym stałym wzroście przewozu towarów transportem kołowym. Brakuje także infrastruktury towarzyszącej, jak utwardzone pobocza, chodniki, odwodnienie czy ścieżki rowerowe. Zły stan dróg jest jedną z przyczyn występowania negatywnych zjawisk drogowych, jakimi są wypadki.

Mapa 28. Drogi gminne wymagające remontu na 100 km²

Źródło: Doradztwo i Reklama Sp. z o.o. na podstawie danych uzyskanych z Urzędu Gminy Dołhobyczów

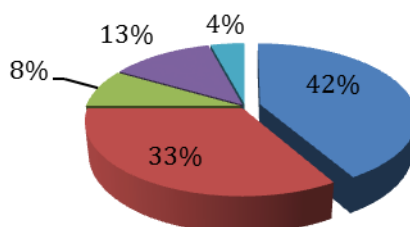
3.7. Analiza opinii mieszkańców Gminy Dołhobyczów

Jednym z najważniejszych etapów w procesie rewitalizacji jest analiza opinii mieszkańców na temat jakości życia w zamieszkiwanej przez nich Gminie. W toku prac nad Lokalnym Programem Rewitalizacji Gminy Dołhobyczów na lata 2016-2023 przeprowadzono analizę, której celem było poznanie opinii lokalnej społeczności. W badaniu ankietowym wszyscy mieszkańcy Gminy, poprzez odpowiednio dobraną skalę mogli określić na jakim poziomie ich zdaniem znajdują się wybrane aspekty życia społecznego, gospodarczego, środowiskowego i przestrzenno-funkcjonalnego. W przeprowadzonym badaniu ankietowym wzięło udział 89 osób.

Pierwsza część ankiety zawierała pytania mające określić profil respondentów, ankietowani zostali poproszeni o wybór odpowiednich wariantów:

- Mieszkaniec obszaru zdegradowanego
- Mieszkaniec gminy spoza obszaru zdegradowanego
- Przedsiębiorca prowadzący działalność na obszarze zdegradowanym
- Przedsiębiorca prowadzący działalność poza obszarem zdegradowanym

Wykres 12. Profil respondentów

- Mieszkaniec obszaru zdegradowanego
- Mieszkaniec gminy spoza obszaru zdegradowanego
- Przedsiębiorca prowadzący działalność na obszarze zdegradowanym
- Przedsiębiorca prowadzący działalność poza obszarem zdegradowanym
- Inny

Źródło: Doradztwo i Reklama Sp. z o.o. na podstawie danych ankietowych

Druga część ankiety zawierała podzielone tematycznie aspekty funkcjonowania Gminy Dołhobyczów. Określona została czterostopniowa skala odpowiedzi: brak problemu, niskie zagrożenie problemem, średnie zagrożenie problemem, wysokie zagrożenie problemem, dzięki którym respondenci określili sytuację w Gminie Dołhobyczów w poszczególnych sferach:

1. Sfera społeczna:

- brak miejsc pracy,
- bezrobocie,
- ubóstwo,
- niski udział mieszkańców w życiu kulturalnym i społecznym,
- przestępczość,
- marginalizacja i wykluczenie, brak aktywizacji grup mieszkańców szczególnie zagrożonych występowaniem negatywnych zjawisk społecznych,
- wykluczenie społeczne osób starszych,
- funkcjonowanie systemu pomocy społecznej w Gminie.

2. Sfera gospodarcza:

- przedsiębiorczość mieszkańców,
- niski dostęp do usług publicznych i handlu.

3. Sfera przestrzenno-funkcjonalna, techniczna i środowiskowa:

- zły stan infrastruktury technicznej: drogowej, wodociągowej, kanalizacyjnej itp.
- niewystarczająca dostępność komunikacyjna,
- brak terenów rekreacyjnych,
- zły stan środowiska naturalnego i zanieczyszczenie powietrza.

Wymienione wyżej aspekty zostały poddane ocenie przez respondentów. W następnym etapie na podstawie czterostopniowej skali oceny, przeliczona została liczba problemów w poszczególnej sferze. Ich wyniki w sołectwach zdegradowanych przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 13. Wyniki badania ankietowego w poszczególnych sferach dla sołectwa Dołhobyczów-Kolonia

Źródło: Doradztwo i Reklama Sp. z o.o. na podstawie danych ankietowych

Wykres 14. Wyniki badania ankietowego w poszczególnych sferach dla sołectwa Horodyszczce

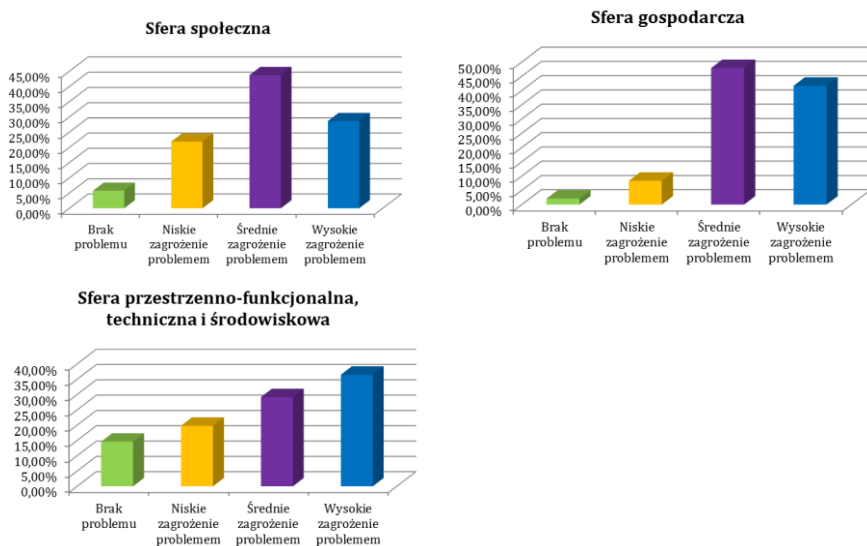
Źródło: Doradztwo i Reklama Sp. z o.o. na podstawie danych ankietowych

Wykres 15. Wyniki badania ankietowego w poszczególnych sferach dla sołectwa Hulcze

Źródło: Doradztwo i Reklama Sp. z o.o. na podstawie danych ankietowych

Wykres 16. Wyniki badania ankietowego w poszczególnych sferach dla sołectwa Kościaszyn

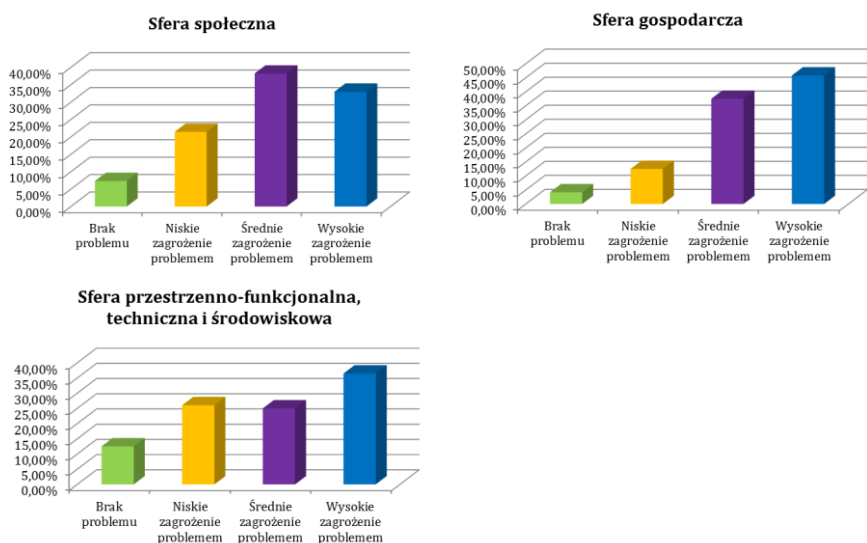
Źródło: Doradztwo i Reklama Sp. z o.o. na podstawie danych ankietowych

Wykres 17. Wyniki badania ankietowego w poszczególnych sferach dla sołectwa Liski

Źródło: Doradztwo i Reklama Sp. z o.o. na podstawie danych ankietowych

Wykres 18. Wyniki badania ankietowego w poszczególnych sferach dla sołectwa Liwcze

Źródło: Doradztwo i Reklama Sp. z o.o. na podstawie danych ankietowych

Wykres 19. Wyniki badania ankietowego w poszczególnych sferach dla sołectwa Przewodów

Źródło: Doradztwo i Reklama Sp. z o.o. na podstawie danych ankietowych

Wykres 20. Wyniki badania ankietowego w poszczególnych sferach dla sołectwa Setniki

Źródło: Doradztwo i Reklama Sp. z o.o. na podstawie danych ankietowych

Wykres 21. Wyniki badania ankietowego w poszczególnych sferach dla sołectwa Siekierzyńce

Źródło: Doradztwo i Reklama Sp. z o.o. na podstawie danych ankietowych

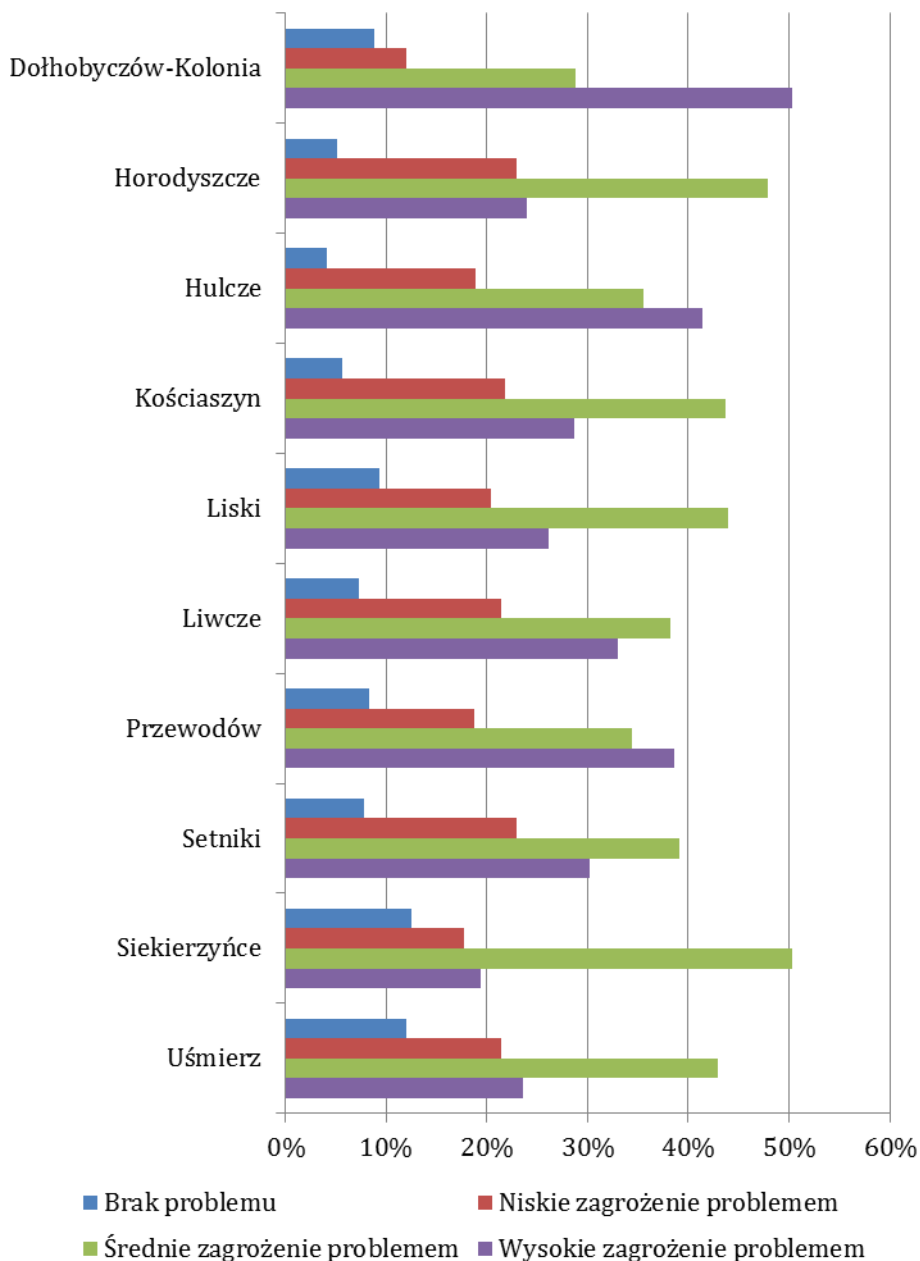
Wykres 22. Wyniki badania ankietowego w poszczególnych sferach dla sołectwa Uśmierz

Źródło: Doradztwo i Reklama Sp. z o.o. na podstawie danych ankietowych

W celu wyodrębnienia sołectw, które według ankietowanych zostały wskazane jako „najgorsze”, odpowiedzi na poszczególne pytania z wszystkich analizowanych problemów zostały przedstawione na poniższych wykresach, umożliwiającym porównanie wszystkich sołectw w poszczególnych sferach: społecznej, gospodarczej, funkcjonalno-przestrzennej, środowiskowej i technicznej.

Wykres 23. Wyniki badania ankietowego w sferze społecznej dla sołectw Gminy Dołhobyczów

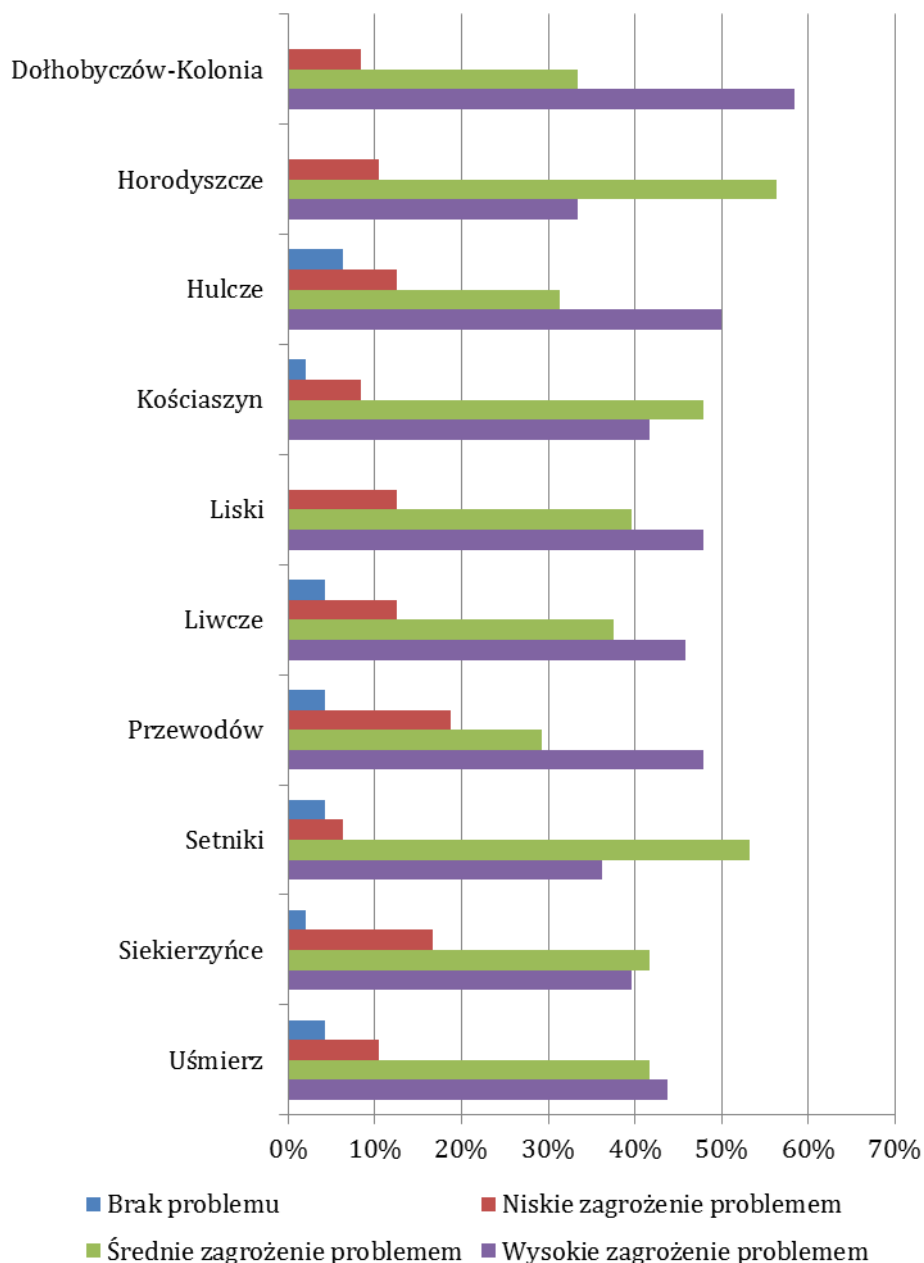
Źródło: Doradztwo i Reklama Sp. z o.o. na podstawie danych ankietowych

Największe, „wysokie zagrożenie problemem” w sferze społecznej zostało zaobserwowane w sołectwach: Dołhobyczów-Kolonia, Hulcze oraz Przewodów, natomiast najwięcej osób wskazało na „średnie zagrożenie problemem” w sferze społecznej w sołectwach: Siekierzyńce, Horodyszczce oraz Uśmierz.

Największa liczba ankietowanych wskazywała na następujące problemy:

- Brak miejsc pracy
- Bezrobocie
- Ubóstwo

Wykres 24. Wyniki badania ankietowego w sferze gospodarczej dla sołectw Gminy Dołhobyczów

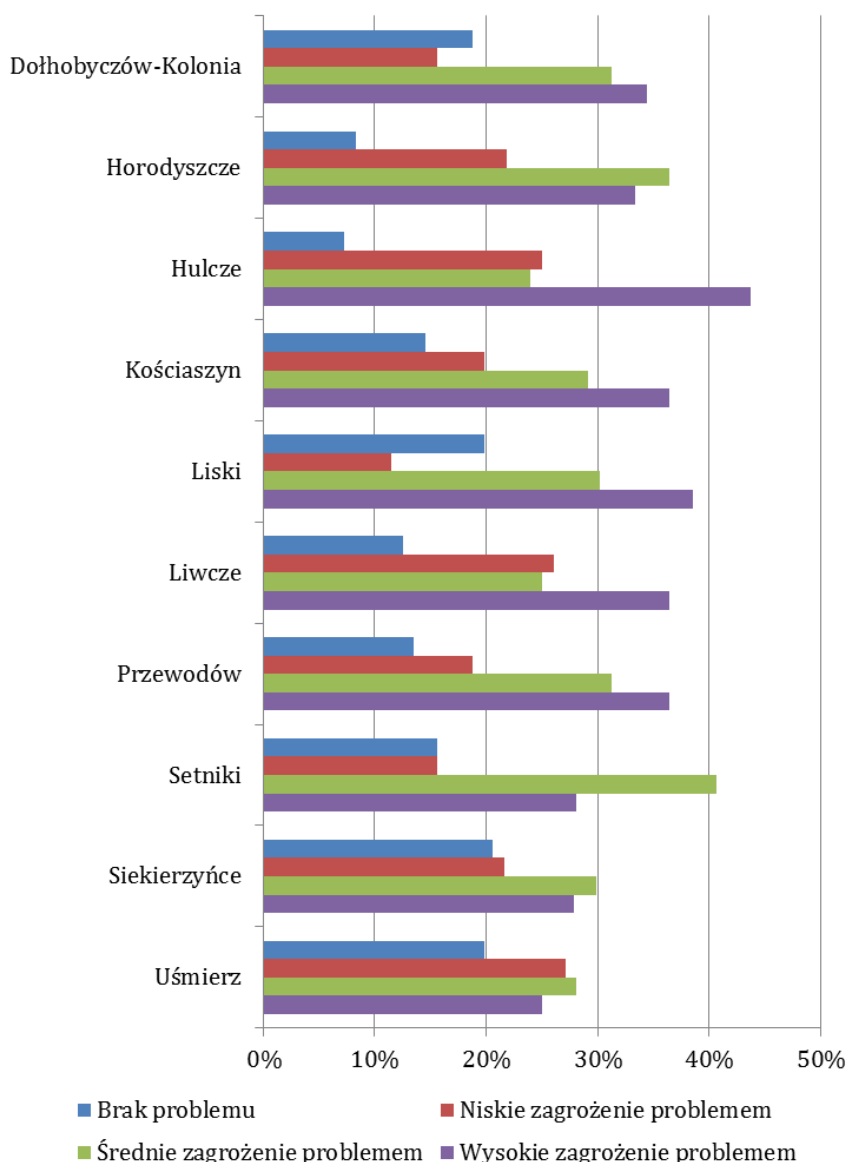
Źródło: Doradztwo i Reklama Sp. z o.o. na podstawie danych ankietowych

Największe, „wysokie zagrożenie problemem” w sferze gospodarczej zostało zaobserwowane w sołectwach: Dołhobyczów-Kolonia, Hulcze, Liski oraz Przewodów, natomiast najwięcej osób wskazało na „średnie zagrożenie problemem” w sferze gospodarczej w sołectwach: Horodyszczce i Setniki.

Największa liczba ankietowanych wskazywała na następujące problemy:

- Niski dostęp do usług publicznych i handlu.

Wykres 25. Wyniki badania ankietowego w sferze przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej i środowiskowej dla sołectw Gminy Dołhobyczów

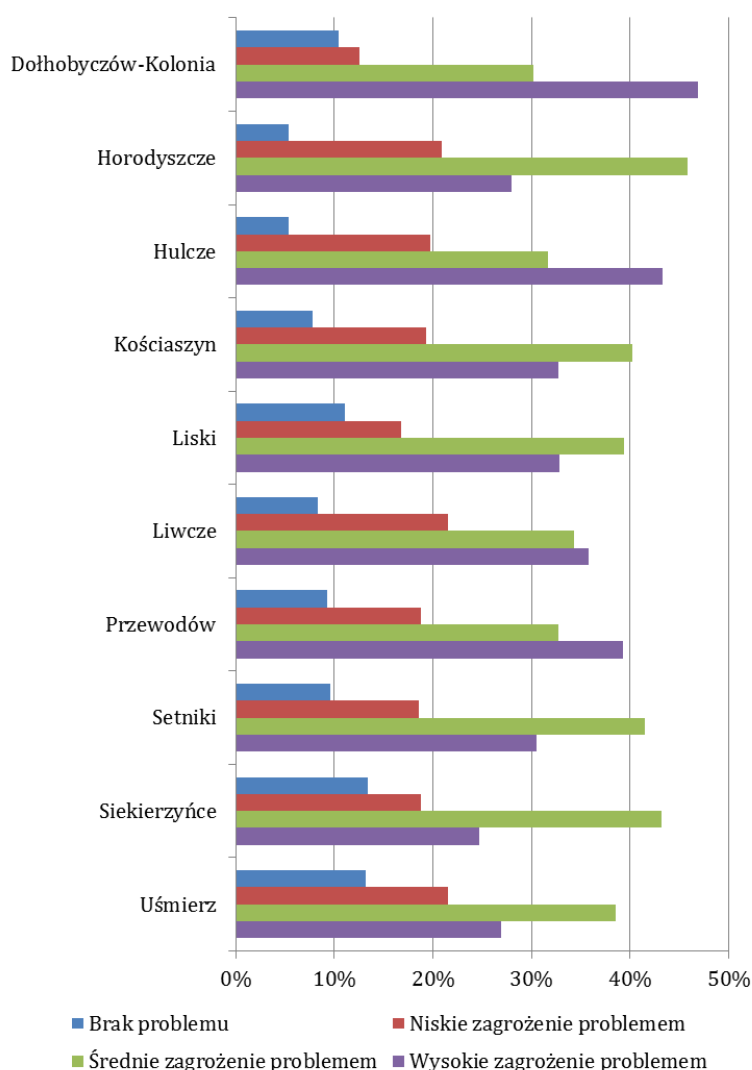
Źródło: Doradztwo i Reklama Sp. z o.o. na podstawie danych ankietowych

Największe, „wysokie zagrożenie problemem” w sferze przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej i środowiskowej zostało zaobserwowane w sołectwach: Hulcze oraz Liski, natomiast najwięcej osób wskazało na „średnie zagrożenie problemem” w sferze przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej i środowiskowej w sołectwach: Setniki oraz Horodyszczce.

Największa liczba ankietowanych wskazywała na następujące problemy:

- Zły stan infrastruktury technicznej: drogowej, wodociągowej, kanalizacyjnej itp.
- Niewystarczająca dostępność komunikacyjna

Wykres 26. Wyniki badania ankietowego dla sołectw Gminy Dołhobyczów

Źródło: Doradztwo i Reklama Sp. z o.o. na podstawie danych ankietowych

Na powyższym wykresie zaprezentowano łączne wyniki przeprowadzonego badania ankietowego. Największe „wysokie zagrożenie problemem” zostało zaobserwowane w sołectwach: Dołhobyczów-Kolonia, Hulcze oraz Przewodów, natomiast największe średnie zagrożenie problemem odnotowano dla sołectwa Siekierzyńce.

W ostatniej części ankiety respondenci mogli wymienić działania jakie według nich powinny zostać zrealizowane na obszarze zdegradowanym. Według ankietowanych na obszarze zdegradowanym powinny być zrealizowane następujące działania:

- Utworzenie nowych miejsc pracy.
- Aktywizacja zawodowa bezrobotnych.
- Szkolenia dla osób bezrobotnych.
- Aktywizacja osób starszych poprzez różnego rodzaju spotkania, szkolenia.
- Budowa boisk dla dzieci.
- Utworzenie miejsc spotkań dla osób starszych.
- Zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży.
- Tworzenie mieszkań socjalnych.
- Remont szkoły w Hulczu.
- Powstanie nowych zakładów pracy.
- Budowa nowych i polepszenie stanu istniejących dróg.
- Aktywizacja mieszkańców – kursy, szkolenia.
- Zapewnienie mieszkańcom dostępu do usług medycznych.
- Poprawa warunków nauczania w szkołach.
- Budowa wodociągu.
- Powstanie centrum integracji.
- Remont ośrodka zdrowia.
- Budowa kanalizacji.
- Remont i zagospodarowanie byłej szkoły rolniczej w Dołhobyczowie.
- Poprawa dostępności do obiektów kultury oraz obiektów turystycznych.
- Budowa domu kultury w Dołhobyczowie i Hulczu.
- Wspieranie i wzmacnianie aktywności społecznej seniorów.
- Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców obszarów rewitalizowanych.

- Odbudowa więzi społecznych i aktywizacja mieszkańców do realizacji inicjatyw społecznych i lokalnych.
- Zagospodarowanie terenów na cele rekreacyjno-turystyczne.
- Ulgi dla inwestorów.

Według ankietowanych na terenie obszaru zdegradowanego przede wszystkim powinny być zrealizowane działania dążące do zapobiegania wykluczeniu społecznemu osób bezrobotnych i starszych oraz ich integracja ze społeczeństwem.

4. Wyznaczanie obszaru zdegradowanego

4.1. Procedura wyznaczenia obszaru zdegradowanego

Część diagnostyczna polegała na identyfikacji obszarów, na których koncentrują się negatywne zjawiska na terenie Gminy Dołhobyczów. W pierwszej kolejności wzięto pod uwagę zjawiska społeczne, następnie gospodarcze, środowiskowe oraz przestrzenno-funkcjonalne.

Dla każdej sfery zostały zdiagnozowane obszary problemowe oraz obliczone zostały wskaźniki syntetyczne. Następnie przedstawione zostało podsumowanie diagnostyczne dla każdej sfery.

4.1.1. Sfera społeczna

Pierwszym etapem prowadzącym do wyznaczenia obszaru zdegradowanego na terenie Gminy Dołhobyczów jest diagnoza zjawisk społecznych. Poprzedzającą ją analiza zjawisk społecznych w sołectwach na terenie Gminy Dołhobyczów pozwoliła na dokonanie oceny kondycji sfery społecznej gminy w układzie lokalnym.

Na terenie Gminy Dołhobyczów wyznaczono następujące problemy w strefie społecznej:

- demografia:
 - Malejąca liczba ludności.
 - Występowanie zjawiska „starzenia się społeczeństwa”.
- pomoc społeczna:
 - Wysoka liczba świadczeń przyznanych z powodu ubóstwa, niepełnosprawności oraz długotrwałej lub ciężkiej choroby.
- edukacja:
 - Niskie wyniki sprawdzianu po szóstej klasie.
- bezpieczeństwo publiczne:
 - Wzrastająca liczba wykroczeń.

- kultura:
 - Malejąca liczba wypożyczeń gminnych woluminów bibliotecznych
- uczestnictwo w życiu publicznym:
 - Niska frekwencja wyborcza w wyborach do Sejmu w 2015 roku oraz wyborach prezydenckich w 2015 roku na tle województwa.

4.1.2. Sfera gospodarcza, środowiskowa oraz przestrzenno-funkcjonalna

Kolejnym etapem jest diagnoza zjawisk sfery gospodarczej, środowiskowej oraz przestrzenno-funkcjonalnej. Na terenie Gminy Dołhobyczów wyznaczono następujące problemy wyżej wymienionych sfer:

- sfera gospodarcza:
 - Niewielka liczba podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na wszystkich mieszkańców poszczególnego sołectwa;
- sfera środowiskowa:
 - Zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego;
 - Duża ilość wyrobów pochodzenia azbestowego.
- sfera przestrzenno-funkcjonalna:
 - Niewystarczająca liczba dostępnych obiektów usługowych oraz handlowych;
 - Znaczna długość dróg gminnych wymagających remontu.

4.2. Diagnoza zjawisk społecznych

Ocenę skali koncentracji problemów społecznych oparto na wskaźniku syntetycznym. W celu wyznaczenia obszarów zdegradowanych, pod względem społecznym wytypowano 20 wskaźników, które poddano analizie w wymiarze terytorialnym (sołectwa) w oparciu o dane ilościowe aktualne na rok 2016. Poniższa tabela wskazuje zakres wartości wskaźników cząstkowych dla poszczególnych wartości

opisujących sytuację społeczną (normalizacja zmiennych w celu sprowadzenia ich do porównywalnej skali) oraz wyliczony na ich podstawie wskaźnik syntetyczny dla każdego sołectwa. Ze wskaźnika syntetycznego obliczona została mediana, która dla sfery społecznej wyniosła 7,65. W związku z tym wszystkie sołectwa, których wskaźnik syntetyczny jest równy bądź większy od wartości mediany zostały określone jako zdegradowane w sferze społecznej.

Na podstawie analizy sfery społecznej jako obszary problemowe wyznaczone zostały następujące sołectwa (wartość wskaźnika syntetycznego podana została w nawiasie):

- Chochłów (7,78),
- Dłużniów (8,73),
- Dołhobyczów-Kolonia (7,67),
- Horodyszczce (8,00),
- Hulcze (8,13),
- Kościaszyn (9,51),
- Liski (9,73),
- Liwcze (8,55),
- Myców Wyżłów (9,54),
- Przewodów (10,38),
- Setniki (8,33),
- Siekierzyńce (12,06),
- Uśmierz (10,42).

Tabela 37. Diagnoza sfery społecznej dla Gminy Dołhobyczów

Sołectwo	Demografia		Pomoc społeczna				Bezrobocie			
	Liczba osób niepełnosprawnych na 100 mieszkańców.	Wskaźnik obciążenia demograficznego	Liczba osób dotkniętych zjawiskiem ubóstwa na 100 mieszkańców	Liczba przyznanych świadczeń ze względu na długotrwałą lub ciężką chorobę na 100 mieszkańców	Liczba przyznanych świadczeń ze względu na niepełnosprawność na 100 mieszkańców	Liczba przyznanych świadczeń ze względu na niski dochód, trudne warunki mieszkaniowe na 100 mieszkańców	Liczba osób bezrobotnych na 100 mieszkańców	Liczba osób długotrwale bezrobotnych na 100 mieszkańców	Liczba osób bezrobotnych do 30 roku życia na 100 mieszkańców	Liczba osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia na 100 mieszkańców
Chłopiatyn	0,57	0,22	0,73	0,00	0,00	0,33	0,44	0,45	0,86	0,10
Chochłów	0,99	0,18	0,00	0,00	0,24	0,00	0,19	0,17	0,29	0,20
Dłużniów	0,84	0,03	0,67	0,00	0,47	0,24	0,31	0,34	0,57	0,00
Dołhobyczów	0,43	0,96	0,21	0,11	0,13	0,10	0,00	0,00	0,08	0,00
Dołhobyczów-Kolonia	0,49	1,00	0,14	0,08	0,16	0,11	0,50	0,47	0,35	0,50
Gołębie	0,39	0,25	0,51	0,05	0,11	0,16	0,49	0,52	0,33	0,27
Honiatyn	1,00	0,11	0,32	0,00	0,00	0,34	0,10	0,16	0,00	0,14
Horodyszcze	0,54	0,06	0,76	0,00	0,46	0,46	0,14	0,11	0,28	0,19
Horoszczyce	0,42	0,40	0,14	0,00	0,12	0,18	0,33	0,31	0,35	0,05
Hulcze	0,32	0,45	0,85	0,12	0,15	0,29	0,38	0,46	0,32	0,32
Kadłubiska	0,54	0,15	0,11	0,00	0,00	0,40	0,10	0,05	0,14	0,19
Kościaszyn	0,60	0,09	0,85	0,10	0,20	0,30	1,00	1,00	0,48	1,00
Liski	0,45	0,38	0,61	0,05	0,11	0,19	0,26	0,31	0,52	0,13
Liwcze	0,59	0,14	1,00	0,00	0,25	0,25	0,55	0,59	0,30	0,41
Myców Wyżłów	0,93	0,11	0,92	0,00	0,00	0,33	0,76	0,93	0,31	0,54
Oszczów	0,52	0,38	0,30	0,00	0,10	0,10	0,16	0,16	0,40	0,04
Podhajczyki	0,11	0,10	0,22	0,09	0,00	0,28	0,79	0,88	1,00	0,31
Przewodów	0,43	0,90	0,57	0,09	0,27	0,16	0,53	0,61	0,49	0,43
Setniki	0,40	0,09	0,80	0,09	0,00	0,21	0,55	0,65	0,51	0,21
Siekierzyńce	0,00	0,00	0,47	1,00	1,00	1,00	0,33	0,47	0,00	0,41
Sulimów	0,49	0,09	0,00	0,00	0,00	0,00	0,17	0,19	0,33	0,00
Uśmierz	0,54	0,05	0,49	0,00	0,23	0,29	0,86	0,65	0,83	0,85
Witków	0,14	0,56	0,08	0,04	0,00	0,08	0,19	0,17	0,39	0,07
Zaręka	0,28	0,14	0,00	0,12	0,24	0,36	0,19	0,11	0,29	0,10

Żabcze	0,35	0,32	0,06	0,00	0,12	0,12	0,04	0,06	0,14	0,00
Żniatyn	0,62	0,22	0,74	0,00	0,00	0,22	0,19	0,21	0,21	0,00

Źródło: Doradztwo i Reklama Sp. z o.o. - opracowanie własne

Tabela 38. Diagnoza sfery społecznej dla Gminy Dołhobyczów

Sołectwo	Edukacja	Bezpieczeństwo publiczne			Życie kulturalne			Uczestnictwo w życiu publicznym			Wskaźnik syntetyczny
	Średni wynik sprawdzianu szóstoklasistów w roku szkolnym 2015/2016	Liczba popełnionych przestępstw na 100 mieszkańców	Liczba wykroczeń bez wykroczeń drogowych na 100 mieszkańców	Liczba założonych „Niebieskich Kart” na 100 mieszkańców	Liczba wypożyczonych przez czytelników woluminów na 100 mieszkańców	Liczba wydarzeń kulturalnych na 100 mieszkańców	Liczba wydarzeń sportowych na 100 mieszkańców	Frekwencja wyborcza w wyborach do Sejmu i Senatu w 2015 r.	Frekwencja wyborcza w wyborach Prezydenckich w 2015 r.	Frekwencja wyborcza w wyborach Samorządowych w 2014 r.	
Chłopiatyn	0,53	0,25	0,06	0,00	0,91	1,00	0,04	0,50	0,36	0,00	7,36
Chochłów	0,56	0,50	0,00	0,00	1,00	1,00	1,00	0,53	0,39	0,50	7,73
Dłużniów	0,76	0,00	0,08	0,00	1,00	1,00	1,00	0,53	0,39	0,50	8,73
Dołhobyczów	0,49	0,89	0,63	0,04	0,00	0,50	0,83	0,00	0,00	0,28	5,66
Dołhobyczów-Kolonia	0,49	0,33	0,14	0,06	0,97	0,77	0,84	0,00	0,00	0,28	7,67
Gołębie	0,63	0,00	0,02	0,00	0,97	0,68	1,00	0,30	0,31	0,38	7,37
Honiatyn	0,73	0,00	0,17	0,00	0,99	0,00	1,00	0,31	0,24	0,71	6,30
Horodyszcze	0,61	0,00	0,00	0,00	0,99	1,00	1,00	0,53	0,39	0,50	8,00
Horoszczyce	0,57	0,25	0,06	0,00	0,93	1,00	1,00	0,47	0,45	0,62	7,64
Hulcze	0,53	0,16	0,12	0,03	0,74	0,77	0,69	0,53	0,39	0,50	8,13
Kadłubiska	0,63	0,48	0,11	0,00	0,92	1,00	1,00	0,00	0,00	0,28	6,10
Kościaszyn	0,71	0,00	0,00	0,20	0,95	0,40	0,19	0,53	0,39	0,50	9,51
Liski	1,00	0,45	0,04	0,04	0,94	0,68	0,57	1,00	1,00	1,00	9,73
Liwcze	0,55	0,52	0,04	0,00	0,94	1,00	0,00	0,53	0,39	0,50	8,55
Myców Wyżłów	0,76	0,00	0,00	0,09	1,00	1,00	1,00	0,50	0,36	0,00	9,54
Oszczów	0,85	0,20	0,08	0,00	0,82	0,71	1,00	0,31	0,24	0,71	7,07

Podhajczyki	0,00	0,39	0,00	0,00	0,61	1,00	1,00	0,00	0,00	0,28	7,05
Przewodów	0,98	0,00	0,07	0,00	0,78	0,06	1,00	1,00	1,00	1,00	10,38
Setniki	1,00	0,00	0,00	0,00	0,95	1,00	1,00	0,50	0,36	0,00	8,33
Siekierzyńce	0,92	0,00	1,00	1,00	0,91	1,00	1,00	0,47	0,45	0,62	12,06
Sulimów	0,65	0,00	0,00	0,00	0,94	1,00	1,00	0,53	0,39	0,50	6,29
Uśmierz	0,69	0,48	0,19	0,08	0,93	1,00	1,00	0,31	0,24	0,71	10,42
Witków	0,50	0,34	0,09	0,05	0,98	0,52	1,00	0,35	0,46	0,19	6,20
Zaręka	0,82	0,00	0,00	0,00	0,96	1,00	1,00	0,30	0,31	0,38	6,59
Żabcze	0,55	1,00	0,04	0,12	0,97	0,65	1,00	0,31	0,24	0,71	6,79
Żniatyn	0,55	0,00	0,00	0,06	0,95	1,00	1,00	0,50	0,36	0,00	6,83

Źródło: Doradztwo i Reklama Sp. z o.o. - opracowanie własne

4.3. Diagnoza zjawisk gospodarczych, środowiskowych oraz przestrzenno-funkcjonalnych

Identyfikacja problemów gospodarczych, środowiskowych oraz przestrzenno-funkcjonalnych gminy Dołhobyczów pozwoliła na skonstruowanie 10 wskaźników, które poddano analizie w wymiarze terytorialnym w oparciu o dane ilościowe aktualne na rok 2016. Poniżej zaprezentowana tabela wskazuje zakres wartości wskaźników częściowych dla poszczególnych wartości (normalizacja zmiennych w celu sprowadzenia ich do porównywalnej skali) oraz wygenerowany na ich podstawie wskaźnik syntetyczny dla każdego sołectwa na terenie Gminy Dołhobyczów.

Wskaźnik syntetyczny opisujący problemy gospodarcze, środowiskowe oraz przestrzenno-funkcjonalne Gminy Dołhobyczów pozwolił wskazać obszary najbardziej problemowe w tej sferze. Na podstawie przekroczenia (lub dorównania) wartości mediany tego wskaźnika, która wyniosła 3,82, zostały wyznaczone obszary problemowe. Są to następujące sołectwa (wartość wskaźnika syntetycznego została podana w nawiasie):

- Dołhobyczów (3,92),
- Dołhobyczów-Kolonia (5,93),
- Gołębie (4,51),

- Horodyszczce (4,18),
- Horoszczyce (4,71),
- Hulcze (5,32),
- Kadłubiska (4,50),
- Liwcze (4,83),
- Podhajczyki (4,43),
- Przewodów (4,49),
- Siewierzyńce (4,66),
- Witków (4,14),
- Żabcze (4,28).

Tabela 39. Diagnoza sfery gospodarczej, środowiskowej oraz przestrzenno-funkcjonalnej dla Gminy Dołhobyczów

Sołectwo	Gospodarka			Środowisko	Mieszkalnictwo		Degradacja budynków użyteczności publicznej		Dostęp do terenów rekreacji	Drogi	wskaźnik syntetyczny
	Liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 100 mieszkańców	Liczba gospodarstw rolnych na 100 mieszkańców	Liczba podmiotów gospodarczych wyrejestrowanych z rejestru REGON na 100 mieszkańców		Powierzchnia użytkowa w m ² na 1 osobę	Udział zaległości czynszowych w ogólnej liczbie mieszkań	Stopień degradacji budynków	Liczba pustostanów na 100 mieszkańców			
Chłopiatyn	0,72	0,54	0,16	0,51	0,50	0,00	0,50	0,02	0,60	0,00	3,55
Chochłów	0,89	0,30	0,33	0,54	1,00	0,00	0,00	0,05	0,22	0,00	3,33
Dłużniów	1,00	0,00	0,22	0,10	0,18	0,00	0,00	0,45	0,42	0,11	2,47
Dołhobyczów	0,00	0,10	1,00	0,83	0,82	0,00	0,50	0,01	0,59	0,06	3,92
Dołhobyczów Kolonia	0,93	0,85	0,11	0,04	0,82	1,00	1,00	0,01	0,96	0,21	5,93

Gołębie	0,80	0,81	0,40	0,25	1,00	0,00	0,00	0,09	0,69	0,48	4,51
Honiatyn	0,45	0,15	0,15	0,54	0,09	0,00	0,00	0,23	1,00	0,24	2,85
Horodyszcze	1,00	0,14	0,42	0,37	0,73	0,00	0,00	0,24	1,00	0,28	4,18
Horoszczyce	0,78	0,26	0,43	0,80	0,64	0,00	0,00	0,10	1,00	0,70	4,71
Hulcze	0,80	0,64	0,25	0,39	0,82	0,00	1,00	0,01	0,81	0,60	5,32
Kadłubiska	0,68	0,36	0,31	1,00	0,36	0,00	0,50	0,09	1,00	0,20	4,50
Kościaszyn	0,86	0,94	0,18	0,16	0,36	0,00	0,00	0,08	1,00	0,04	3,61
Liski	0,92	0,64	0,00	0,43	0,55	0,00	0,00	0,02	0,78	0,02	3,36
Liwcze	0,88	0,62	0,79	0,21	1,00	0,00	0,50	0,11	0,71	0,00	4,83
Myców Wyżłów	0,69	0,75	0,12	0,12	0,64	0,00	0,00	0,50	0,56	0,02	3,40
Oszczów	0,64	0,12	0,13	0,48	0,73	0,00	0,50	0,05	0,64	0,17	3,46
Podhajczyki	0,87	0,88	0,25	0,17	1,00	0,00	0,00	0,22	1,00	0,03	4,43
Przewodów	0,89	0,85	0,23	0,15	0,82	0,55	0,00	0,01	1,00	0,00	4,49
Setniki	0,88	0,93	0,00	0,00	0,82	0,00	0,00	0,09	1,00	0,00	3,72
Siekierzyńce	1,00	0,35	0,45	0,80	0,55	0,00	0,50	1,00	0,00	0,00	4,66
Sulimów	0,81	0,16	0,25	0,64	0,00	0,00	0,00	0,01	0,19	0,26	2,32
Uśmierz	0,73	1,00	0,10	0,07	0,27	0,00	0,00	0,05	0,68	0,00	2,91
Witków	0,83	0,97	0,15	0,59	0,45	0,00	0,00	0,00	1,00	0,15	4,14
Zaręka	0,61	0,05	0,11	0,61	0,82	0,00	0,00	0,10	0,34	1,00	3,64
Żabcze	0,78	0,29	0,05	0,66	0,82	0,00	0,50	0,05	1,00	0,13	4,28
Żniatyn	0,88	0,26	0,48	0,43	0,82	0,00	0,00	0,06	0,49	0,04	3,45

Źródło: Doradztwo i Reklama Sp. z o.o. - opracowanie własne

5. Identyfikacja obszaru zdegradowanego

Ostatnim etapem przeprowadzonej diagnozy było wskazanie obszarów zdegradowanych – sołectw, w których stwierdzono gorsze niż średnia w gminie wskaźniki problemów społecznych, współwystępujące z gorszymi wskaźnikami dotyczącymi co najmniej jednego z problemów o charakterze gospodarczym, środowiskowym infrastrukturalnym lub przestrzennym. Kumulacja negatywnych cech została obliczona na podstawie mediany sumy wszystkich wskaźników syntetycznych dla każdej sfery. Mediana dla całej Gminy Dołhobyczów po uwzględnieniu wszystkich sfer (społecznej, gospodarczej, środowiskowej oraz przestrzenno-funkcjonalnej) wyniosła 11,68. Dlatego też wszystkie sołectwa, dla których wskaźnik sumaryczny był równy lub przekraczał wartość mediany, zostały uznane jako zdegradowane.

Poniżej zaprezentowano tabelę obejmującą wszystkie wyliczone wskaźniki cząstkowe oraz syntetyczne dla poszczególnych sołectw Gminy Dołhobyczów.

Tabela 40. Podsumowanie diagnozy

SOŁECTWO	SFERA SPOŁECZNA	SFERA GOSPODARCZA	SFERA ŚRODOWISKOWA	SFERA PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA	WSKAŹNIK SYNTETYCZNY
Chłopiatyn	7,36	1,42	0,51	1,62	10,91
Chochłów	7,73	1,51	0,54	1,27	11,05
Dłużniów	8,73	1,22	0,10	1,16	11,20
Dołhobyczów	5,66	1,10	0,83	1,98	9,58
Dołhobyczów-Kolonia	7,67	1,88	0,04	4,01	13,60
Gołębie	7,37	2,00	0,25	2,26	11,88
Honiatyn	6,30	0,75	0,54	1,56	9,15
Horodyszcze	8,00	1,56	0,37	2,24	12,18
Horoszczyce	7,64	1,46	0,80	2,44	12,35
Hulcze	8,13	1,69	0,39	3,25	13,44
Kadłubiska	6,10	1,35	1,00	2,15	10,60
Kościaszyn	9,51	1,98	0,16	1,48	13,12
Liski	9,73	1,56	0,43	1,36	13,09
Liwcze	8,55	2,29	0,21	2,32	13,38
Myców Wyżłów	9,54	1,56	0,12	1,72	12,94
Oszczów	7,07	0,89	0,48	2,09	10,53
Podhajczyki	7,05	2,00	0,17	2,25	11,48
Przewodów	10,38	1,97	0,15	2,37	14,86
Setniki	8,33	1,81	0,00	1,91	12,05
Siekierzyńce	12,06	1,81	0,80	2,05	16,72
Sulimów	6,29	1,21	0,64	0,46	8,60
Uśmierz	10,42	1,84	0,07	1,00	13,33
Witków	6,20	1,95	0,59	1,60	10,34
Zaręka	6,59	0,76	0,61	2,26	10,23
Żabcze	6,79	1,12	0,66	2,50	11,07
Żniatyn	6,83	1,61	0,43	1,41	10,28
MEDIANA	7,65	1,56	0,43	2,01	11,68

Źródło: Doradztwo i Reklama Sp. z o.o. - opracowanie własne

	Sołectwa, dla których wskaźnik sumaryczny jest równy lub przekracza wartość mediany
	Sołectwa, dla których wskaźnik sumaryczny jest równy lub przekracza wartość mediany w sferze gospodarczej, środowiskowej lub przestrzenno-funkcjonalnej lecz nie przekracza wartość mediany w sferze społecznej
	Sołectwa wchodzące w skład obszaru zdegradowanego

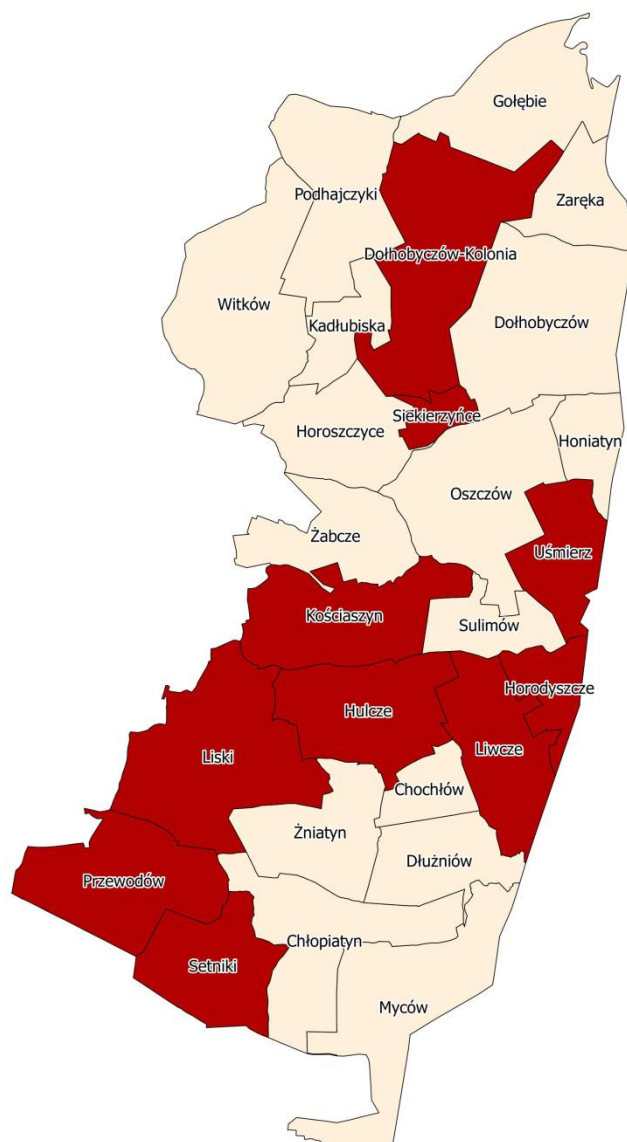
Na podstawie uzyskanych wskaźników sum standaryzowanych dla Gminy Dołhobyczów zidentyfikowano jako obszary zdegradowane następujące sołectwa (mediana sumaryczna dla każdego sołectwa została podana w nawiasie):

- Dołhobyczów-Kolonia (13,60),
- Horodyszczce (12,18),
- Hulcze (13,44),
- Kościaszyn (13,12),
- Liski (13,09),
- Liwcze (13,38),
- Myców Wyżłów (12,94),
- Przewodów (14,86),
- Setniki (12,05),
- Siekierzyńce (16,72),
- Uśmierz (13,33).

Wiąże się to bezpośrednio z obszarami wprost generującymi zidentyfikowane problemy, zarówno społeczne występujące przeważnie na obszarach zamieszkałych przez miejscową ludność, jak również problemy bezpośrednio związane z brakiem rozwoju gospodarczego, czynnikami środowiskowym oraz przestrzenno-funkcjonalnymi.

Poniższa mapa przedstawia obszar zdegradowany wyznaczony na terenie Gminy Dołhobyczów.

Mapa 29. Obszar zdegradowany na terenie Gminy Dołhobyczów

Źródło: Doradztwo i Reklama Sp. z o.o. - opracowanie własne

6. Wyznaczenie obszaru rewitalizacji

Synteza wyników uzyskanych z przeprowadzonej diagnozy oraz badań ilościowych i jakościowych obecnej sytuacji w Gminie Dołhobyczów, doprowadziły do wyodrębnienia na terenie Gminy obszaru rewitalizacji, który cechuje się największą kumulacją negatywnych zjawisk i problemów, jak również znacznym potencjałem rozwojowym. Obok kryterium wysokiego stopnia degradacji przy wyborze obszaru rewitalizacji istotnym czynnikiem była identyfikacja możliwie szerokiego spektrum możliwości realizacji potencjalnych działań naprawczych, zarówno działań tak zwanych miękkich, jak i twardych, mogących także oddziaływać w jak najszerszym zasięgu, stwarzając realną możliwość kreowania pozytywnych zmian.

Obszar rewitalizacji wyznaczony został w granicach obszaru zdegradowanego, jest to obszar o istotnym znaczeniu dla rozwoju Gminy. Obszar rewitalizacji wpisuje się w strukturę funkcjonalno-przestrzenną Gminy, z uwzględnieniem społecznych więzi sąsiedzkich i kulturowych. Działania przeprowadzone na terenie rewitalizowanym jednocześnie będą służyć poprawie sytuacji społeczności przyległego obszaru zdegradowanego.

OBSZAR REWITALIZACJI:

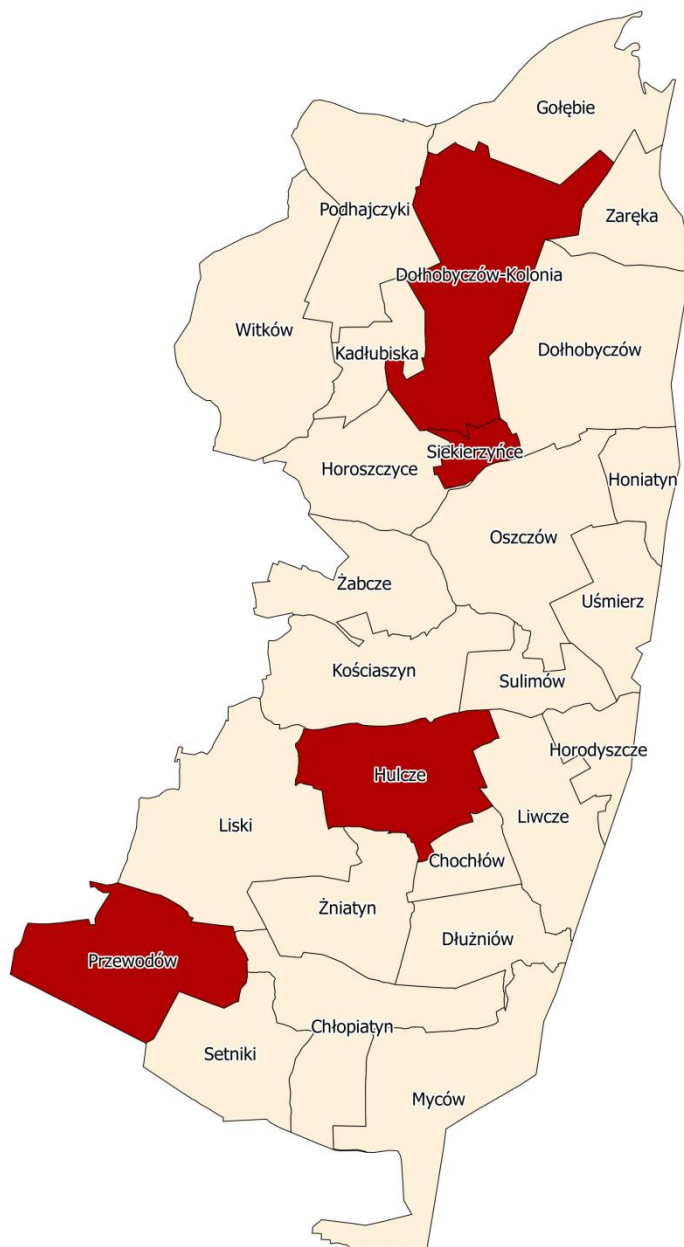
- powierzchnia: **37,55 km²** – co stanowi **17,63%** powierzchni całej Gminy Dołhobyczów
- liczba mieszkańców: **1725 osób** – co stanowi **29,43%** wszystkich mieszkańców Gminy Dołhobyczów.

Obszar rewitalizacji składa się z następujących sołectw:

- Dołhobyczów-Kolonia
- Hulcze
- Przewodów
- Siekierzyńce

Poniższa mapa przedstawia obszar objęty rewitalizacją wyznaczony na obszarze zdegradowanym Gminy Dołhobyczów.

Mapa 30. Obszar rewitalizacji na terenie Gminy Dołhobyczów

Źródło: Doradztwo i Reklama Sp. z o.o. - opracowanie własne

W wyniku przeprowadzonej analizy wskaźnikowej oraz badań ilościowych i jakościowych, wyżej wymienione sołectwa znalazły się w sytuacji kryzysowej pod względem społecznym jak również osiągnęły stan kryzysowy w jednej z pozostałych sfer poddanych diagnozie osiągając tym samym najwyższy wskaźnik syntetyczny dla wszystkich problemów ujętych w diagnozie. Ponadto spełniają kolejny warunek powierzchniowy (nieprzekraczający 20% powierzchni Gminy Dołhobyczów) oraz ilościowy (nie przekraczający 30% liczby ludności Gminy). Dodatkowo sołectwa te na podstawie informacji wynikających z przeprowadzonej ankiety znajdują się również w najgorszej sytuacji wg. respondentów – największa liczba osób wybierała odpowiedź „wysokie zagrożenie problemem”.

Grupy społeczne, zamieszkujące obszar rewitalizacji w Gminie Dołhobyczów, wymagające największego wsparcia to przede wszystkim:

- seniorzy – w zakresie dziennej opieki, aktywizacji i integracji ze społeczeństwem,
- młodzież – zajęcia pozalekcyjne rozwijające pasje, stworzenie warunków do nowoczesnej nauki w kierunkach ważnych dla lokalnej gospodarki,
- dzieci – stworzenie przyjaznej przestrzeni do rozwoju psychofizycznego
- osoby bezrobotne – w zakresie aktywizacji zawodowej i społecznej, poszerzenia kwalifikacji i stworzenia warunków do rozwoju przedsiębiorczości m.in. w branży turystycznej,
- osoby uzależnione od pomocy społecznej, ulegające patologiom – integracja społeczna, angażowanie w sprawy lokalnej społeczności.

Działania rewitalizacyjne we wszystkich sferach równocześnie przyczynią się do wyprowadzenia z kryzysu społeczności zamieszkującej wyznaczony obszar rewitalizacji, pomogą odzyskać istniejące dawniej funkcje tego obszaru i wykreować powstanie nowych, zgodnych z aktualnymi potrzebami mieszkańców.

W granicach obszaru objętego rewitalizacją znajduje się: fragment Dołhobyczowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu, rezerwat przyrody „Suśle Wzgórza”, obszar mający znaczenie dla Wspólnoty Natura 2000 Suśle Wzgórza PLH060019. W granicach wyznaczonego obszaru rewitalizacji wprowadza się zakaz realizacji przedsięwzięć mogących mieć negatywny wpływ na cele i przedmioty ochrony wymienionych form ochrony przyrody.

7. Wizja stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji

Kompleksowa rewitalizacja stanie się impulsem do wyprowadzenia obszaru z sytuacji kryzysowej, ożywienia społeczno-gospodarczego, a w konsekwencji do zapewniania jego trwałego rozwoju.

Wizja jest to określenie, jak przyjęty Program wpłynie na obszar, w jaki sposób go zmieni i jaki się on stanie po przeprowadzeniu rewitalizacji. Innymi słowy, wizja opisuje pożądany obraz obszaru, jaki ma zostać osiągnięty dzięki ustalonemu programowi jego rewitalizacji. Wizja jest wynikiem przeprowadzonej wcześniej diagnozy stanu obecnego oraz rezultatów przeprowadzonych konsultacji społecznych.

Podjęcie działań rewitalizacyjnych skutkować będzie osłabieniem negatywnych zjawisk nie tylko na obszarze rewitalizowanym, ale także na obszarze całej Gminy. Rewitalizacja obszaru zdegradowanego umożliwi uruchomienie potencjału i zasobów lokalnych oraz ich optymalne wykorzystanie na rzecz rozwoju całej Gminy. Poprawa sytuacji ekonomicznej lokalnych przedsiębiorców i jakości życia mieszkańców obniży poziom migracji zewnętrznych. Nastąpi poprawa atrakcyjności i wzrost pozycji konkurencyjnej całej Gminy w układzie regionalnym i krajowym.

Wizja obszaru rewitalizacji po przeprowadzeniu działań rewitalizacyjnych:

Obszar Gminy Dołhobyczów objęty procesem rewitalizacji po jego zakończeniu będzie obszarem trwale odnowionym i dostosowanym do potrzeb mieszkańców Gminy. Stanie się miejscem bezpiecznym, przyjaznym dla osób w każdym wieku, dostosowanym dla osób niepełnosprawnych, w którym będzie można atrakcyjnie spędzić czas wolny, rozwijać swoje zainteresowania oraz umiejętności. Będzie obszarem generującym pozytywne zjawiska społeczne, atrakcyjnym dla inwestorów, cechującym się funkcjonalną przestrzenią i dogodnymi warunkami rozwoju. Dzięki modernizacji i doposażeniu infrastruktury społecznej w nowoczesny sprzęt zlikwidowane zostaną bariery umożliwiające świadczenie wysokiej jakości usług społecznych, zaspokajające potrzeby i oczekiwania mieszkańców.

Wizja została sformułowana w taki sposób, by podkreślić, że działania prorozwojowe będą miały na celu poprawienie jakości życia mieszkańców oraz rozwiązywanie lub minimalizowanie problemów społecznych, jakie skumulowały się w obrębie obszaru. By możliwe było uzyskanie tych efektów obszar musi cechować się funkcjonalną przestrzenią, która stanie się bazą materialną dla zjawisk społecznych oraz dogodnymi warunkami wszechstronnego rozwoju, zarówno społecznego, jak i gospodarczego. Wizja gwarantuje odpowiednie ukierunkowanie rewitalizacji i jej prowadzenie zgodnie z założeniami i pożądanymi efektami. Przeciwdziałanie różnorodnym problemom w obszarze rewitalizacji, szczególnie dotyczącym sfery społecznej, wpłynie na znaczną poprawę jakości życia, co w dalszej kolejności przyczyni się do pozytywnych zmian w innych obszarach Gminy. Gmina Dołhobyczów będzie Gminą intensywnego i zrównoważonego pod względem przestrzennym rozwoju społeczno-gospodarczego, tworzącą przyjazną i atrakcyjną przestrzeń do życia dla mieszkańców, turystów i potencjalnych inwestorów.

8. Cele rewitalizacji oraz odpowiadające zidentyfikowanym potrzebom rewitalizacyjnym kierunki działań

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Dołhobyczów na lata 2016-2023 realizuje cele zawarte w Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Dołhobyczów na lata 2007-2020. Jej głównym celem jest zapewnienie mieszkańcom wysokiego poziomu i jakości życia, ochrony zdrowia i bezpieczeństwa oraz równego dostępu do kultury i edukacji. Lokalny Program Rewitalizacji realizuje w sposób bezpośredni cele Strategii:

1. Zintegrowana polityka społeczna.
2. Poprawa poziomu życia mieszkańców.
3. Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego.
4. Integracja społeczna i zawodowa.
5. Kompleksowa i profesjonalna pomoc w rozwiązywaniu problemów społecznych.

Celem nadrzędnym wynikającym z przeprowadzonej diagnozy sfer: społecznej, gospodarczej, środowiskowej i przestrzenno-funkcjonalnej jest wyprowadzenie obszaru zdegradowanego z kryzysu poprzez rewitalizację obszarów problemowych - nadanie obszarowi objętemu procesem rewitalizacji nowych funkcji, realizację zintegrowanych działań poprawiających zagospodarowanie przestrzenne, stan środowiska przyrodniczego a przede wszystkim realizację działań mających na celu przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i ożywienie gospodarcze. W ramach procesu rewitalizacji zostaną podjęte działania zarówno „miękkie” jak i infrastrukturalne, które przyczynią się do osiągnięcia celów zawartych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Dołhobyczów na lata 2007-2020, ponieważ odnoszą się do działań długookresowych i długofalowych.

Aby osiągnąć cel nadrzędny wyznaczone zostały cele operacyjne rewitalizacji:

- Cel operacyjny 1. Aktywizacja i integracja lokalnej społeczności.
- Cel operacyjny 2. Wzmocnienie funkcjonalności przestrzeni publicznej, rozwój infrastruktury społecznej i technicznej.

- Cel operacyjny 3. Wykorzystanie posiadanych zasobów w celu zwiększenia rozwoju gospodarczego, poprawa lokalnego rynku pracy oraz wzrost przedsiębiorczości mieszkańców Gminy.

Kolejność celów nie stanowi o hierarchii ich ważności lub kolejności wdrażania, są one na tym samym poziomie ważności. Warunkiem udanej rewitalizacji jest uwzględnienie wszystkich czynników równocześnie, tj. infrastrukturalnych, środowiskowych, społecznych i gospodarczych. Wyznaczone cele rewitalizacji odpowiadają kryteriom SMART, ponieważ są sprecyzowane, mierzalne (do każdego celu został przypisany odpowiedni wskaźnik), atrakcyjne dla społeczności lokalnej Gminy, możliwe do zrealizowania i terminowe (zostaną zrealizowane w okresie obowiązywania Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Dołhobyczów na lata 2016-2023).

Kierunki działań mających na celu eliminację lub ograniczenie negatywnych zjawisk:

- w ramach celu strategicznego I:
 - podejmowanie działań na rzecz osób znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej,
 - wspieranie walki z bezrobociem,
 - wzmocnienie lokalnej i kulturowej tożsamości mieszkańców, podniesienie poziomu integracji społecznej poprzez utworzenie szerokiej i aktywnej oferty spędzania wolnego czasu,
 - aktywizacja najmłodszych mieszkańców Gminy,
 - przeciwdziałanie wykluczeniom, realizacja działań na rzecz integracji osób niepełnosprawnych i seniorów.
- w ramach celu strategicznego II:
 - przebudowa infrastruktury użyteczności publicznej w celu nadania im nowych funkcji społecznych,
 - dostosowanie infrastruktury technicznej do potrzeb mieszkańców, w tym osób starszych i niepełnosprawnych,
 - doposażenie budynków w odpowiedni sprzęt oraz zagospodarowanie terenu wokół niego.

- modernizacja i organizacja otwartych miejsc publicznych (parków, placów, skwerów),
 - remonty i modernizacje placówek kulturalnych, edukacyjnych, społecznych,
 - tworzenie placów zabaw dla dzieci oraz innych obiektów zapewniających możliwość aktywnego spędzenia czasu wolnego.
- w ramach celu strategicznego III:
- działania na rzecz współpracy pomiędzy przedsiębiorcami, samorządem, organizacjami wspierania biznesu,
 - wspieranie dywersyfikacji gospodarki,
 - szkolenia dotyczące zakładania działalności gospodarczej,
 - promowanie i wspieranie inwestycji w turystykę.

9. Opis przedsięwzięć rewitalizacyjnych

9.1. Podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne

Proces rewitalizacji ma na celu przeprowadzenie działań, które przyczynią się do wyprowadzenia ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych. Odpowiednio dobrane działania rewitalizacyjne pozwolą uruchomić potencjał i zasoby lokalne oraz przyczynią się do rozwoju całej Gminy. Działania te są wzajemnie powiązane, obejmują kwestie społeczne oraz gospodarcze lub przestrzenno-funkcjonalne lub techniczne lub środowiskowe, integrują interwencję na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej gospodarki. Są skoncentrowane terytorialnie i prowadzone będą w sposób zaplanowany i zintegrowany. W ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Dołhobyczów na lata 2016-2023 wskazano szereg działań wpisujących się w cele strategiczne i operacyjne. Realizacja zaplanowanych działań przyczyni się do podniesienia poziomu i jakości życia mieszkańców, stworzy warunki do walki z marginalizacją osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz spowoduje powstanie odnowionej infrastruktury przestrzeni publicznej, dzięki czemu wyprowadzi obszar zdegradowany ze stanu kryzysowego.

Tabela 41. Podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne

1.	Tytuł projektu	Czas na zmiany w Gminie Dołhobyczów
	Zakres projektu	Opracowanie programu aktywnej integracji, szkolenia, staże, doradztwo.
	Lokalizacja projektu	Projekt realizowany będzie na obszarze rewitalizacji
	Zakładany okres realizacji projektu	2018-2020
	Podmiot realizujący	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dołhobyczowie Gmina Dołhobyczów
	Grupa docelowa	Mieszkańcy z obszaru rewitalizacji
	Szacunkowe koszty	251 767,68 PLN
	Prognozowane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> ■ Liczba osób korzystających ze szkoleń ■ Liczba osób, które odbędą staż ■ Liczba osób objętych doradztwem
	Potencjalne źródło dofinansowania	Budżet Gminy, środki z UE i inne środki zewnętrzne.
2.	Tytuł projektu	Aktywizacja społeczna osób starszych

	Zakres projektu	Działania: aktywizacja społeczna osób starszych poprzez organizację zajęć edukacyjnych oraz kulturalnych, pomoc zdrowotna dla osób starszych poprzez spotkania z dietetykiem, zajęcia w zakresie rehabilitacji ogólnozdrowotnej, wyjazdy kulturalne i turystyczne.
	Lokalizacja projektu	Projekt realizowany będzie na obszarze rewitalizacji.
	Zakładany okres realizacji projektu	2018-2022
	Podmiot realizujący	Gmina Dołhobyczów
	Grupa docelowa	Mieszkańcy z obszaru rewitalizacji
	Szacunkowe koszty	150 000,00 PLN
	Prognozowane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> ■ Liczba osób, które uczestniczyły w zajęciach edukacyjnych oraz kulturalnych ■ Liczba osób starszych, którym udzielona została pomoc zdrowotna poprzez spotkania z dietetykiem, zajęcia w zakresie rehabilitacji ogólnozdrowotnej, wyjazdy kulturalne i turystyczne
	Potencjalne źródło dofinansowania	Budżet Gminy środki z UE i inne środki zewnętrzne.
3.	Tytuł projektu	Aktywizacja poprzez praktyczną naukę zawodu
	Zakres projektu	Zajęcia/kursy zawodowe dla młodych mieszkańców z terenów wskazanych obszarów zdegradowanych, umożliwiające podejmowanie pracy, wykonywanie działalności gospodarczej w wybranym zawodzie. Zajęcia wspierające samozatrudnienie.
	Lokalizacja projektu	Projekt realizowany będzie na obszarze rewitalizacji
	Zakładany okres realizacji projektu	2018-2022
	Podmiot realizujący	Gmina Dołhobyczów
	Grupa docelowa	Mieszkańcy z obszaru rewitalizacji
	Szacunkowe koszty	150 000,00 PLN
	Prognozowane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> ■ Liczba osób uczestniczących w zajęciach
	Potencjalne źródło dofinansowania	Budżet Gminy środki z UE i inne środki zewnętrzne.
4.	Tytuł projektu	Wsparcie osób bezrobotnych i aktywizacja zawodowa
	Zakres projektu	Organizacja szkoleń zawodowych, organizacja staży dla osób wykluczonych, długotrwale bezrobotnych, zgodnie z zapotrzebowaniem rynku pracy w celu ich aktywizacji i powrotu na rynek pracy.
	Lokalizacja projektu	Projekt realizowany będzie na obszarze rewitalizacji.
	Zakładany okres realizacji projektu	2020-2023
	Podmiot realizujący	Gmina Dołhobyczów Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dołhobyczowie

	Grupa docelowa	Mieszkańcy z obszaru rewitalizacji
	Szacunkowe koszty	25 000,00 PLN
	Prognozowane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> ■ Liczba osób korzystających ze szkoleń ■ Liczba osób, które odbędą staż ■ Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po realizacji zadania ■ Liczba osób zagrożonych ubóstwem, które uzyskały kwalifikacje po realizacji zadania
	Potencjalne źródło dofinansowania	Budżet Gminy, środki z UE i inne środki zewnętrzne.
5.	Tytuł projektu	Rewitalizacja zdegradowanego terenu w centrum Dołhobyczowa
	Zakres projektu	<p>Projekt realizowany będzie w centrum miejscowości Dołhobyczów, na terenie sołectwa Dołhobyczów-Kolonia, które znajduje się na obszarze rewitalizowanym. W skład miejscowości Dołhobyczów wchodzi sołectwo Dołhobyczów-Kolonia oraz sołectwo Dołhobyczów.</p> <p>Projekt obejmował będzie przebudowę budynku byłej szkoły rolniczej, remont biblioteki publicznej i drogi dojazdowej.</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Zadanie I <ul style="list-style-type: none"> A. Wykonanie remontu zewnętrznego budynku Biblioteki Gminnej w Dołhobyczowie (dawna rządcówka) na działce nr ewid. 307/2. <p>Planowany zakres prac remontowych:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Inwentaryzacja budynku. 2. Remont (wymiana) obróbek blacharskich, rynien i rur spustowych, 3. Wykonanie instalacji odgromowej, 4. Remont elewacji (w tym cokołu), 5. Remont – przebudowa opaski odwadniającej, 6. Remont – przebudowa utwardzenia terenu (schody i dojście do budynku) <p>B. Przebudowa drogi gminnej Nr 111392L ul. Parkowa w Dołhobyczowie ok 400mb na działkach nr ewid. 293, 295/2, 298, 291/3. W związku z tym, że zakres przebudowy drogi gminnej i ciągu pieszego w części przebiega w sąsiedztwie zespołu pałacowo-parkowego w Dołhobyczowie i w terenie ochrony konserwatorskiej, planowane roboty nawierzchniowe wykonane będą z kostki granitowej.</p> <p>Do wykonania:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Projekt drogi (ciągu pieszo-jezdnego) w obszarze zabytkowym uwzględniający wszystkie zalecenia konserwatora zabytków w tym zachowanie istniejących łuków jak i całkowite opracowanie wizualizacji przez architekta.

	<ul style="list-style-type: none">a. Projekt oświetlenia drogi latarniami o budowie historycznej (kształt i wygląd latarni uzgodnione będą z konserwatorem zabytków), w których zastosowane będzie oświetlenie ledowe.b. Wyznaczenie miejsc na postawienie ławek wraz z koszami na śmieci (też kształt i wygląd uzgodniony z konserwatorem). <p>■ Zadanie II</p> <ol style="list-style-type: none">1. Zmiana sposobu użytkowania budynku oświatowego - dawna ZSR na budynek centrum kulturalno-konferencyjnego, oraz przebudowa budynku garażowego dawnej szkoły na garaże i zaplecze administracyjno-socjalne, wraz z zagospodarowaniem terenu (przebudowa utwardzenia i ogrodzenia) na działce nr ewid. 299. Planowany zakres prac:<ol style="list-style-type: none">1) Inwentaryzacja budynku.2) Odsłonięcie, oczyszczenie i izolacja przeciwwilgociowa ścian fundamentowych.3) Przebudowa układu wewnętrznego pomieszczeń w oparciu o istniejący układ konstrukcyjny ścian z dopasowaniem funkcji poszczególnych pomieszczeń do przewidywanej realizacji zadań.4) Wymiana stolarki zewnętrznej okiennej drewnianej na PCV.5) Wymiana stolarki drzwiowej zewnętrznej na aluminiową.6) Ocieplenie elewacji obiektu z wyprawą elewacyjną.7) Ocieplenie stropów i dachów.8) Przebudowa stropodachu na dach drewniany kryty blachą, wraz z wymianą obróbek blacharskich (kalenicą prostopadle do krawędzi jezdni drogi gminnej).9) Wykonanie (wymiana) opasek odwadniających.10) Przebudowa i udrożnienie systemu wentylacji.11) Wykonanie projektu nowej instalacji c.o.12) Wykonanie projektu kotłowni w oparciu o gruntowe pompy ciepła (wraz z odwiertami dolnego źródła ciepła) łącznie z zaprojektowaniem nowej instalacji c.o. oraz wykonaniem projektu budowy zasilenia w ciepło (poprzez miejscowe wymiennikownie), budowa węzłów cieplnych w bibliotece i projektowanym budynku celem ich ogrzania.13) Zaprojektowanie oświetlenia elektrycznego w oparciu o lampy ledowe wraz z instalacją ewakuacji i powiadamiania p.poż.
--	--

		<p>14) Zaprojektowanie instalacji odgromowej budynku</p> <p>15) Zaprojektowanie elektrycznego wyłącznika p.poż.</p> <p>16) Remont wewnętrzny z przystosowaniem pomieszczeń zgodnie z przeznaczeniem obiektów.</p> <p>17) Zaprojektowanie terenu utwardzonego przeznaczonego do imprez masowych wraz z oświetleniem.</p> <p>18) Przebudowa utwardzenia (parkingi) i ogrodzenia terenu.</p> <p>2. Zmiana sposobu użytkowania budynku dawnego garażu z zapleczem socjalnym na budynek OSP.</p> <p>1) Projekt osuszenia i wykonanie izolacji p. wilgotnościowej fundamentów.</p> <p>2) Projekt funkcjonalności pomieszczeń szatni, sanitariatów wraz z pomieszczeniem komendanta.</p> <p>3) Projekt ocieplenia ścian i stropów.</p> <p>4) Wstawienie stolarki drzwiowej aluminiowej, PCV okiennej i bram samochodowych.</p> <p>5) Projekt elewacji z uwzględnieniem garaży i wykonaniem wjazdu (wraz z opaską odwadniającą) od strony drogi dla wozu bojowego.</p> <p>6) Projekt wewnętrznej instalacji elektrycznej w oparciu o rozwiązania ledowe oraz uruchamiający syrenę strażacką.</p> <p>7) Projekt instalacji odgromowej.</p> <p>8) Projekt wewnętrznej instalacji co. i wod.-kan.</p> <p>3. Utworzenie placu zabaw i siłowni plenerowej.</p>
	Lokalizacja projektu	Projekt realizowany będzie na obszarze rewitalizacji
	Zakładany okres realizacji projektu	2018-2020
	Podmiot realizujący	Gmina Dołhobyczów
	Grupa docelowa	Mieszkańcy z obszaru rewitalizacji
	Szacunkowe koszty	Ok. 3 000 000,00 PLN
	Prognozowane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> ■ Liczba użytkowników korzystających z przebudowanego budynku byłej szkoły rolniczej, wyremontowanej biblioteki publicznej
	Potencjalne źródło dofinansowania	Budżet Gminy, środki z UE i inne środki zewnętrzne.
6.	Tytuł projektu	Rewitalizacja sołectwa Przewodów. Utworzenie mieszkań socjalnych
	Zakres projektu	Utworzenie nowych mieszkań socjalnych dla osób potrzebujących pomocy.
	Lokalizacja projektu	Projekt realizowany będzie na obszarze rewitalizacji.
	Zakładany okres	2018-2020

	realizacji projektu	
	Podmiot realizujący	Gmina Dołhobyczów
	Grupa docelowa	Mieszkańcy z obszaru rewitalizacji – sołectwo Przewodów
	Szacunkowe koszty	350 000,00 PLN
	Prognozowane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> ■ Liczba osób, które korzystają z mieszkań socjalnych
	Potencjalne źródło dofinansowania	Budżet Gminy środki z UE i inne środki zewnętrzne.
7.	Tytuł projektu	Rewitalizacja sołectwa Hulcze. Utworzenie boiska sportowego
	Zakres projektu	Budowa boiska sportowego.
	Lokalizacja projektu	Projekt realizowany będzie na obszarze rewitalizacji.
	Zakładany okres realizacji projektu	2017-2018
	Podmiot realizujący	Gmina Dołhobyczów
	Grupa docelowa	Mieszkańcy z obszaru rewitalizacji – sołectwo Hulcze
	Szacunkowe koszty	500 000,00 PLN
	Prognozowane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> ■ Liczba osób korzystających z wybudowanych obiektów sportowych w Hulczu
	Potencjalne źródło dofinansowania	Budżet Gminy środki z UE i inne środki zewnętrzne.
8.	Tytuł projektu	Rewitalizacja sołectwa Dołhobyczów-Kolonia. Utworzenie boiska sportowego
	Zakres projektu	Budowa boiska sportowego.
	Lokalizacja projektu	Projekt realizowany będzie na obszarze rewitalizacji.
	Zakładany okres realizacji projektu	2017-2018
	Podmiot realizujący	Gmina Dołhobyczów
	Grupa docelowa	Mieszkańcy z obszaru rewitalizacji – sołectwo Dołhobyczów-Kolonia
	Szacunkowe koszty	400 000,00 PLN
	Prognozowane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> ■ Liczba osób korzystających z wybudowanych obiektów sportowych w Dołhobyczowie-Kolonii
	Potencjalne źródło dofinansowania	Budżet Gminy, środki z UE i inne środki zewnętrzne.
9.	Tytuł projektu	Nasze Szkoły - Nasza Przyszłość - wsparcie uczniów i nauczycieli ze szkół w Gminie Dołhobyczów
	Zakres realizowanych zadań	<p>Typ projektu I - a) projekty w zakresie: organizacji zajęć przyczyniających się do rozwoju kompetencji kluczowych na rynku pracy (ICT, mat.-przyr., j. obce), z uwzględnieniem rozwoju właściwych postaw (kreatywność, innowacyjność oraz praca zespołowa).</p> <p>Typ projektu I - b) projekty w zakresie: podnoszenia kompetencji</p>

		<p>bądź kwalifikacji nauczycieli wszystkich przedmiotów w zakresie korzystania z nowoczesnych metod, technologii i sprzętu.</p> <p>Typ projektu I - c) projekty w zakresie: organizowania i udzielania doradztwa edukacyjno-zawodowego oraz pomocy psychologiczno-pedagogicznej.</p> <p>Typ projektu I - d) proj. w zakresie: tworzenia warunków uczenia się, adekwatnych do potrzeb rynku pracy i zmian zachodzących w gospodarce: wyposażenie pracowni dla przedmiotów mat.-przyr. oraz pracowni ICT (wyłącznie, jako działania komplementarne z Typ. proj. I-lit.a,b,c).</p>
	Lokalizacja projektu	Projekt realizowany będzie na obszarze rewitalizacji.
	Zakładany okres realizacji projektu	2017-2018
	Podmiot realizujący	Gmina Dołhobyczów
	Grupa docelowa	Uczniowie i nauczyciele z obszaru rewitalizacji
	Szacunkowe koszty	1 103 066,21 PLN
	Prognozowane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> ■ Liczba uczniów, którzy nabyli kompetencje kluczowe ■ Liczba szkół i placówek systemu oświaty wykorzystujących sprzęt TIK do prowadzenia zajęć edukacyjnych ■ Liczba nauczycieli, którzy uzyskali kwalifikacje lub nabyli kompetencje
	Potencjalne źródło dofinansowania	Budżet Gminy, środki z UE i inne środki zewnętrzne.
10.	Tytuł projektu	Usługi społeczne i zdrowotne w Gminie Dołhobyczów
	Zakres projektu	Zakup sprzętu medycznego, rehabilitacyjnego i usług społecznych dla mieszkańców Gminy Dołhobyczów.
	Lokalizacja projektu	Projekt realizowany będzie na obszarze rewitalizacji.
	Zakładany okres realizacji projektu	2018-2020
	Podmiot realizujący	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dołhobyczowie
	Grupa docelowa	Mieszkańcy z obszaru rewitalizacji – sołectwo Dołhobyczów-Kolonia
	Szacunkowe koszty	Ok. 300 000,00 PLN
	Prognozowane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> ■ Liczba osób korzystających z usług społecznych i zdrowotnych
	Potencjalne źródło dofinansowania	Budżet Gminy, środki z UE i inne środki zewnętrzne.
11.	Tytuł projektu	Organizacja cyklicznych szkoleń i spotkań informacyjnych zachęcających do zakładania i rozwoju własnej firmy
	Zakres projektu	Szkolenia z zakresu przedsiębiorczości, prowadzenia i zakładania działalności gospodarczej.
	Lokalizacja projektu	Projekt realizowany będzie na obszarze rewitalizacji.
	Zakładany okres realizacji projektu	2020-2023

	Podmiot realizujący	Gmina Dołhobyczów
	Grupa docelowa	Mieszkańcy z obszaru rewitalizacji
	Szacunkowe koszty	20 000,00 PLN
	Prognozowane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> ■ Liczba uczestników szkoleń i spotkań informacyjnych
	Potencjalne źródło dofinansowania	Budżet Gminy, środki z UE i inne środki zewnętrzne.
12.	Tytuł projektu	Działania informacyjne propagujące wśród rolników nowoczesne i efektywne formy gospodarowania
	Zakres projektu	Spotkania informacyjne i szkolenia propagujące wśród rolników nowoczesne i efektywne formy gospodarowania.
	Lokalizacja projektu	Projekt realizowany będzie na obszarze rewitalizacji.
	Zakładany okres realizacji projektu	2020-2023
	Podmiot realizujący	Gmina Dołhobyczów
	Grupa docelowa	Mieszkańcy z obszaru rewitalizacji
	Szacunkowe koszty	20 000,00 PLN
	Prognozowane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> ■ Liczba adresatów działań informacyjnych propagujących wśród rolników nowoczesne i efektywne formy gospodarowania
	Potencjalne źródło dofinansowania	Budżet Gminy, środki z UE i inne środki zewnętrzne.

Źródło: Doradztwo i Reklama Sp. z o.o. na podstawie danych z Urzędu Gminy Dołhobyczów

Przed rozpoczęciem prac związanych z termomodernizacją obiektów użyteczności publicznej wskazuje się obowiązek przeprowadzenia audytu ornitologicznego, tj. wykonania przez doświadczonego ornitologa inwentaryzacji przyrodniczej, w zakresie występowania gatunków chronionych ptaków oraz nietoperzy na budynku przeznaczonym do termomodernizacji, oraz obowiązek podjęcia odpowiednich działań minimalizujących (np. wykonanie prac poza sezonem lęgowym, wywieszenie budek lęgowych) zgodnie z zaleceniami specjalisty wykonującego inwentaryzację.

9.2. Charakterystyka pozostałych przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Tabela w poprzednim rozdziale przedstawia planowane działania rewitalizacyjne odpowiadające w sposób całkowity i jednoznaczny procesowi rewitalizacji. Tabela

poniżej prezentuje natomiast inne dopuszczalne przedsięwzięcia, które również wpłyną w sposób pozytywny na obszar objęty rewitalizacją.

Tabela 42. Pozostałe przedsięwzięcia rewitalizacyjne

1.	Tytuł projektu	Głęboka termomodernizacja obiektów Zespołu Szkół w Hulczu
	Zakres projektu	<p>Przedmiotowy projekt zostanie zrealizowany w budynku użyteczności publicznej, tj. w Zespole Szkół w Hulczu, usytuowanym na działce ewid. nr 201 obręb Hulcze, na terenie Gminy Dołhobyczów.</p> <p>Obiekt przeznaczony do termomodernizacji to zespół 3 budynków połączony łącznikami.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Budynek nr 1 jednokondygnacyjny wybudowany w technologii tradycyjnej, murowany bez podpiwniczenia - składa się z dwóch części - najstarsza z okresu przedwojennego i nowsza wzniesiona w latach powojennych. W całości tworzą jedną monolityczną całość budynku. Pokrycie stanowi dach o konstrukcji drewnianej kryty blachą ocynkowaną. W części najstarszej nad parterem znajduje się strych nieogrzewany i niewykorzystywany. W części nowszej znajduje się poddasze wykorzystywane przed laty na cele mieszkaniowe. Aktualnie - nie jest wykorzystywane i stanowi strych nieogrzewany. • Budynek nr 2 z lat 96/00, to podpiwniczony budynek dydaktyczny o dwóch kondygnacjach nadziemnych, wzniesiony w technologii tradycyjnej udoskonalonej. Ściany zewnętrzne podpiwniczenia i kondygnacji nadziemnych trójwarstwowe. Dach o konstrukcji drewnianej, wielospadowy, kryty blachą trapezową. • Budynek nr 5 - to typowy budynek sali sportowej, jednokondygnacyjny, niepodpiwniczony o ścianach zewnętrznych trójwarstwowych przykryty dachem o konstrukcji żelbetonowej. Pokrycie stanowi blacha trapezowa. <p>Budynki są połączone parterowymi, niepodpiwniczonymi łącznikami komunikacyjnymi nr 3 i 4 wybudowanymi w takiej samej technologii co budynki nr 2 i 5. Konstrukcja/technologia budynku - tradycyjna. Kubatura budynku - 10168,71 m³. Powierzchnia zabudowy budynku - 1365,54 m².</p>
	Lokalizacja projektu	Projekt realizowany będzie na obszarze rewitalizacji - sołectwo Hulcze
	Zakładany okres realizacji projektu	2018-2019

	Podmiot realizujący	Gmina Dołhobyczów
	Grupa docelowa	Uczniowie i nauczyciele z obszaru rewitalizacji
	Szacunkowe koszty	3 085 912,74 PLN
	Prognozowane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> ■ Dodatkowa zdolność wytwarzania energii odnawialnej ■ Ilość zaoszczędzonej energii cieplnej ■ Liczba nowoutworzonych miejsc pracy ■ Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych
	Potencjalne źródło dofinansowania	Budżet Gminy, środki z UE i inne środki zewnętrzne.
2.	Tytuł projektu	Rewitalizacja sołectwa Przewodów. Remont i przebudowa dróg na terenie sołectwa Przewodów wraz z remontem i budową chodników
	Zakres projektu	Przebudowa dróg gminnych w postaci utwardzenia nawierzchni, położenia masy bitumicznej, remont i budowa chodników, w sołectwie Przewodów.
	Lokalizacja projektu	Projekt realizowany będzie na obszarze rewitalizacji.
	Zakładany okres realizacji projektu	2017-2022
	Podmiot realizujący	Gmina Dołhobyczów Powiat Hrubieszowski
	Grupa docelowa	Mieszkańcy z obszaru rewitalizacji – sołectwo Przewodów
	Szacunkowe koszty	700 000,00 PLN
	Prognozowane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> ■ Skrócenie czasu przejazdu po przebudowanych odcinkach dróg na terenie sołectwa Przewodów
	Potencjalne źródło dofinansowania	Budżet Gminy, środki z UE i inne środki zewnętrzne.
3.	Tytuł projektu	Rewitalizacja sołectwa Hulcze. Remont i przebudowa dróg na terenie sołectwa Hulcze wraz z remontem i budową chodników
	Zakres projektu	Przebudowa dróg gminnych w postaci utwardzenia nawierzchni, położenia masy bitumicznej, remont i budowa chodników w sołectwie Hulcze.
	Lokalizacja projektu	Projekt realizowany będzie na obszarze rewitalizacji
	Zakładany okres realizacji projektu	2018-2022
	Podmiot realizujący	Gmina Dołhobyczów Powiat Hrubieszowski
	Grupa docelowa	Mieszkańcy z obszaru rewitalizacji – sołectwo Hulcze
	Szacunkowe koszty	500 000,00 PLN
	Prognozowane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> ■ Skrócenie czasu przejazdu po przebudowanych odcinkach dróg na terenie sołectwa Hulcze ■ Poprawa stanu dróg gminnych wymagających remontu
	Potencjalne źródło	Budżet Gminy, środki z UE i inne środki zewnętrzne.

	dofinansowania	
4.	Tytuł projektu	Rewitalizacja sołectwa Dołhobyczów-Kolonia. Remont i przebudowa dróg na terenie sołectwa Dołhobyczów-Kolonia wraz z remontem i budową chodników
	Zakres projektu	Przebudowa dróg gminnych w postaci utwardzenia nawierzchni, położenia masy bitumicznej, remont i budowa chodników w sołectwie Dołhobyczów-Kolonia.
	Lokalizacja projektu	Projekt realizowany będzie na obszarze rewitalizacji.
	Zakładany okres realizacji projektu	2018-2022
	Podmiot realizujący	Gmina Dołhobyczów
	Grupa docelowa	Mieszkańcy z obszaru rewitalizacji – sołectwo Dołhobyczów-Kolonia
	Szacunkowe koszty	500 000,00 PLN
	Prognozowane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> ■ Skrócenie czasu przejazdu po przebudowanych odcinkach dróg na terenie sołectwa Dołhobyczów-Kolonia ■ Poprawa stanu dróg gminnych wymagających remontu
	Potencjalne źródło dofinansowania	Budżet Gminy, środki z UE i inne środki zewnętrzne.
5.	Tytuł projektu	Rewitalizacja sołectwa Dołhobyczów-Kolonia. Remont Ośrodka Zdrowia w Dołhobyczowie
	Zakres projektu	Remont kompleksowy wewnętrzny i zewnętrzny.
	Lokalizacja projektu	Projekt realizowany będzie na obszarze rewitalizacji.
	Zakładany okres realizacji projektu	2017-2018
	Podmiot realizujący	Gmina Dołhobyczów
	Grupa docelowa	Mieszkańcy z obszaru rewitalizacji – sołectwo Dołhobyczów-Kolonia
	Szacunkowe koszty	Ok. 3 000 000,00 PLN
	Prognozowane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> ■ Liczba osób korzystających z wyremontowanego Ośrodka Zdrowia w Dołhobyczowie-Kolonii
	Potencjalne źródło dofinansowania	Budżet Gminy środki z UE i inne środki zewnętrzne.
6.	Tytuł projektu	Rewitalizacja sołectwa Hulcze. Remont Ośrodka Zdrowia w Hulczu
	Zakres projektu	Remont kompleksowy wewnętrzny i zewnętrzny.
	Lokalizacja projektu	Projekt realizowany będzie na obszarze rewitalizacji.
	Zakładany okres realizacji projektu	2018-2020
	Podmiot realizujący	Gmina Dołhobyczów Powiat Hrubieszowski
	Grupa docelowa	Mieszkańcy z obszaru rewitalizacji – sołectwo Hulcze
	Szacunkowe koszty	Ok. 2 000 000,00 PLN

	Prognozowane rezultaty	■ Liczba osób korzystających z wyremontowanego Ośrodka Zdrowia w Hulczu
	Potencjalne źródło dofinansowania	Budżet gminy środki z UE i inne środki zewnętrzne.
7.	Tytuł projektu	Rewitalizacja Sołectwa Dołhobyczów-Kolonia. Poprzez skanalizowanie sołectwa
	Zakres projektu	Budowa kanalizacji na terenie sołectwa Dołhobyczów-Kolonia.
	Lokalizacja projektu	Projekt realizowany będzie na obszarze rewitalizacji.
	Zakładany okres realizacji projektu	2018-2022
	Podmiot realizujący	Gmina Dołhobyczów
	Grupa docelowa	Mieszkańcy z obszaru rewitalizacji – sołectwo Dołhobyczów-Kolonia
	Szacunkowe koszty	700 000,00 PLN
	Prognozowane rezultaty	■ Liczba osób podłączonych do sieci kanalizacyjnej
	Potencjalne źródło dofinansowania	Budżet Gminy środki z UE i inne środki zewnętrzne.
8	Tytuł projektu	Promocja kultury Gminy Dołhobyczów
	Zakres projektu	Organizacja wydarzeń kulturalnych promujących kulturę Gminy Dołhobyczów. Promocja oferty turystycznej Gminy.
	Lokalizacja projektu	Projekt realizowany będzie na obszarze rewitalizacji
	Zakładany okres realizacji projektu	2018-2020
	Podmiot realizujący	Gmina Dołhobyczów
	Grupa docelowa	Mieszkańcy z obszaru rewitalizacji
	Szacunkowe koszty	200 000,00 PLN
	Prognozowane rezultaty	■ Liczba osób uczestniczących w wydarzeniach kulturalnych promujących kulturę Gminy Dołhobyczów
	Potencjalne źródło dofinansowania	Budżet Gminy środki z UE i inne środki zewnętrzne.

Źródło: Doradztwo i Reklama Sp. z o.o. na podstawie danych z Urzędu Gminy Dołhobyczów

Przed rozpoczęciem prac związanych z termomodernizacją obiektów użyteczności publicznej wskazuje się obowiązek przeprowadzenia audytu ornitologicznego, tj. wykonania przez doświadczonego ornitologa inwentaryzacji przyrodniczej, w zakresie występowania gatunków chronionych ptaków oraz nietoperzy na budynku przeznaczonym do termomodernizacji, oraz obowiązek podjęcia odpowiednich działań minimalizujących (np. wykonanie prac poza sezonem lęgowym,

wywieszenie budek lęgowych) zgodnie z zaleceniami specjalisty wykonującego inwentaryzację.

W celu wyeliminowania kolizyjności infrastruktury kanalizacyjnej planowanej poza pasami drogowymi ze szlakami migracyjnymi lub miejscami rozrodu lub regularnego bytowania fauny, w szczególności w sezonie rozrodczym, wprowadza się obowiązek wykonywania prac inwestycyjnych w technologiach mało inwazyjnych (np. przewiertki sterowane) oraz obowiązek wykonywania prac po wcześniejszym dokonaniu przez doświadczonego przyrodnika rozpoznania na odcinkach siedlisk typowo przyrodniczych oraz obowiązek podjęcia odpowiednich działań minimalizujących (np. wykonanie prac poza sezonem lęgowym, sezonem migracji) zgodnie z zaleceniami przyrodnika wykonującego rozpoznanie terenowe.

10. Komplementarność działań oraz przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Dołhobyczów na lata 2016-2023 zapewnia komplementarność w pięciu aspektach: przestrzennym, problemowym, proceduralno-instytucjonalnym, międzyokresowym i źródeł finansowania. Spełnienie tego wymogu jest konieczne do wspierania projektów rewitalizacyjnych, zapewnienie komplementarności w wymienionych wymiarach jest kluczowe dla osiągnięcia wsparcia w ramach programu rewitalizacji, jest także niezbędne dla osiągnięcia celów założonych w projekcie.

10.1. Komplementarność przestrzenna

Projekty wyznaczone do realizacji w procesie rewitalizacji swoim zasięgiem obejmują obszar, który w wyniku przeprowadzonej diagnozy określono obszarem rewitalizacji. Obszar rewitalizacji będący częścią obszaru zdegradowanego cechuje się nagromadzeniem negatywnych zjawisk i właśnie w tym obszarze zlokalizowane zostały działania rewitalizacyjne. Poszczególne projekty Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Dołhobyczów na lata 2016-2023 wzajemnie się dopełniają i zapewniają kompleksowe działania na rzecz wyprowadzenia obszaru rewitalizacji ze stanu kryzysowego. Działania oddziałują nie tylko na obszar rewitalizacji, ale na cały obszar zdegradowany, a także zapewniają pozytywny wpływ na całą społeczność regionu. Podczas tworzenia i realizacji programu rewitalizacji wzięto pod uwagę wzajemne powiązania pomiędzy projektami/przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi zarówno realizowanymi na obszarze rewitalizacji, jak i znajdujących się poza nim, ale oddziałujących na obszar zdegradowany. Działania zaplanowane do realizacji przyczynią się do skutecznej poprawy całego obszaru rewitalizacji, poszczególne projekty/przedsięwzięcia rewitalizacyjne wzajemnie się dopełniają oraz zachodzi między nimi efekt synergii.

10.2. Komplementarność problemowa

Wyznaczone do realizacji projekty dopełniają się tematycznie tak, aby w pełni i w sposób kompleksowy oddziaływać na obszar rewitalizacji we wszystkich aspektach: społecznym, ekonomicznym, przestrzennym, środowiskowym, kulturowym, technicznym. Wszystkie działania podjęte w ramach rewitalizacji będą się uzupełniać i dzięki temu w sposób całościowy wpłyną na poprawę sytuacji w obszarze rewitalizacji. Projekty zakładające remonty i modernizację budynków obejmują także nadanie im funkcji społecznych. Zagospodarowanie terenów publicznych wpłynie na poprawę nie tylko stanu technicznego obiektów i miejsc, ale także na stan środowiska. W tym aspekcie komplementarności ważne jest precyzyjne określenie pożądanych efektów rewitalizacji. Każdy projekt posiada zatem wskazane rezultaty wynikające z jego realizacji. Działania rewitalizacyjne powiązane będą ze strategicznymi decyzjami Gminy na innych polach, co będzie skutkowało lepszą koordynacją tematyczną i organizacyjną działań administracji.

10.3. Komplementarność proceduralno-instytucjonalna

W realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Dołhobyczów na lata 2016-2023 udział biorą podmioty wykonawcze oraz zarządzające. Podmioty wykonawcze są odpowiedzialne za realizację poszczególnych zadań natomiast jednostki zarządzające koordynują wdrażanie oraz prowadzą monitoring i ocenę programu rewitalizacji. Monitoring realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Dołhobyczów na lata 2016-2023 w zakresie realizacji poszczególnych projektów prowadzony będzie przez odpowiednie wydziały Urzędu Gminy Dołhobyczów oraz powołany zostanie w tym celu Koordynator ds. Rewitalizacji i Zespół ds. Rewitalizacji. Do Koordynatora ds. Rewitalizacji oraz Zespołu ds. Rewitalizacji należał będzie również monitoring całości procesu rewitalizacyjnego. Działania rewitalizacyjne prowadzone będą we współpracy z jednostkami podległymi Gminie między innymi Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Dołhobyczowie. Określenie odpowiednich

instrumentów zarządzania, wdrażania i monitoringu (opisane w kolejnych rozdziałach) jest konieczne do pełnego wykorzystania narzędzi finansowych i instytucjonalnych.

10.4. Komplementarność międzyokresowa

Gmina Dołhobyczów w poprzedniej perspektywie finansowej pozyskiwała środki finansowe na działania mające na celu poprawę sytuacji Gminy w kilku płaszczyznach. Wśród zrealizowanych projektów znalazły się działania „miękkie” skierowane na aktywizację społeczeństwa oraz działania, których zadaniem była poprawa warunków życia mieszkańców Gminy Dołhobyczów poprzez remonty świetlic wiejskich, budowę sieci kanalizacyjnej i wodociągów. Gmina Dołhobyczów nie realizowała projektów, których działania można określić typowo rewitalizacyjnymi, jednakże zrealizowała projekty odpowiadające celom rewitalizacji m.in:

Tabela 43. Projekty odpowiadające celom rewitalizacji zrealizowane przez Gminę Dołhobyczów w perspektywie finansowej 2007-2013

Tytuł projektu	Program operacyjny	Data rozpoczęcia	Data zakończenia
Poprawa jakości życia mieszkańców poprzez modernizację przestrzeni publicznej.	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013	2009	2010
Modernizacja hydroforni i budowa sieci kanalizacji sanitarnej w Dołhobyczowie oraz budowa sieci wodociągowej w miejscowościach Sulimów i Horodyszczce.	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013	2009	2011
Zaspokojenie potrzeb mieszkańców w zakresie zachowania dziedzictwa kulturowego poprzez remont wiejskiej remizo-świetlicy w Chłopiatynie.	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013	2009	2011
Remont wiejskiej świetlicy w Oszczowie.	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013	2011	2012
Budowa odcinka kanalizacji sanitarnej przy ul Partyzantów w Dołhobyczowie, włączającego do istniejącej sieci przejście graniczne Dołhobyczów-Uhrynów.	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013	2011	2012
Zaspokojenie potrzeb społecznych mieszkańców Hulcza	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013	2011	2012

poprzez remont świetlicy wiejskiej i zagospodarowanie terenu.			
Modernizacja oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych.	Program Operacyjny Kapitał Ludzki na lata 2007-2013	2014	2015
Wieś naszą szansą.	Program Operacyjny Kapitał Ludzki na lata 2007-2013	2010	2010
Poprawa stanu środowiska i jakości życia mieszkańców przygranicznych gmin Dołhobyczów i Chorobrów poprzez usprawnienie systemów zbiórki, składowania i segregacji odpadów.	Program Współpracy Transgranicznej Polska-Białoruś-Ukraina 2007-2013	2013	2015
Inwestujemy w naszą przyszłość	Program Operacyjny Kapitał Ludzki na lata 2007-2013	2011	2012
Kompleksowa modernizacja obiektów Gminnego Zespołu Szkół w Dołhobyczowie	Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego na lata 2007-2013	2008	2009
Rozbudowa drogi wojewódzkiej Nr 844 Chełm – Hrubieszów – Witków – Dołhobyczów – granica państwa na odcinku Witków – granica państwa od km 80+250 do km 88+705,50	Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego na lata 2007-2013	2013	2014

Źródło: Doradztwo i Reklama Sp. z o.o. na podstawie informacji uzyskanych z Urzędu Gminy Dołhobyczów

Przedsięwzięcia o charakterze infrastrukturalnym zrealizowane w poprzedniej perspektywie finansowej uzupełnione zostaną projektami komplementarnymi (np. o charakterze społecznym) realizowanymi w ramach polityki spójności 2014-2020. Zachowana zostanie ciągłość programowa (polegająca na kontynuacji lub rozwijaniu wsparcia z polityki spójności 2007-2013). Ma to kluczowe znaczenie w procesie rewitalizacji.

10.5. Komplementarność źródeł finansowania

Projekty i przedsięwzięcia rewitalizacyjne, realizowane w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Dołhobyczów, wynikające z programu rewitalizacji opierać się będą na konieczności umiejętnego uzupełniania i łączenia wsparcia ze środków EFRR, EFS i FS z wykluczeniem podwójnego dofinansowania. Silna koordynacja i synergia projektów rewitalizacyjnych finansowanych szczególnie w ramach EFS i EFRR jest konieczna dla uzyskania korzystnych efektów dla obszarów zdegradowanych.

Komplementarność finansowa oznacza także zdolność łączenia prywatnych i publicznych źródeł finansowania, przy założeniu, że stymulowanie zdolności inwestycyjnych lokalnych podmiotów ma kluczowe znaczenie dla dynamiki pożądanых zmian.

11. Indykatywne ramy finansowe Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Dołhobyczów na lata 2016-2023

11.1. Ramy finansowe Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Dołhobyczów na lata 2016-2023

Tabela 44. Harmonogram realizacji projektów rewitalizacyjnych

Projekt rewitalizacyjny	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Wartość zadania [PLN]
Cel operacyjny 1. Aktywizacja i integracja lokalnej społeczności.									
Czas na zmiany w Gminie Dołhobyczów									251 767,68
Aktywizacja społeczna osób starszych									150 000,00
Aktywizacja poprzez praktyczną naukę zawodu									150 000,00
Wsparcie osób bezrobotnych i aktywizacja zawodowa									25 000,00
Cel operacyjny 2. Wzmocnienie funkcjonalności przestrzeni publicznej, rozwój infrastruktury społecznej i technicznej.									
Rewitalizacja zdegradowanego terenu w centrum Dołhobyczowa									3 000 000,00
Rewitalizacja sołectwa Przewodów. Utworzenie mieszkań socjalnych									350 000,00
Rewitalizacja sołectwa Hulcze. Utworzenie boiska sportowego									500 000,00
Rewitalizacja sołectwa Dołhobyczów Kolonia. Utworzenie boiska sportowego									400 000,00
Głęboka termomodernizacja obiektów Zespołu Szkół w Hulczu									3 085 912,74
Rewitalizacja sołectwa Przewodów. Remont i przebudowa dróg na terenie sołectwa Przewodów wraz z remontem i budową chodników									700 000,00
Rewitalizacja sołectwa Hulcze. Remont i przebudowa dróg na terenie sołectwa Hulcze wraz z remontem i budową chodników									500 000,00

Rewitalizacja sołectwa Dołhobyczów-Kolonia. Remont i przebudowa dróg na terenie sołectwa Dołhobyczów kolonia wraz z remontem i budową chodników									500 000,00
Rewitalizacja sołectwa Dołhobyczów Kolonia. Remont Ośrodka Zdrowia w Dołhobyczowie									3 000 000,00
Rewitalizacja sołectwa Hulcze. Remont Ośrodka Zdrowia w Hulczu									2 000 000,00
Rewitalizacja sołectwa Dołhobyczów-Kolonia poprzez skanalizowanie sołectwa									700 000,00
Cel operacyjny 3. Wykorzystanie posiadanych zasobów w celu zwiększenia rozwoju gospodarczego, poprawa lokalnego rynku pracy oraz wzrost przedsiębiorczości mieszkańców gminy.									
Nasze Szkoły - Nasza Przyszłość - wsparcie uczniów i nauczycieli ze szkół w Gminie Dołhobyczów									1 103 066,21
Usługi społeczne i zdrowotne w Gminie Dołhobyczów									300 000,00
Organizacja cyklicznych szkoleń i spotkań informacyjnych zachęcających do zakładania i rozwoju własnej firmy									20 000,00
Działania informacyjne propagujące wśród rolników nowoczesne i efektywne formy gospodarowania									20 000,00
Promocja kultury Gminy Dołhobyczów									200 000,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie informacji uzyskanych z Urzędu Gminy Dołhobyczów

11.2. Potencjalne źródła finansowanie przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Kluczowym warunkiem powodzenia procesu rewitalizacji poza zaangażowaniem społeczeństwa, które z tego procesu ma czerpać korzyści jest przeznaczenie odpowiednich środków finansowych pokrywających koszty rewitalizacji określonego obszaru. Pozyskanie wystarczających zasobów, które w sposób całkowity pokryją

planowane inwestycje oraz działania społeczne jest kluczem do powodzenia procesu rewitalizacji. Nie mniej ważne jest, aby działania podejmowane w trakcie procesu rewitalizacji były ze sobą powiązane, a ich celem było osiągnięcie wielopłaszczyznowej poprawy sytuacji na objętym programem obszarze.

Podstawowym źródłem finansowania inwestycji realizowanych przez Gminę jest budżet gminny, jednak ze względu na jego ograniczenia i konieczność sfinansowania innych zadań, konieczne jest wykorzystywanie możliwości zewnętrznego wsparcia poszczególnych przedsięwzięć założonych do realizacji w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji. Do głównych zewnętrznych źródeł finansowania należą fundusze UE oraz środki krajowe. Finansowe wsparcie Unii Europejskiej przysługuje państwom członkowskim Unii Europejskiej i podmiotom działającym na jej terenie oraz (w określonych przypadkach) krajom nienależącym do Unii Europejskiej (np. państwom starającym się o przyjęcie, korzystającym z tzw. funduszy przedakcesyjnych, itp.).

Perspektywa na lata 2014-2020 wdrażana jest w Polsce poprzez 6 krajowych programów operacyjnych zarządzanych przez Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju oraz 16 programów regionalnych zarządzanych przez Urzędy Marszałkowskie.

Programy operacyjne:

- Program Infrastruktura i Środowisko - priorytetami tego programu są: gospodarka niskoemisyjna, ochrona środowiska, rozwój infrastruktury technicznej kraju i bezpieczeństwo energetyczne;
- Program Inteligentny Rozwój – największy w Unii Europejskiej program finansujący badania, rozwój i innowacje. Dzięki niemu, wsparcie m.in. na wspólne prowadzenie przedsięwzięć badawczo-rozwojowych uzyskają naukowcy i przedsiębiorcy, a wyniki prac B+R znajdą praktyczne zastosowanie w gospodarce. „Od pomysłu do rynku” - to główne założenie tego programu. Oznacza ono wsparcie powstawania innowacji: od tworzenia koncepcji niespotykanych produktów, usług lub technologii, przez przygotowanie prototypów/linii pilotażowych, po ich komercjalizację;
- Program Wiedza Edukacja Rozwój - program mający na celu aktywizację zawodową osób młodych poniżej 30 roku życia pozostających bez zatrudnienia, wsparcie szkolnictwa wyższego, rozwój innowacji społecznych, mobilności

i współpracy ponadnarodowej, a także reformy polityk publicznych w obszarach zatrudnienia, włączenia społecznego, edukacji, zdrowia i dobrego rządzenia;

- Program Polska Cyfrowa - ma na celu zwiększenie dostępności do Internetu, stworzenie przyjaznej dla obywatela e-administracji, która umożliwi załatwianie wielu spraw za pośrednictwem komputera oraz upowszechnienie w społeczeństwie wiedzy i umiejętności korzystania z komputerów;
- Program Pomoc Techniczna - ma zapewnić sprawne działanie instytucji systemu wdrażania funduszy, jak również stworzenie skutecznego systemu informacji i promocji środków europejskich.

Z uwagi na fakt, iż Gmina Dołhobyczów jest gminą wiejską, może ubiegać się o środki zewnętrzne w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 (PROW 2014-2020). PROW został opracowywany na podstawie przepisów Unii Europejskiej, w szczególności rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1305/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) i uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 1698/2005 oraz aktów delegowanych i wykonawczych Komisji Europejskiej. Celem głównym PROW 2014-2020 jest poprawa konkurencyjności rolnictwa, zrównoważone zarządzanie zasobami naturalnymi i działania w dziedzinie klimatu oraz zrównoważony rozwój terytorialny obszarów wiejskich.

Działania realizowane w ramach Lokalnego Program Rewitalizacji Gminy Dołhobyczów na lata 2016-2023 finansowane będą przede wszystkim ze środków pochodzących z funduszy UE w szczególności z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 (Europejski Fundusz Społeczny oraz z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego). Dofinansowaniu ze środków UE towarzyszyć może dofinansowanie pochodzące z budżetu państwa lub budżetu samorządu powiatu czy województwa. W trakcie realizacji LPR zaangażowane zostaną dodatkowo środki wnoszone przez podmioty realizujące projekty.

Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 stanowi jeden z 16 regionalnych programów operacyjnych zapewniających realizację Umowy Partnerstwa zawartej między Unią Europejską a Rzeczpospolitą

Polską w zakresie polityki spójności. W Umowie Partnerstwa zawarta jest strategia, priorytety i warunki efektywnego korzystania z europejskich funduszy inwestycyjnych i strukturalnych w latach 2014-2020. Skuteczność wykorzystania środków UE ma za zadanie wypełnienie strategii UE skierowanej na rzecz zrównoważonego wzrostu sprzyjającego włączeniu społecznemu.

Głównym celem Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 jest podniesienie konkurencyjności regionu z wykorzystaniem lokalnych potencjałów, realizacja tego celu ma za zadanie osiągnięcie spójności społecznej i terytorialnej. Cel ten jest zawarty także w strategicznych dokumentach regionalnych takich jak Strategia Rozwoju Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 (z perspektywą do 2030 r.). Ponadto, dokumentem kierującym interwencją RPO WL 2014-2020 w zakresie badań i innowacji jest *Regionalna Strategia Innowacji Województwa Lubelskiego do 2020 roku*, wyznaczająca m.in. inteligentne specjalizacje regionalne priorytety polityki innowacyjnej. Wszystkie zawarte w Lokalnym Programie Rewitalizacji Gminy Dołhobyczów na lata 2016-2023 cele są komplementarne z powyższymi dokumentami i zapewnią realizację ich założeń w wymiarze lokalnym.

Zadania określone w Lokalnym Programie Rewitalizacji Gminy Dołhobyczów na lata 2016-2023 mogą być realizowane szczególnie w ramach Osi priorytetowej Infrastruktura społeczna, Działanie 13.4 Rewitalizacja obszarów wiejskich. Celem tego działania jest rozwój infrastruktury obszarów zdegradowanych przyczyniający się do rozwiązywania zdiagnozowanych problemów społecznych z tych obszarów. Osiągnięcie tego celu ma zostać zapewnione poprzez wsparcie przedsięwzięć rewitalizacyjnych obejmujących m.in. głęboką przebudowę i adaptację zdegradowanych obiektów i obszarów, skierowanych na poprawę jakości korzystania z przestrzeni publicznej, likwidację izolacji obszarów problemowych oraz poprawę jakości życia mieszkańców obszarów zdegradowanych. Realizacja zadań rewitalizacyjnych na obszarach zdegradowanych wzmocni wysiłki na rzecz ograniczenia koncentracji ubóstwa oraz wykluczenia społecznego na zdiagnozowanym obszarze. Wszystkie podjęte działania mają także na celu wzmocnienie potencjałów rozwojowych obszarów objętych rewitalizacją.

Środki krajowe umożliwiające wsparcie różnorodnych gminnych inwestycji, pochodzą z budżetu Państwa. Są rozdysponowywane przez Ministerstwa, Wojewodów, Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Ministerstwo Sportu i Turystyki Rzeczypospolitej Polskiej, itp.

Dofinansowanie można uzyskać w postaci dotacji z budżetu państwa. Ich przyznanie uregulowane jest ustawą o finansach publicznych. Dotację taką można otrzymać na finansowanie bądź też dofinansowanie zadań zarówno z zakresu administracji rządowej jak i innych zadań zleconych, bądź też bieżących zadań własnych poszczególnych jednostek samorządu terytorialnego. Dotację taką mogą także otrzymać fundacje i stowarzyszenia, jako jednostki nie zaliczane do sektora finansów publicznych. Istnieją także programy finansowane ze środków krajowych, w ramach których można ubiegać się o realizację różnych typów inwestycji.

Powyższe źródła finansowania (krajowe i zagraniczne) stanowią szansę zarówno dla władz gminnych, jak również mieszkańców i innych podmiotów prowadzących działalność na terenie gminy, na pozyskanie zewnętrznego wsparcia dla różnego rodzaju projektów, jakie są zaplanowane do realizacji w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji.

12. Mechanizmy włączenia mieszkańców, przedsiębiorców i innych podmiotów i grup aktywnych na terenie gminy w proces rewitalizacji (partycypacja społeczna)

Lokalny Program Rewitalizacji (LPR) jest dokumentem o charakterze strategicznym, którego skutki wdrożenia obejmują wszystkie podmioty zlokalizowane na obszarze rewitalizowanym. Powoduje to konieczność zaangażowania do prac w przygotowaniu i wdrażaniu szerokiego spektrum interesariuszy.

Pierwszym etapem spełniającym ten warunek było poinformowanie społeczeństwa o przystąpieniu Gminy do prac nad dokumentem. Następnie gromadzono dane niezbędne do przeprowadzenia diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej, środowiskowej i przestrzenno-funkcjonalnej. Diagnoza zakończyła się wyznaczeniem obszaru zdegradowanego. Przed przystąpieniem do kolejnego etapu prac przeprowadzono konsultacje społeczne, które odbyły się 11 maja 2017 roku w siedzibie Urzędu Gminy Dołhobyczów. Wzięły w nich udział 32 osoby. Na stronie internetowej Urzędu Gminy Dołhobyczów pod adresem www.dolhobyczow.pl umieszczona została ankieta konsultacyjna, w której respondenci oceniali jakość życia w wyznaczonym obszarze i proponowali zadania jakie powinny ich zdaniem zostać zrealizowane w procesie rewitalizacji. Dostęp do ankiety był nieograniczony, swoje zdanie mogli dzięki niemu wyrazić nie tylko mieszkańcy obszaru zdegradowanego, ale wszystkie zainteresowane osoby jak również przedsiębiorcy i członkowie organizacji pozarządowych.

Kolejnym działaniem po wyznaczeniu obszaru zdegradowanego było wyznaczenie obszaru rewitalizacji i również po tym etapie prac nad przygotowaniem dokumentu, przeprowadzono konsultacje społeczne w dniu 06 czerwca 2017 r. Wzięło w nich udział 35 osób łącznie w dwóch spotkaniach konsultacyjnych udział wzięło 67 osób, co potwierdzają sporządzone listy obecności.

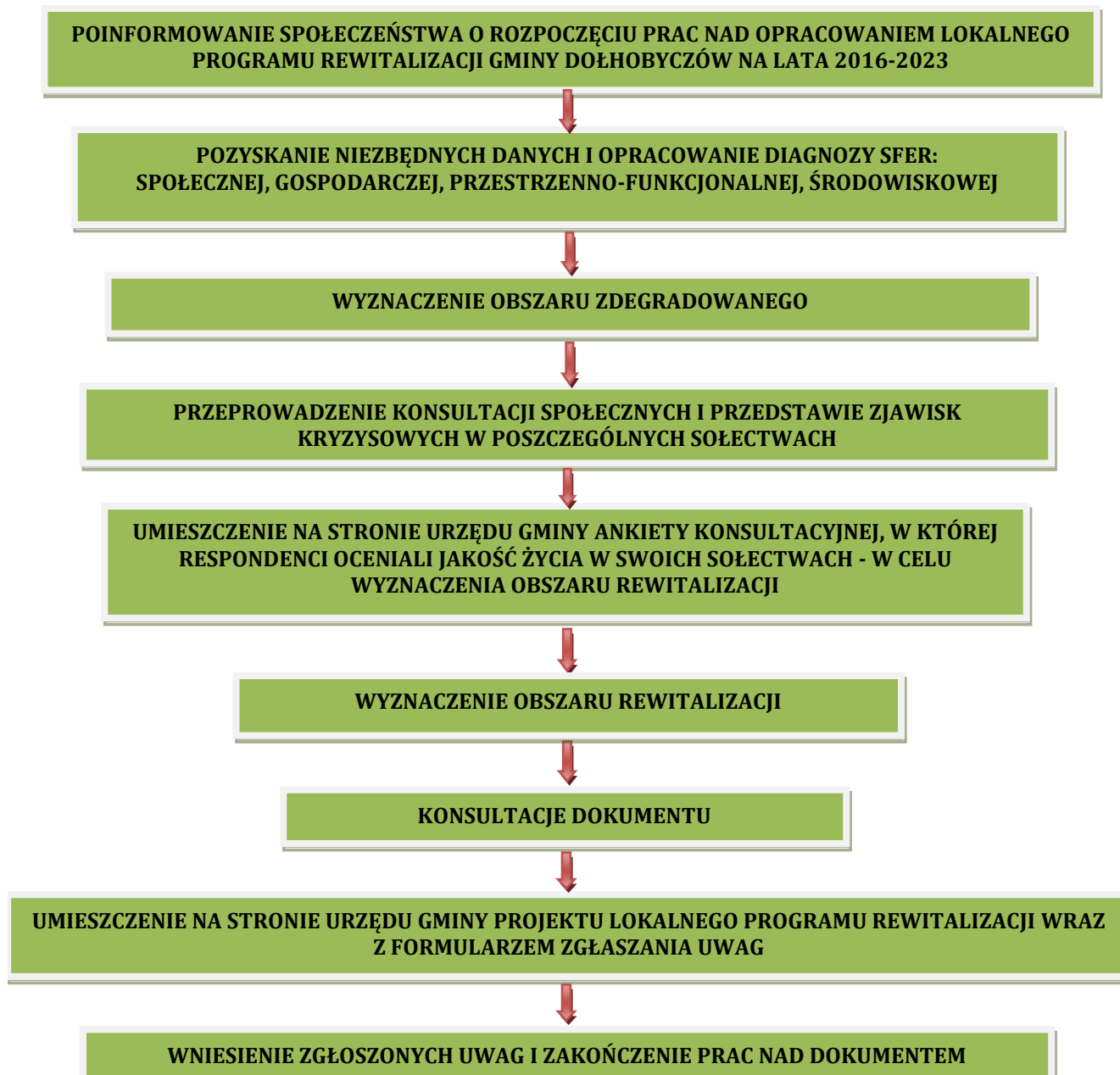
Przeprowadzone spotkania skierowane były do mieszkańców gminy Dołhobyczów, przedstawicieli samorządu lokalnego, sołtysów, przedsiębiorców, członków organizacji pozarządowych itp.

Spotkania konsultacyjne dały możliwość włączenia się społeczności lokalnej w opracowanie Lokalnego Programu Rewitalizacji - identyfikację obszarów wymagających przeprowadzenia procesu rewitalizacji oraz zaplanowanie konkretnych projektów rewitalizacyjnych.

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Dołhobyczów na lata 2016-2023 ma charakter zintegrowany:

- jest wypracowywany przez samorząd gminny i poddawany dyskusji w oparciu o wieloaspektową diagnozę lokalnych problemów. Prace nad przygotowaniem programu, jak również wdrażanie (realizacja) programu oparte są na współpracy ze wszystkimi grupami interesariuszy, w tym szczególnie z mieszkańcami obszarów rewitalizacji, innymi ich użytkownikami, przedsiębiorcami i organizacjami pozarządowymi.
- znajduje się w nim opis procesu jego przygotowania dokumentujący udział w nim różnych grup interesariuszy w taki sposób, by możliwe było zweryfikowanie i ocena stopnia osiągniętego uspołecznienia, jak również określenie, w jaki sposób wybrana forma zarządzania programem rewitalizacji realizuje zasadę udziału w niej interesariuszy.
- Partycypacja społeczna jest wpisana w proces rewitalizacji jako fundament działań na każdym etapie tego procesu (diagnozowanie, programowanie, wdrażanie, monitorowanie). Skonsolidowanie wysiłków różnych podmiotów na rzecz obszaru rewitalizacji jest ważnym warunkiem sukcesu.
- Partycypacja ukierunkowana będzie na możliwie dojrzałe jej formy, nie ograniczające się jedynie do informacji czy konsultacji działań władz lokalnych, ale dążące do zaawansowanych metod partycypacji, takich jak współdecydowanie czy kontrola obywatelska.

Rysunek 3. Mechanizm włączania interesariuszy w proces rewitalizacji

Źródło: Doradztwo i Reklama Sp. z o.o. – opracowanie własne

Konsultacje społeczne i aktywny udział społeczeństwa w procesie rewitalizacji zaplanowano także na okres po realizacji pierwszych projektów rewitalizacyjnych, aby ocenić czy przeprowadzone działania faktycznie korzystnie wpływają na obszar zdegradowany i jego mieszkańców oraz aby poznać zdanie mieszkańców na temat prowadzonych przedsięwzięć. Dzięki ciągłemu monitorowaniu opinii mieszkańców

Gminy, możliwa będzie aktualizacja Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Dołhobyczów na lata 2016-2023.

13. System realizacji (wdrażania) Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Dołhobyczów na lata 2016-2023

Lokalny Program Rewitalizacji jest dokumentem, który określa cele i plany działań na kilka lat, dlatego ważnym elementem decydującym o skuteczności realizacji jego założeń jest zintegrowany system wdrażania. Pierwszym etapem wdrożenia Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Dołhobyczów na lata 2016-2023 będzie przyjęcie Programu stosowną uchwałą Rady Gminy Dołhobyczów. W celu odpowiedniej realizacji Programu konieczne jest zaangażowanie odpowiednich osób i podmiotów oraz opracowanie mechanizmów wdrażania LPR.

Za wdrażanie i monitoring Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Dołhobyczów na lata 2016-2023 odpowiedzialny jest Wójt Gminy Dołhobyczów, we współpracy z:

- Urzędem Gminy Dołhobyczów,
- interesariuszami zewnętrznymi.

W systemie realizacji programu zostaną wprowadzone mechanizmy zapewniające komplementarność podejmowanych procedur oraz działań różnorodnych instytucji zaangażowanych w proces rewitalizacji. Aby zapewnić spójności procedur realizowanych w strukturze Urzędu Gminy Dołhobyczów powołany zostanie Koordynator ds. Rewitalizacji, który w sposób kompleksowy zajmie się realizacją przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Osoba ta powinna posiadać odpowiednie doświadczenie i kompetencje, aby sprawnie nadzorować pracę nad wdrożeniem założeń dokumentu i wprowadzaniem w życie zakładanych działań. Proces rewitalizacji jest procesem wieloletnim i wielopłaszczyznowym obejmującym szereg działań w wielu aspektach, dlatego powołany zostanie Zespół ds. Rewitalizacji, który składać się będzie z doświadczonych pracowników Urzędu Gminy Dołhobyczów i który będzie współpracował z Koordynatorem ds. Rewitalizacji. Osoby tworzące Zespół ds. Rewitalizacji mogą zostać wydelegowane do tego zadania przez Wójta Gminy Dołhobyczów spośród pracowników Urzędu Gminy lub też być nowymi pracownikami zatrudnionymi w celu realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Dołhobyczów

na lata 2016-2023. Duża liczba zadań wynikających z wdrożenia Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Dołhobyczów na lata 2016-2023 wyklucza powierzenie całości działań z niego wynikających jednej osobie.

Zadaniem Koordynatora ds. Rewitalizacji poza oczywistym nadzorem i wprowadzaniem LPR w życie będzie tworzenie warunków dla działań i projektów indywidualnych (m.in. projektów zgłaszanych do realizacji przez osoby prywatne, takich jak projekty mające na celu poprawę warunków bytowych osób posiadających niski dochód oraz trudne warunki mieszkaniowe, projekty mające na celu uruchomienie działań samopomocowych i świadczeń wzajemnych wśród mieszkańców obszaru rewitalizacji – np. opiekę sąsiedzką, poprzez zapewnienie osobom samotnym, niesamodzielnym, niepełnosprawnym, w podeszłym wieku bez względu na płeć, wsparcia i pomocy w podstawowych czynnościach dnia codziennego ułatwiających pozostanie w dotychczasowym miejscu zamieszkania poprzez organizację usług opiekuńczych. Projekty te będą miały na celu integrację społeczności lokalnej i aktywizowanie osób bezrobotnych z terenów objętych rewitalizacją). Będą one realizowane ze środków prywatnych ze wsparciem doradczym ze strony Koordynatora ds. Rewitalizacji.

Koordynator ds. Rewitalizacji powinien także wspierać i zachęcać lokalną społeczność do aktywnego uczestnictwa w procesie rewitalizacji i realizowania własnych inicjatyw.

Wszystkie działania rewitalizacyjne zaplanowane do realizacji w perspektywie lat 2016-2023 będą prowadzone przez Koordynatora ds. Rewitalizacji oraz Zespół ds. Rewitalizacji, we współpracy z lokalną społecznością. Zapewni to odpowiednie organizowanie pracy nad wdrażaniem Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Dołhobyczów na lata 2016-2023.

Odpowiedni podział zadań i kompetencji, a także adekwatne do każdego projektu wykorzystanie umiejętności pracowników zajmujących się procesem rewitalizacji zapewni jego należyte wprowadzenie w życie w sposób gwarantujący powodzenie procesu rewitalizacji.

Zadania Koordynatora ds. Rewitalizacji:

- nadzór nad realizacją zaplanowanych przez Gminę projektów rewitalizacyjnych,
- koordynowanie pracy Zespołu ds. Rewitalizacji,

- informowanie o realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Dołhobyczów na lata 2016-2023,
- inicjowanie współpracy między beneficjentami projektów,
- przygotowywanie rocznych sprawozdań z realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Dołhobyczów na lata 2016-2023.

Zadania Zespołu ds. Rewitalizacji:

- realizacja projektów rewitalizacyjnych,
- współpraca z Koordynatorem ds. Rewitalizacji w przygotowywaniu rocznych sprawozdań,
- konsultowanie dodatkowych działań mogących zostać włączone w proces rewitalizacji,
- inicjowanie współpracy z interesariuszami procesu rewitalizacji,
- opiniowanie zgłaszanych projektów społecznych.

Do pracy Zespołu ds. Rewitalizacji mogą zostać włączone inne osoby, posiadające odpowiednią wiedzę i doświadczenie lub wykazujące inicjatywę i zaangażowanie w proces rewitalizacji. Wszystkie problemy i projekty zgłaszane w trakcie konsultacji społecznych z lokalną społecznością będą odpowiednio analizowane pod względem możliwości ich zrealizowania.

14. System monitoringu i oceny skuteczności działań i system wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu programu.

Proces monitorowania jest jednym z kluczowych elementów procesu zarządzania Lokalnym Programem Rewitalizacji. Celem monitoringu jest prawidłowa i efektywna realizacja założeń LPR, dostarczenie informacji na temat rzeczowego i finansowego stopnia zrealizowania projektów rewitalizacyjnych oraz ocenę tego procesu, a także określenie występujących trudności lub niezgodności.

Monitoring realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji będzie prowadzony przez Urząd Gminy Dołhobyczów w zakresie realizacji poszczególnych projektów natomiast monitoring całości procesu będzie należał do powołanej jednostki Koordynatora ds. Rewitalizacji. Jego zadaniem będzie bieżący monitoring, polegający na systematycznym zbieraniu oraz analizowaniu ilościowych i jakościowych informacji na temat wdrażanych projektów oraz realizacji całego Programu, a także sprawdzanie czy wdrażane projekty są zgodne z wcześniejszymi celami i założeniami Programu. Dodatkowo powołany Koordynator ds. Rewitalizacji wraz z Zespołem ds. Rewitalizacji będą odpowiedzialni za przygotowanie corocznych sprawozdań z realizacji dokumentu, które będą publikowane na stronie internetowej Urzędu Gminy oraz w Biuletynie Informacji Publicznej.

Działania rewitalizacyjne przeprowadzone w Gminie Dołhobyczów będą stale monitorowane poprzez gromadzenie dokumentacji finansowej oraz raportowaniu efektów rzeczowych przedsięwzięć. Monitoring finansowy polegał będzie na należywym zbieraniu i przechowywaniu dokumentacji finansowej realizowanych projektów, co umożliwi kontrolę nad wydatkami i ich odpowiednim wykorzystaniu. Monitoring rzeczowy ma za zadanie przedstawić efekty przedsięwzięć rewitalizacyjnych, gromadzenie informacji na temat postępu realizowanych projektów, co pozwoli na kontrolę zgodności przedsięwzięć z założeniami Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Dołhobyczów na lata 2016-2023.

Skuteczność działań podjętych w procesie rewitalizacji uzależniona jest od efektów, jakie zostaną osiągnięte szczególnie w wymiarze społecznym, dlatego

niezmiernie ważne jest monitorowanie poprawy sytuacji w obrębie obszaru rewitalizowanego oraz poza nim. Poprawa sytuacji społecznej mieszkańców Gminy Dołhobyczów będzie monitorowana poprzez ankiety i spotkania przeprowadzane po realizacji określonych przedsięwzięć. Pozwoli to zaobserwować zmiany, jakie nastąpiły w przestrzeni społecznej, świadomości mieszkańców oraz na terenie obszaru rewitalizacji i poza nim.

Ewaluacja Lokalnego Programu Rewitalizacji służyć będzie przede wszystkim oszacowaniu osiągnięcia wskaźników monitorujących, a przez to stopnia wdrożenia całego LPR. Odpowie również na pytanie o trafność planowanych, przeprowadzonych i zakończonych projektów w odniesieniu do potrzeb, oraz pozwoli ocenić efekty i korzyści z ich wdrożenia.

Przebieg ewaluacji Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Dołhobyczów na lata 2016-2023:

- ocena przeprowadzona na etapie przygotowywania Lokalnego Programu Rewitalizacji, sporządzenie harmonogramu projektów w oparciu o lokalne potrzeby oraz analizę zgłoszonych ankiet,
- ocena poszczególnych projektów w trakcie ich realizacji, system monitorowania i kontroli będzie skierowany na analizę postępów w realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji i kontrolę terminów wykonania zadań,
- ocena przeprowadzona po zakończeniu realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji – w celu weryfikacji rzeczywistych i planowanych wskaźników rezultatu sporządzane będą raporty w systemie rocznym.

W celu dokładnego i rzetelnego monitoringu opracowano listę wskaźników (tabela poniżej) na podstawie, których zestawione zostaną raporty z realizacji prac rewitalizacyjnych.

Tabela 45. Wskaźnik systemu monitorowania

Lp.	Cel operacyjny	Jednostka miary	Źródło danych
1.	Cel nadrzędny: Wyprowadzenie obszaru zdegradowanego z kryzysu poprzez rewitalizację obszarów problemowych - nadanie obszarowi objętemu procesem rewitalizacji nowych funkcji, realizację zintegrowanych działań poprawiających zagospodarowanie przestrzenne, stan środowiska przyrodniczego a przede wszystkim realizację działań mających na celu przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i ożywienie gospodarcze	<ul style="list-style-type: none"> ■ Odczuwalny wzrost poziomu jakości życia w obszarze rewitalizacji 	Ankietyzacja mieszkańców
2.	Cel operacyjny 1. Aktywizacja i integracja lokalnej społeczności.	<ul style="list-style-type: none"> ■ Liczba osób korzystających ze szkoleń ■ Liczba osób, które odbędą staż ■ Liczba osób objętych doradztwem ■ Liczba osób, które uczestniczyły w zajęciach edukacyjnych oraz kulturalnych ■ Liczba osób starszych, którym udzielona została pomoc zdrowotna poprzez spotkania z dietetykiem, zajęcia w zakresie rehabilitacji ogólnozdrowotnej, wyjazdy kulturalne i turystyczne ■ Liczba osób uczestniczących w zajęciach ■ Liczba osób korzystających ze szkoleń ■ Liczba osób, które odbędą staż ■ Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po realizacji zadania ■ Liczba osób zagrożonych ubóstwem, które uzyskały kwalifikacje po realizacji zadania 	<p>Protokół z realizacji projektu, Lista uczestników Protokół z realizacji projektu Protokół z realizacji projektu</p> <p>Protokół z realizacji projektu</p> <p>Protokół z realizacji projektu</p> <p>Protokół z realizacji projektu</p> <p>Protokół z realizacji projektu</p> <p>Protokół z realizacji projektu Protokół z realizacji projektu Protokół z realizacji projektu</p> <p>Protokół z realizacji projektu</p>

<p>3.</p>	<p>Cel operacyjny 2. Wzmocnienie funkcjonalności przestrzeni publicznej, rozwój infrastruktury społecznej i technicznej.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ■ Liczba użytkowników korzystających z przebudowanego budynku byłej szkoły rolniczej, wyremontowanej biblioteki publicznej ■ Liczba osób, które korzystają z mieszkań socjalnych ■ Liczba osób korzystających z wybudowanych obiektów sportowych w Hulczu ■ Liczba osób korzystających z wybudowanych obiektów sportowych w Dołhobyczowie-Kolonii ■ Dodatkowa zdolność wytwarzania energii odnawialnej ■ Ilość zaoszczędzonej energii cieplnej ■ Liczba nowoutworzonych miejsc pracy ■ Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych ■ Skrócenie czasu przejazdu po przebudowanych odcinkach dróg na terenie sołectwa Przewodów ■ Skrócenie czasu przejazdu po przebudowanych odcinkach dróg na terenie sołectwa Hulcze ■ Poprawa stanu dróg gminnych wymagających remontu ■ Skrócenie czasu przejazdu po przebudowanych odcinkach dróg na terenie sołectwa Dołhobyczów-Kolonia ■ Poprawa stanu dróg gminnych wymagających remontu ■ Liczba osób korzystających z wyremontowanego Ośrodka Zdrowia w Dołhobyczowie-Kolonii 	<p>Protokół z realizacji projektu</p> <p>Protokół z realizacji projektu</p> <p>Protokół z realizacji projektu</p> <p>Protokół z realizacji projektu</p> <p>Audyt energetyczny</p> <p>Audyt energetyczny</p> <p>Lista umów o pracę</p> <p>Audyt energetyczny</p> <p>Protokół z realizacji projektu</p> <p>Protokół z realizacji projektu</p> <p>Protokół z realizacji projektu</p> <p>Protokół z realizacji projektu</p> <p>Protokół z realizacji projektu</p> <p>Protokół z realizacji projektu</p>
-----------	--	--	---

		<ul style="list-style-type: none"> ■ Liczba osób korzystających z wyremontowanego Ośrodka Zdrowia w Hulczu ■ Liczba osób podłączonych do sieci kanalizacyjnej 	<p>Protokół z realizacji projektu</p> <p>Protokół z realizacji projektu</p>
4.	<p>Cel operacyjny 3. Wykorzystanie posiadanych zasobów w celu zwiększenia rozwoju gospodarczego, poprawa lokalnego rynku pracy oraz wzrost przedsiębiorczości mieszkańców gminy.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ■ Liczba uczniów, którzy nabyli kompetencje kluczowe ■ Liczba szkół i placówek systemu oświaty wykorzystujących sprzęt TIK do prowadzenia zajęć edukacyjnych ■ Liczba nauczycieli, którzy uzyskali kwalifikacje lub nabyli kompetencje ■ Liczba osób korzystających z usług społecznych i zdrowotnych ■ Liczba uczestników szkoleń i spotkań informacyjnych ■ Liczba adresatów działań informacyjnych propagujących wśród rolników nowoczesne i efektywne formy gospodarowania ■ Liczba osób uczestniczących w wydarzeniach kulturalnych promujących kulturę Gminy Dołhobyczów 	<p>Protokół z realizacji projektu</p> <p>Protokół z realizacji projektu</p> <p>Protokół z realizacji projektu</p> <p>Protokół z realizacji projektu</p> <p>Protokół z realizacji projektu</p> <p>Protokół z realizacji projektu</p>

Źródło: Doradztwo i Reklama Sp. z o.o. – opracowanie własne.

Wdrażanie Lokalnego Programu Rewitalizacji wymaga nadzoru nad postępem prac oraz oceny podejmowanych działań. Istotną rolę w tym procesie pełni ewaluacja. Pozwala ona na obiektywną ocenę podejmowanych przez jednostki samorządu terytorialnego działań. Dostarcza informacji zwrotnych o efektach realizowanych przedsięwzięć, dzięki czemu umożliwia zwiększenie ich skuteczności i efektywności.

Ewaluacja jest badaniem prowadzonym systematycznie podczas całego wieloletniego procesu rewitalizacji za pomocą zróżnicowanych metod i technik badawczych. Dzięki temu możliwe jest oszacowanie jakości prowadzonych działań i ich wpływu na społeczeństwo. Ewaluacja jest nie tylko narzędziem służącym do oceny

realizowanych działań, ale także poprzez ustalanie związków między nakładami a końcowym rezultatem pozwala określić mechanizmy odpowiedzialne za powodzenie lub porażkę podjętych działań. Dzięki prowadzonej na bieżąco ewaluacji można podjąć działania naprawcze, które wykluczą ewentualne błędy popełnione podczas pierwszych projektów i zweryfikują trafność założeń Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Dołhobyczów na lata 2016-2023.

Zastosowane będą dwie formy monitoringu:

- **monitoring rzeczowy** – polegać będzie na bieżącej inspekcji przeprowadzonych w danym czasie inwestycji, pozyskiwaniu danych odnośnie postępu ich realizacji oraz zapewnienia zgodności z Lokalnym Programem Rewitalizacji,
- **monitoring finansowy** - umożliwi kontrolę finansową aspektów inwestycji oraz zapewni trwałość osiągniętych rezultatów.

Wszystkie metody i techniki badawcze wykorzystane do badania ewaluacyjnego zostaną odpowiednio do potrzeb dobrane przez osoby nadzorujące wdrożenie Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Dołhobyczów na lata 2016-2023. W celu odpowiedniego i spełniającego swoje zadanie przeprowadzenie ewaluacji jest ona oparta na pięciu podstawowych kryteriach: trafność, efektywność, skuteczność, użyteczność, trwałość. Adekwatnie do potrzeb dobrane narzędzia ewaluacyjne pozwolą upłynnić wdrażanie programu i poszczególnych projektów.

Tabela 46. Kryteria ewaluacji Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Dołhobyczów na lata 2016-2023

Kryterium	Opis kryterium	Przykładowe pytania ewaluacyjne
Trafność	Ocena dostosowania planowanych projektów do zidentyfikowanych problemów	<ul style="list-style-type: none"> ■ Czy cele rewitalizacji odpowiadają problemom określonym w diagnozie? ■ Czy projekty rewitalizacyjne odpowiadają problemom określonym w diagnozie?
Skuteczność	Ocena stopnia realizacji celów programowych	<ul style="list-style-type: none"> ■ Czy zdefiniowane w diagnozie cele zostały osiągnięte? ■ Czy zarządzanie i wdrażanie programu jest skuteczne? ■ Jakie są korzyści podjętych działań rewitalizacyjnych?

Efektywność	Ocena związków między nakładami a efektami działań rewitalizacyjnych	<ul style="list-style-type: none"> ■ Czy odpowiednio dobrano narzędzia do realizacji zamierzonych celów? ■ Czy planowane efekty można było osiągnąć przy mniejszych nakładach finansowych?
Użyteczność	Ocena efektów procesu rewitalizacji w odniesieniu do sytuacji wyjściowej zidentyfikowanej w diagnozie	<ul style="list-style-type: none"> ■ Czy podjęte działania przyczyniły się do rozwiązania lub zmniejszenia skali problemów? ■ Czy pojawiły się pozytywne efekty procesu rewitalizacji?
Trwałość	Ocena trwałości osiągniętych efektów po okresie zakończenia procesu rewitalizacji	<ul style="list-style-type: none"> ■ Czy efekty zrealizowanych projektów okazały się trwałe? ■ Czy efekty zrealizowanych projektów są odczuwalne po ich zakończeniu?

Źródło: Doradztwo i Reklama Sp. z o.o. – opracowanie własne.

Metody i techniki badawcze dobierane są przez Koordynatora ds. Rewitalizacji w oparciu o wybrane kryteria i, przede wszystkim, określony cel badania ewaluacyjnego. Każda ewaluacja mimo pewnych standardów metodycznych wymaga modyfikacji i dostosowywania metodyki do stawianych pytań i przedmiotów badania.

Wszelkie rozbieżności pomiędzy ustaleniami LPR a jego rzeczywistym wykonaniem będą szczegółowo wyjaśnione. Końcowy raport ewaluacyjny będzie dostępny do wglądu w Urzędzie Gminy Dołhobyczów.

15. Zasady aktualizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Dołhobyczów na lata 2016-2023 podlegał będzie wpływowi czynników zewnętrznych, powoduje to konieczność założenia okresowej aktualizacji LPR w trakcie obowiązywania obranego horyzontu czasowego. Zarówno czynniki zewnętrzne, jak również dynamiczne procesy zachodzące na terenie Gminy mogą spowodować zmianę bieżącej sytuacji społeczno-gospodarczej i, co za tym idzie, doprowadzić do zmian w zapisach Lokalnego Programu Rewitalizacji. W związku z tym, zachowano możliwość korygowania jego założeń i sposobu realizacji, w zależności od ewentualnych zmian. Podstawą do podjęcia aktualizacji LPR w przypadku gdy stwierdzony zostanie brak osiągnięcia założonych celów, zaistnieje potrzeba wprowadzenia do programu nowego zadania, zmiany harmonogramu realizacji zadań, planu finansowego lub konieczność aktualizacji wskaźników będzie system monitorowania i oceny. Aktualizacja LPR wiązała się będzie z przyjęciem odpowiedniej uchwały przez Radę Gminy tak, aby dokument mógł w dalszym ciągu spełniać swoje zadania operacyjne. Wszelkie zmiany dokonane w LPR będą musiały posiadać merytoryczne uzasadnienie. Akceptowane będą tylko te zmiany, które mogą się przyczynić do sukcesu Lokalnego Programu Rewitalizacji. Ze względu na ograniczone zasoby finansowo-rzeczowe, projekty, które zostaną dopisane do LPR, będą musiały być zgodne z programami lokalnymi, regionalnymi, krajowymi i europejskimi oraz z potrzebą zaspokojenia potrzeb lokalnego społeczeństwa. Będą również musiały mieć wpływ na osiągnięcie spójności społeczno-gospodarczej i przestrzennej.

16. Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Dołhobyczów na lata 2016-2023 to dokument wymieniony w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2017 r., poz. 1405), dla którego może być wymagane przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Lublinie, w piśmie znak WSTIII.410.104.2017.KŁ z dnia 3 października 2017 r., na podstawie art. 47 cytowanej powyżej ustawy, wyraził stanowisko, że nie zachodzi konieczność przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla dokumentu Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Dołhobyczów na lata 2016-2023.

Lubelski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Lublinie w piśmie znak DNS-NZ.7016.257.2017.GT z dnia 22 września 2017 r., wyraził opinię, że Lokalny Program Rewitalizacji to dokument, który nie jest wymieniony w art. 46 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (tekst jednolity Dz. U. z 2017 r. poz. 1405). Zgodnie z art. 47 ww. ustawy w tym przypadku, nie jest wymagane uzgodnienie konieczności przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko z Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym.

17. Załączniki

SPIS MAP

Mapa 1. Gęstość zaludnienia na terenie Gminy Dołhobyczów.....	23
Mapa 2. Wskaźnik obciążenia demograficznego dla poszczególnych sołectw Gminy Dołhobyczów w 2016 roku.....	28
Mapa 3. Liczba osób niepełnosprawnych w sołectwach Gminy Dołhobyczów w 2016 r.	29
Mapa 4. Osoby dotknięte zjawiskiem ubóstwa na 100 mieszkańców w poszczególnych sołectwach Gminy Dołhobyczów w 2016 roku.....	34
Mapa 5. Liczba osób objętych pomocą społeczną z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby na 100 mieszkańców w sołectwach Gminy Dołhobyczów w 2016 r.	39
Mapa 6. Liczba osób objętych pomocą społeczną z powodu niepełnosprawności na 100 mieszkańców w sołectwach Gminy Dołhobyczów w 2016 r.....	40
Mapa 7. Liczba osób objętych pomocą społeczną z powodu niskiego dochodu, trudnych warunków mieszkaniowych na 100 mieszkańców w sołectwach Gminy Dołhobyczów w 2016 r.	41
Mapa 8. Liczba osób bezrobotnych ogółem na 100 mieszkańców w poszczególnych sołectwach Gminy Dołhobyczów w 2016 roku.....	50
Mapa 9. Liczba osób długotrwale bezrobotnych na 100 mieszkańców w poszczególnych sołectwach Gminy Dołhobyczów w 2016 roku.....	51
Mapa 10. Liczba osób bezrobotnych do 30 roku życia na 100 mieszkańców w poszczególnych sołectwach Gminy Dołhobyczów w 2016 roku.....	52
Mapa 11. Liczba osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia na 100 mieszkańców w poszczególnych sołectwach Gminy Dołhobyczów w 2016 roku.....	53
Mapa 12. Średni wynik sprawdzianu szóstoklasistów w roku szkolnym 2015/2016 w poszczególnych sołectwach Gminy Dołhobyczów.....	58
Mapa 13. Liczba przestępstw na 100 mieszkańców w poszczególnych sołectwach Gminy Dołhobyczów w 2016 r.....	61
Mapa 14. Liczba wykroczeń bez wykroczeń drogowych na 100 mieszkańców w poszczególnych sołectwach Gminy Dołhobyczów w 2016 r.....	62
Mapa 15. Liczba założonych „Niebieskich Kart” na 100 mieszkańców w poszczególnych sołectwach Gminy Dołhobyczów w 2016 r.	64

Mapa 16. Liczba wypożyczonych przez czytelników woluminów na 100 mieszkańców w poszczególnych sołectwach Gminy Dołhobyczów w 2016 roku	67
Mapa 17. Liczba wydarzeń kulturalnych na 100 mieszkańców w poszczególnych sołectwach Gminy Dołhobyczów w 2016 roku.....	69
Mapa 18. Liczba wydarzeń sportowych na 100 mieszkańców w poszczególnych sołectwach Gminy Dołhobyczów w 2016 roku.....	70
Mapa 19. Wybory do Sejmu i Senatu Rzeczypospolitej Polskiej w 2015 r.....	73
Mapa 20. Wybory Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej w 2015 r.....	75
Mapa 21. Wybory Samorządowe w 2014 r.	76
Mapa 22. Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 100 mieszkańców w sołectwach Gminy Dołhobyczów	80
Mapa 23. Gospodarstwa rolne na 100 mieszkańców w sołectwach Gminy Dołhobyczów	81
Mapa 24. Liczba podmiotów gospodarczych wyrejestrowanych w latach 2012-2016 w sołectwach Gminy Dołhobyczów w przeliczeniu na 100 mieszkańców.....	82
Mapa 25. Powierzchnia wyrobów azbestowych pozostających do unieszkodliwienia na km ²	88
Mapa 26. Powierzchnia użytkowa w m ² na 1 osobę w sołectwach Gminy Dołhobyczów	91
Mapa 27. Długość tras pieszych i rowerowych na 100 km	97
Mapa 28. Drogi gminne wymagające remontu na 100 km ²	100
Mapa 29. Obszar zdegradowany na terenie Gminy Dołhobyczów	123
Mapa 30. Obszar rewitalizacji na terenie Gminy Dołhobyczów.....	125

SPIS TABEL

Tabela 1. Sołectwa w Gminie Dołhobyczów	13
Tabela 2. Obszary tematyczne, wskaźniki oraz źródła danych służące do wyznaczenia obszaru zdegradowanego.....	16
Tabela 3. Liczba ludności Gminy Dołhobyczów w latach 2012-2016 w podziale na sołectwa.....	20

Tabela 4. Podział ludności w poszczególnych sołectwach Gminy Dołhobyczów wg ekonomicznych grup wieku na przestrzeni lat 2012-2016	24
Tabela 5. Wskaźnik obciążenia demograficznego dla poszczególnych sołectw Gminy Dołhobyczów w latach 2012-2016	26
Tabela 6. Liczba rodzin objętych świadczeniami GOPS w latach 2012-2016.....	30
Tabela 7. Liczba osób dotkniętych zjawiskiem ubóstwa w sołectwach Gminy Dołhobyczów w latach 2012-2016	32
Tabela 8. Liczba osób objętych pomocą społeczną wg przyczyn jej udzielenia w latach 2012-2016	35
Tabela 9. Liczba osób objętych pomocą społeczną wg przyczyn jej udzielenia w latach 2012-2016	35
Tabela 10. Liczba osób objętych pomocą społeczną wg przyczyn jej udzielenia w latach 2012-2016	36
Tabela 11. Liczba osób objętych pomocą społeczną wg przyczyn jej udzielenia w latach 2012-2016	37
Tabela 12. Liczba osób objętych pomocą społeczną wg przyczyn jej udzielenia w latach 2012-2016	38
Tabela 13. Liczba osób bezrobotnych ogółem oraz liczba osób długotrwale bezrobotnych w latach 2012-2016	43
Tabela 14. Liczba osób bezrobotnych do 30 roku życia oraz osób bezrobotne powyżej 50 roku życia w latach 2012-2016.....	47
Tabela 15. Szkoły i placówki oświatowe na terenie Gminy Dołhobyczów (wg. stanu na 08.03.2017 r.)	55
Tabela 16. Przyznana pomoc finansowa w placówkach edukacyjnych na terenie Gminy Dołhobyczów	55
Tabela 17. Średni wynik sprawdzianu szóstoklasistów w roku szkolnym 2015/2016 w szkołach Gminy Dołhobyczów	57
Tabela 18. Przestępczość na terenie Gminy Dołhobyczów w latach 2012-2016	59
Tabela 19. Liczba założonych „Niebieskich Kart” w latach 2012-2016	63
Tabela 20. Liczba wypożyczonych przez czytelników woluminów w poszczególnych sołectwach Gminy Dołhobyczów w latach 2012-2016	66

Tabela 21. Liczba wydarzeń kulturalnych i sportowych w poszczególnych sołectwach Gminy Dołhobyczów w latach 2012-2016	68
Tabela 22. Podział Gminy Dołhobyczów na obwody wyborcze	71
Tabela 23. Wybory do Sejmu i Senatu Rzeczypospolitej Polskiej w 2015 r.	72
Tabela 24. Wybory Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej w 2015 r.	74
Tabela 25. Wybory Samorządowe w 2014 r.	75
Tabela 26. Podmioty gospodarcze wpisane do rejestru REGON z podziałem na sołectwa Gminy Dołhobyczów (wg stanu na 31.03.2017 r.).....	78
Tabela 27. Podmioty gospodarcze wyrejestrowane z rejestru REGON w latach 2012-2016 z podziałem na sołectwa Gminy Dołhobyczów	79
Tabela 28. Obszary o szczególnych walorach przyrodniczych, prawnie chronionych	83
Tabela 29. Średnie roczne stężenie PM10 w sołectwach Gminy Dołhobyczów w 2016 r.	85
Tabela 30. Powierzchnia wyrobów azbestowych pozostających do unieszkodliwienia w m ² w sołectwach Gminy Dołhobyczów wg stanu na marzec 2017 r.....	87
Tabela 31. Mieszkalnictwo z podziałem na sołectwa Gminy Dołhobyczów wg stanu na 2016 r.	90
Tabela 32. Najważniejsze obiekty usługowe na terenie Gminy Dołhobyczów	92
Tabela 33. Dostęp do usług publicznych i handlu w roku 2016.....	93
Tabela 34. Budynki, które pełniły funkcje społeczne a obecnie ulegają degradacji na terenie sołectw.....	95
Tabela 35. Długość tras pieszych i rowerowych na terenie Gminy Dołhobyczów	96
Tabela 36. Długość dróg gminnych wymagających remontu w km w 2016 r.	98
Tabela 37. Diagnoza sfery społecznej dla Gminy Dołhobyczów	116
Tabela 38. Diagnoza sfery społecznej dla Gminy Dołhobyczów	117
Tabela 39. Diagnoza sfery gospodarczej, środowiskowej oraz przestrzenno-funkcjonalnej dla Gminy Dołhobyczów.....	119
Tabela 40. Podsumowanie diagnozy.....	121
Tabela 41. Podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne	132
Tabela 42. Pozostałe przedsięwzięcia rewitalizacyjne.....	140
Tabela 43. Projekty odpowiadające celom rewitalizacji zrealizowane przez Gminę Dołhobyczów w perspektywie finansowej 2007–2013.....	147

Tabela 44. Harmonogram realizacji projektów rewitalizacyjnych	150
Tabela 44. Wskaźnik systemu monitorowania	165
Tabela 45. Kryteria ewaluacji Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Dołhobyczów na lata 2016-2023	168

SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1. Położenie Gminy Dołhobyczów na tle województwa lubelskiego i powiatu hrubieszowskiego	8
Rysunek 2. Podział Gminy Dołhobyczów na jednostki diagnostyczne – sołectwa	14
Rysunek 3. Mechanizm włączania interesariuszy w proces rewitalizacji	158

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1. Liczba ludności Gminy Dołhobyczów w latach 2012-2016	19
Wykres 2. Liczba ludności Gminy Dołhobyczów w latach 2012-2016 w podziale na sołectwa	21
Wykres 3. Liczba ludności w sołectwach Gminy Dołhobyczów w roku 2016 w podziale na kobiety i mężczyzn	22
Wykres 4. Podział ludności w sołectwach Gminy Dołhobyczów wg ekonomicznych grup wieku w 2016 r.	25
Wykres 5. Wskaźnik obciążenia demograficznego dla poszczególnych sołectw Gminy Dołhobyczów w 2016 roku	27
Wykres 6. Liczba osób dotkniętych zjawiskiem ubóstwa na 100 mieszkańców w poszczególnych sołectwach Gminy Dołhobyczów w 2016 roku	33
Wykres 7. Bezrobocie na terenie Gminy Dołhobyczów w latach 2012-2016	43
Wykres 8. Osoby bezrobotne ogółem w latach 2012-2016	45
Wykres 9. Osoby długotrwale bezrobotne w latach 2012-2016	46
Wykres 10. Osoby bezrobotne do 30 roku życia w latach 2012-2016	48
Wykres 11. Osoby bezrobotne powyżej 50 roku życia w latach 2012-2016	49